

ביצד העדים פרק ראשון מכות

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מיי פ"ק מהל
עדות הלכה ת פתח
עין ק עומת פ"ק ל
ב ב מיי שם פ"ק הל' א
פתח שם
ג ג מיי שם פ"ק הל' י
פתח שם

מובן רש"י

כל הוסיפו מקרימין
לאותה מיתה. שהיו
מסייעין את הנדון. חרין
מזומני בת כהן
ובועלה. כלומר וכל
הנעולס נעוין מכות
הנעולס חרין מנעולס
כחן (סנהדרין י"ג.)

רבינו חננאל

ביצד העדים מעידין
וזממין מעידין
אנו באיש פלוני שהוא כן
גרופה או בן חלוצה כו'.
ואקשינן והא ביצד יכוין
הוא אדם מעידים ביום
פלוני שהרג פלוני את
פלוני במקום פלוני ואח
היה צמח במקום פלוני
היה אלו זוממין. ופוקין
תנא דהם קאי כל הוסיפו
מקרימין לאותה מיתה
חרין מזומני בת כהן
ובועלה. ויש עדים אחרים
שאין בהם הומה כל
עיקר אלא מלקות בעלמא
ביצד מעידין אנו באיש
פלוני שהוא כן גרופה
כו' אין אומרים יעשה זה
בן גרופה כו'. שנאמר
ועשיתם לו כאשר זמם לו
והא לדורע וליפסלית ליה
בעינן. כעין
כאשר זמם וליכא. כלומר
הוא לא בא אלא לפסול
לו ולדורע ואם באה
לפסול לו לבדו הנה לא
נעשה כאשר זמם לעשות.
בר פדא אמר קרי המחלל
אינו מתחלל פי' כהן
גדול א' שבא על אמונה
וחלילה הוא אינו מתחלל
העו שבה לחלל והעויד
עליו שהוא בן גרופה
ונתחבן לחלול ולא חלילה
אינו דין שלא יתחלל.
ומתקין רבינא אי הכי
בטלת תורת עדים וזממין
דאיכא למימר לדברין

א. ע"י רש"י ורבינו זקנו
ב. כעין דכתיב להדיא בקרא עני
קרישין ע"י ב' פוסט כ"י

ביצד העדים נעשין וזממין כו'. בגמרא מפרש מאי קאמר:
אם איש פלוני. כהן: שהוא בן גרופה. בפנינו נגמרשה
אמו וקודם שגולד והרי הוא חלל ופסול: אין אומרים. אם הומו
וכן כהנים יעשה זה בן גרופה וחלוצה לקיים בו וכלאשר זמם אלל

סופג את הארבעים ובגמרא מפרש
עממא: שחייב גלות. שהרג את
הנפש בשוגג: גמ' הג' הא' כיצד
אין העדים נעשין וזממין מיבעי ליה
ועוד דקמני לקמן (דף ה.) אכל אמרו
להם כו': כיצד אין העדים נעשין
וזממין מיבעי ליה. דהא לא מקיימת
בהו כאשר זמם: ועוד. מאי קא בעי
תנא כיצד נעשין וזממין הא קמני
לה לקמן כיצד דין וזממין דקמני
בגמרי' אכל אמרו להם המזומנים
היאך אתם נעשים עדות זה והלא
הייתם עמנו אותו היום במקום פלוני
כו': הסם קאי. מסנהדרין סליק
דתנן בשליח אלו הן המעניקין דהוא
קיומא דסנהדרין דיש וזממין שנשנת
במקמת מדין הומה דקמני כל
הזוממין מקדימין לאותה מיתה
כלומר אין להם לנפות מיתה אחרת
אלא משכימין לאותה מיתה שנגמר
בה דיו של דיו: חוץ מזוממי כס'
כסן. נשואה שאע"פ שנגמר דינה
בשריפה על פיסה כן בחנק כדלפינן
הסם (דף ג.) היא בשריפה ואין
נועלה בשריפה אלא בחנק כאשר
אשת איש והזוממין משכימין למיתה
שחייבו את הנועל דכתיב כאשר זמם
לעשות לאחיו ולא לחמותו (שם)
וקאמר הכא עוד יש וזממין אחרים
שאין מקיימין בהן דין הומה כלל
אלא מלקות ועלה מפרש כיצד אותן
העדים שאין מקיימין בהן דין הומה
נעשין וזממין מעידים אלו כו': ולא
פסקת את זרעו ועולם: בעינן כאשר
לזרעו. ואם מעשה חלל הוא כהן
כאשר זמם לעשות וליכא בר פדא אומר
ק"ו ומה המחלל אינו מתחלל הבא לחלל
ולא חילל אינו דין שלא יתחלל מתקין לה
רבינא אם כן בטלת תורת עדים וזממין
וכוה

ביצד

העדים נעשים וזממין מעידין אנו באיש
פלוני שהוא בן גרופה או בן חלוצה אין
אומרים יעשה זה בן גרופה או בן חלוצה
תחתיו אלא לוקה ארבעים מעידין אנו
באיש פלוני שהוא חייב לגלות אין אומרים
יגלה זה תחתיו אלא לוקה ארבעים: גמ' הא
ביצד אין העדים נעשים וזממין מיבעי ליה
ועוד מדקמני לקמן אבל אמרו להם היאך
אתם מעידין שהרי באותו היום אתם הייתם
עמנו במקום פלוני הרי אלו זוממין (מכילל
דאלו אין וזממין) תנא התם קאי ביכל הוסיפו
מקרימין לאותה מיתה: חרין מזוממי בת כהן
ובועלה שאין מקדימין לאותה מיתה אלא
למיתה אחרת ויש עדים וזממין אחרים שאין
עושין בהן דין הומה כל עיקר אלא מלקות
ארבעים ביצד מעידין אנו באיש פלוני יעשה
בן גרופה או בן חלוצה אין אומרים יעשה
זה בן גרופה או בן חלוצה תחתיו אלא
לוקה את הארבעים מנהיג מילי א"ר יהושע
בן לוי (אמר ר"ש ב' לקיש) דאמר רבא
יעשיתם לו כאשר זמם לו ולא לזרעו
ולפסלוהו לדידיה ולא ליפסלו לזרעיה בעינן
כאשר זמם לעשות וליכא בר פדא אומר
ק"ו ומה המחלל אינו מתחלל הבא לחלל
ולא חילל אינו דין שלא יתחלל מתקין לה
רבינא אם כן בטלת תורת עדים וזממין
וכוה

לומר מויד הייתי כדאמר גבי אכלת חלב כפ"ק דבבא מציעא (דף ג.)
ו"ל דמיירי כשראו בו רגלים לדבר שנשמת הברזל מקחו ואיכא
למימר דלא נתכוין אכל קשה מהא דתנן פרק אלו הן הגולין (לקמן)

דף ט: דשונא אינו גולה לאו כי האי גוונא דומיא דלזכר רגלים לדבר והשתא נחא משונא וזמ"מ אובד גולה כגון דשמיך כשאמר לו העדים בודאי
אי הוה אמר לא הרגמיו יכול לתקן ולומר לא הרגמיו שוגג אלא מויד כמו וכלא אכלתי חלב אכל כיון דשמיך כהודא דמיא: כ"ל הוסיפו
מקרימין לאותה מיתה. פי' הקוטרם שאין להם נס והמלטה וקשה דמאי קמ"ל פשיטא ונכחזותא פירש שרוא לומר מקדימין שלא יענו
הדין וגם זה קשה דמאי קמ"ל פשיטא לכך פירש ר"י מקדימין הכי פירושו ודאי אתה זכרין להמיתן במיתה (א) שהמיתו אכל ודאי אם אינו
יכול אפ"ה נמיתם בכל מיתה שנוכל כדתינא לזהה תכא (ב"מ דף לא:) וקשה דלמרינן פרק גמרא הדין (סנהדרין דף מה:) דרואנ וגואל
הסם הווי ב' כתובין הבאין כאלה וכן קשה דבמסופא (פ"ב דסנהדרין) תניא (א) אכל הזוממין שאין אתה יכול להמיתן במיתה הכתובה
בהן אתה נמיתם בכל מיתה ודריש ליה מן קרא דזבערת הרע מקריבן ואמאי (ה) הוי רואנ וגואל הסם ב' כתובין הבאין כאלה ומיך
ה"ר יוסף דרואנ וגואל הסם הווי ב' כתובין הבאין כאלה לענין שלא נלמוד שאר זוממין מהם להמיתם אף במיתה שאינה מד' מיתות כ"ל
אכל (א) מד' מיתות ב"ד פשיטא נמיתם בכל חייבי מיתות: וזממין בת בהן ובעולה שאין מקרימין לאותה מיתה אלא במיתה אחרת. נועלה
דדרשין היא ולא נועלה וזוממי בת כהן דכתיב לאחיו ולא לחמותו וא"ת למה לי דרשא דלאחיו ולא לחמותו תיפוק
ליה מהיא דנפקא לן דדרשין (סנהדרין ג.) את אביה היא מחללת היא ולא נועלה היא ולא וזוממיה ו"ל הוואל וזוממיה בואו לחייבה שריפה
לא יבא לאזוקמי מיעוטא דהיא אלא בנעולה ולא ממעטין וזממין (א) אלא מן (א) אחיו אכל כיון דכתיב אחיו דרשין נמי מהיא
למעטין וזוממיה אכל קשה כיון דכתיב אחיו אמאי אינטינן למעטין וזממין מהיא ו"ל דאי מאחיו הוה אימנא דה"מ כשהנעול
היה כהן קרינן ביה לאחיו אכל אם לא היה כהן ענין שיהיה קטן כן ט' שנים ויום אחד או שלא הכירו הבעול לא
קרינן ביה לאחיו קמ"ל היא ולא (א) וזממין למעטין וזממין בכל ענין מתחלה היה ר"י מסופק בזה מילתא וזכר פשטתה מפרק גמרא הדין
(סנהדרין דף מה.) דקאמר מיתה אחת מעין שתי מיתות כגון בת כהן ובעולה או בת כהן וזוממי (א) וזממין והשתא למה ליה וזוממי וזממין
תיפוק ליה דליכא שתי מיתות בלא וזוממי וזממין משום הנועל שהוא בחנק אלא שעמ מיתה דאחרי כגון דליכא דין מיתה בנעולה כגון
שהוא קטן כדפירשתי ואפ"ה קאמר וזממין בחנק אלא דהוה וזממין בחנק אפ"ה דליכא דין מיתה בנעולה: ועוד מדקמני
ב"מ. (פ"ב) הקוטרם דמאי בעי כיצד וכו' הא קמני (ט) לקמן וכו' ועוד יש לפרש ועוד כלומר ואם תמנא לומר דלשון הומה הוא זה אינו
דעל כרחק דין הומה קאמר דקמני ולאנומי קושייתא קמיתא: בעינן באשר זמם וי"בא. קשיא היכא שמעדין שיהא זמם שני דאין
באין לפסול ורעו כי אם לפסול אי"כ נפסול * ו"ל דמ"מ אשתו נפסלת דפסלה בציאחו וכתיב ועשיתם לו כאשר זמם לו ולא לאשתו

תורה אור השלם

ו. ועשיתם לו כאשר
זמם לעשות לאחיו
ובקרת דרע מקריבן.
דברים ט ט יט

גליון הש"ס

ה"ס ד"ה פירין בו
ו"ל בין דלוקין. פי'
שינה מקובלת ביק ע"י
ע"י ע"י ד"ה עדות א"ר
אתה יטל לאומה: בא"ר
וע"ל דב"י עדות דב"י.
קשה לי מה מסתניא
דכוננות דף נג ע"ל רל"א
עדים וזממין ממונה משלם
מלקי ולא לקי משום דלא
בני המראה נהנה. משמע
דלי בני המראה רואי לומר
יומר דמלקי קא יהא אס'
יהיה הדין דממונה לא
משלם נעלה כל העדות
דאי עדות שאי אתה יכול
להמית דבני חרין דומה
לכ"ג דהא קרא דהמית
קאי על המותן דהא
משמחנא גלל אחריו. וא"כ
אדרבה אם ל"ג המראה
אפשר לומר יומר דמלקי
לקי ולא יהיה נמנון כלל
דין הומה ולא קאי עלה
ועשיתם כאשר זמם. ע"כ
אדרבה אם ל"ג המראה
אפשר לומר יומר דמלקי
לקי ולא יהיה נמנון משום
בלא אחריו. ובאחריו אם לא
שלמו ממון יהיה ככלל
עדות שאי אתה יכול
להמית: ד"ה בעינן ב'י
ו"ל ד"ה אשתו נפסלת.
בכורה עדין קשה ליי
בינמות דף סח דמאי שני
אינו פוסל לא אשתו:

הגהות הב"ח

(א) ת"ס ד"ה מעידין וכו'
בן גרופה וחלוצה רכ"י:
(ב) בא"ר גרופה וחלוצה
ולא: (א) ד"ה כל כו'
נמיתה שרצו להמית
אותה אבל אם ודאי
שאין יכולים להמיתן
באותה מיתה אפ"ה
נמיתם: (ד) בא"ר ואמאי
הא הוי: (א) ר"ה וזממי
כו' לאחי דדרשין לאחי:
(ו) בא"ר מן לאחיו אכל
כיון דכתיב לאחיו וכו'
אכל קשה כיון דכתיב
לאחיו וכו' ו"ל דאי
מלאחיו הוי: (א) בא"ר
ולא וזוממיה למעטין:
(ה) בא"ר וזוממי וזוממיה
השתא למה ליה וזוממי
וזוממיה וכו' וזוממי
וזוממיה בחנק: (ט) ד"ה
ועוד וכו' קמני לה לקמן:

תגובה ע"י עדים אחרים, כי משחזר הן עדות ואומץ הן משלוחן כי כל תגובה, דהא נשי נתנו לה, אבל השתא שמה אינה עמידה לטיפול כחובתה לעולם, שמה חמות יישרנה צעלה ומלאה לשיקר אין אומרים שכלנו לה תגובה אלא אומרים כמה דרש ראינו לנחן לה עמי בתגובהה על תשובתה וכללה הוא ואם חמות ידענה שמה הוא יפסיק הוא שנתן ודמים הללו יתנו לה העדים, ומספיקין אותה עמי, שאם מלא תגובה בטובה וזהו לא כל מילי: (ב"מ פ"א ע"ב)

אמר רב יהודה אמר רב חביה מלאה מיב. כך גיר' הקונטרס
וקאמר לא עלתה לו טבילה משום מים שאזינן ולא נראה
דהא מדשוי להו השקה כמחזוריס לטהרם מטומאה הוא הדין לענין
טבילה נמי ועוד לדמיינן צבילת (דף יז:) ושם מעבלינן כלי עץ וכל
מקצת דמחזוריס דלפני פלגא.

לגו מנא הא המיס שצתוכו שאובין

ולא מיערבי ובהשקה בעלמא (י) עדיף

שנפל לתוכן קורטוב
מים ונפלו למקוה לא

ממעורר צמים ואז לא היה בעין

ועלתה לו טבילה ומיירי ציין לצן

[illegible]

לִידֵי תְשׁוּמִין אֵלֶּה מִקְרָא וְעִשְׂתִּים לוֹ
כַּאֲשֶׁר זָמַם וּמִשְׁכִּיָּה לֹקֵה וּמִשְׁלֵם
מִשְׁמַע דְּלִי לִיכָא אֵלֶּה חַד קִרָּא אִינוּ
לֹקֵה וּמִשְׁלֵם וְקִשָּׁה הָא אֲמַרִי בְּהַשׁוּבֵר
אֵת הַפּוֹעֲלִים (ב"מ דף ע"ג. טז.) וְשֵׁם הַחוּסֹס
פִּי פִרְה לְרוּם כִּה לֹקֵה מִשְׁלֵם אֲמַרִי
לִיכָא אֵלֶּה חַד לֹאֵל דְּלֹא תַחֲסוּס לִכֵּן
פִּירֵשׁ ה"ר מַאֲדִיר מְצוּרָגוּי דְּה"ק שֶׁלֹּא
הַסֵּס הַמְצִיבֹן לִידֵי מוֹת (ו) אִינוּ צָרִיךְ
לְהִצְטָן לִידֵי תְשׁוּמִין מִתְּשׁוּמִין לֹא
צָוֵה אֲהִירָה דְּלִי צָוֵה אֲהִירָה וְדִלִּי לֹא
לִקֵּי דְלֹא לְמַלְקוֹת אֲחֵת כִּי אִם
לְתְּשׁוּמִין כְּדֹאמְרִינִן (וּקְמֵן דף י"ג)
לֹאֵל שְׁמִינִן לְאַהֲרַת מִיחַת ב"ד אִין
לֹקִינִן עֲלֵי אֵלֶּה לֹא צָוֵה אֲהִירָה לִיכָא
אֲהִירָה בְּשֵׁן וְעֵין וְחֻתְמֵן שֶׁלֹּם יִשְׁלֵם
בְּלֹא אֲהִירָה הַלֵּכֵן לֹא תַחֲנֵה לְמַלְקוֹת
אֲחֵת וְכֵן צָדֵק דְּלֹא תַחֲסוּס ע"כ

דאזערע דלא תחוסם לא אחיא אלס למלקות דעשלומוין ממילא
נפקא דכיון דאינו ראוי לחסום דין הוא שישלם מה שרצוהו לאכול
בזאתה שעה דליכא תמימר דאזכרה אתא לממון ולא למלקות
דאם כן לכבוד קרא בלשון עשה האכל שור בדישו ושמענא שפיר
דאם לא האכיל חייב אלס ע"כ אזכרה כי אתא למלקות אתא:
בשלמא

ז מחמת האדם וחור וטימא את הככר: **מאי וכן**. פשיטא
הככר: **מהו דמיא**. אף על גב דלגבי טבילה חיישינן לגבי
לא וגבי גברא הוא דאמרין לא עלתה לו טבילה אוקי גברא
רע מפסק והכא נמי אוקי תרומה אחזקה והיא בחזקת טהורה
ין. מלקוח משום לא תענה ותשלומוי משום כאשר זמם: **הסם**.
אלתאמרי אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות. וצמכתם
כל היום ומהי ולא ישלמו ומשנין בפירוש רבתה תורה עדים
באשר זמם אבל משום לא תענה לא לקי כדמפרש בגמרא: **גמ'**

איר. פי' לוקין שעברו על לא חענה ומשלמין מדכתיב ועשיתם לו כאשר זמם. וזכ

רבינו חננאל

[illegible][illegible]

(א) וכן סי' כל המזכירים דמחזיר ועי' תוס' רש"ק שם ועי' תוס' שני' ב"אן: (ב) ומה שכתב רמב"ם דעין הולבין אחר המראה רק בנשל לחזון יין דלחזית אכלה כגסיה קיי"ל ב"ק דלפין הולבין אחר המראה וכן פסקו הפוסקים: (ג) עי' רמב"ם:

איך
חייב
 משלמי
 דרשן
 צנפס
 כתיב
 גיד
 (כמויות)
 וזרע
חייב
 וקשיא
 הלי
 ה

1. ואם אסון יחידה ותחתיה נפש תחת נפש: שמתם כל כח
2. תעשייתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו: בזה דבר מקריבך:
3. ואיש אשר יקח את אחתה בת אביו או בת אמו וראה את ערוכתה: וזו הריאה את ערוכתה
4. חסד הוא ונכרתה לעיני בני עמם: ערות אחרת
5. גלה עונו שם:

4. ערות בת אשת אביך
 מולדת בית ארמולת
 חוץ לא תגלה ערותך.
 ויקרא יח ט
 5. ערות בת אשת אביך
 מולדת אבותך
 הוא לא תגלה ערותה.
 ויקרא יח יא
 6. על פי שנים עדים או
 שלשה עדים יומת מעד
 ולא יומת על פי עד
 אחד.
 דברים יו ו

ואוקמה ר' אברהם לטעמא
יורה ששקומה הרנן
הראשונה לולי כל אפי'
ההראשונה אינה נהרגת.
היהא רמית' סהדי
ואישתקור אייתי אהרני
ואישתקור אייתי שהדי
אהרני ובר איש לקיש
והתקורא אר' ארי יונתן אס'
היה התקורא כל ישראל
מן התקורא כלומר כשרין
מן כרכנן רבנות רבנות
דאמר כל ופך שלא הימנ'
כשרתן חן. ואמר כל יורה
אפילו ר' יוחנן לא

נָקִי שְׁלֵמוֹתָא וְהָיָה
עַד שֶׁיִּשְׁלַח
לְפָנֵי שְׁלֵמוֹתָא
שֶׁל אֲדָמָא וְהָיָה
שְׁלֵו וְהָיָה
לְדָבָר [ח] **הַשְּׁתִּיטָה**
אֶפֶס הַשְּׁתִּיטָה
אֵינֶנּוּ וְהָיָה
זוֹמְמִי וְהָיָה
לְהַחֲמִי וְהָיָה
עֲבִידָה וְהָיָה
כְּעוֹשֵׁה וְהָיָה
שֶׁלֹּשְׁשֵׁי וְהָיָה
עוֹבֵד וְהָיָה

(א) **איסמטיות** היא. ברב אלפס פ' לשון סטוס (שנה דף פט:) : **מִלְּקוּיֹת מִיָּנִין**. פ' מנין דלון לוקין עד שיגמר הדין על פיהם ור"ם ואמאי לא צ"י נמי (ב) כן מייבי ממון מנין דלון דרשנין עד שיגמר דיוו עד פיהם וי"ל דכמו דבדיני נפשות

תחת דאמרנא אטו כולי עולמא גבי הנני הוו קיימי
הדתא והני לא ידעי בסהדותא: **מתני'** ^זהא
שיגמר הדין ששרי הצדוקין אומרים עד שיהרג
יש אמרו להם חכמים והלא כבר נאמר ^וועשיתם לו
ישרי אחיו קיים ואם כן למה נאמר נפש ^זתחת נפש
י' יהרגו תלמוד לומר נפש ^חתחת נפש הא אינן
בב' ^יתנא בריבי אומר לא הרגו נהרגין הרגו אין
קל וחומר הוא אמר לו לימדתנו רבינו שאין עונשין
יקח [את] אחותו בת אביו או בת אמו אין לי אלא
בת אמו שלא בת אביו בת אמו ובת אביו מנין ת"ל
א יאמר יש לי בדין אם ענש על בת אביו שלא בת
ביו בת אביו ובת אמו לא כל שכן הא למדת ^{יב}שאין
ענו אזהרה מנין תלמוד לומר ^{יג}ערות אחותך בת אביך
בת אביו שלא בת אמו ובת אמו שלא בת אביו בת
י לומר ^{יד}ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך
מן הדין מה אם הוזהר על בת אמו שלא בת אביו
בת אביו ובת אמו לא כל שכן הא למדת ^{טו}שאין
מלקות מנין תלמוד לומר ^{טז}רשע רשע חייבי גליות
א ^{יז}אמר רבי יהודה בן מבאי אראה בנחמה אם הרג
בן של צדוקים שהיו אומרים אין העדים זוממין נהרגין
שמעון בן שטח אראה בנחמה אם לא ^{יח}שפכת דם
אין העדים זוממין נהרגין עד שיוזמו שניהם ואין לוקין
ל עליו ר' יהודה בן מבאי שאינו מודה הוראה אלא
ימיו של ר' יהודה בן מבאי היה משתטח על קברו
נשמע וכסבורין העם לומר קולו של הרוג אמר קולי
מת אין קולו נשמע אמר ליה רב אחא בריה דרבא
קם כהדיא אי גמי פיוסי פייסיה: **מתני'** ^{יט}על פי
ימים יומת המת אם מתקיימת העדות בשנים כמה פרט
קיש ^כ(שלשה לשנים) מה שלשה מוימין את השנים
מנין ^{כא}האף מאה ת"ל עדים ר' שמעון אומר מה שנים
הם זוממין יאף שלשה אינן נהרגין עד שיהיו שלשתן
עדים ^{כב}רבי עקיבא אומר לא בא השלישי להקל אלא
ו כיוצא באלו ואם כן ענש הכתוב לנטפל לעוברי
אחת כמה וכמה ישלם שכר לנטפל לעושי מצוה
ממצא אחד מהן קרוב או פסול עדותן בטלה ^{כג}הא
וב או פסול עדותן בטלה מנין אפי' מאה ת"ל עדים
אמר

doi:10.1371/journal.pone.0142800.g001

[illegible]

ד'ש"י ד"ה על אחת וכו'
טמצינו טרה הטובה. ע'
קמן דף כג ע"א בראש
ד"ה על אחת כמה וכמה:

(א) תוס' ד"ה חייבי
נלקיות וכו' ואמאי לא בעי
נמי הכי חייבי ממון;

א ב ג) במשנה נפש
ונפש כ"ל (וכ"ה דרש"י
בספרי וע"י חו"ט):
ד) במשנה ע"פ שני
גדים או [ע"פ] שלשה
גדים יקום דבר כ"ל.
והוא דברים יט:

הדר. רש לקט, חזיה
רבי אלעזר בישות.
החזיר פניו ונסתכל ברי"א
ועין רעה, שהדין שמי
י"חנן שמע לשון זה,
בשאלת לשון זה לא אמרה
שם ר' יוחנן לפיכך
לא קיבלה הימנו וכו' וכו'
כחול.

[illegible]

ש"ל עדים. כלומר כי דין

٦٠

(א) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ב) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ג) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ד) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ה) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ו) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ז) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ח) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ט) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (י) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יא) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יב) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יג) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יד) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (טו) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (טז) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יז) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יח) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (יט) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כ) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כא) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כב) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כג) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כד) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כה) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כו) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כז) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כח) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (כט) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;
 (ל) וְשִׁנּוּת לֵב. "ע"ש;

1. לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר: דברים יט טו

גם' אחד דיני ממונות.
ע"י שמועות דף לה ע"א
מוד"ה לו: תוס' ד"ה
אמר רבא וכו' אבל לענין
נמצא כו'. ע"י מנהדרין לא
ע"א מוד"ה שצ"ש:

[illegible]

רשע רשע. כתיב דברי
 כן הכי הרשע: סנהדרין
 הגדול. קידם הוזה ואחר
 גאחמר כאשר ומם לעשות
 קידם שחזמו (סס). ואין
 פסקר העד ואומר ממ (סס)
 וילמדו (סס). לא בא ר
 ואו שלשה עדים, אלא להי
 שיהי בשנים שהעידו מחל
 השלישי מפני שחטפו לעי
 פירענות, הלך קי וחומר
 נפשה מרוב

אֲתִיתָו אִי אִמְרִי לְאַסְהוּדִי אֹתוֹ נִמְצָא אֶחָד מֵהֶן קָרוֹב
אִי אִמְרִי לְמִיחֻזִּי אֹתוֹ ^{מִי} מֶה יַעֲשֻׂו שְׁנֵי אַחֲזִין שְׂרָאוֹ בִּזְ
אִיתֵמֵר אִמֵּר רַב יְהוּדָה אִמֵּר שְׂמוּאֵל הִלְכָה כִּר' יוֹסִי וְרַב נ

והאי דומיא דדיני נפשות דשרינן אשת איש שיש בה מיתא
לרבי נמי קשה שפעמים יתכוין אחד מן הקרובים להעיד לכן נראה לר"ד
אבל בשביל ראייה לחודה לא ודאי א"כ מאי פריך הרוב יטיל והא אי
לרבי יוסי כי נמי אינן באין להעיד בב"ד עדותן בטלה ומשני במקמי
מנא אחד מהם קרוב או פסול דעדותן בטלה ואם תאמר א"כ מאי פרי
בנימין דין כדפירשתי ויש לומר משום דפעמים שלא ידע אי צוה
דיבור מכל מקום עדותן בטלה משום דמקשינן שלשה לשנים (ו) נמא

[illegible]

בָּרִים אֲמֹרִים בְּדִי
נֹת תַּחֲקִיִּם הַעֲדוֹת
יְיָ מִמוּנוֹת וְאַחַד דִּינִי
הִתְרוּ בְּהֵן אֲבֵל בִּזְמוֹן
נִשּׁוּ שְׁנֵי אַחִין שְׂרָאוֹ
גַּמ' אֲמַר רַבָּא ^אוְהוּא
דִּבּוּר ^באֲמַר לִיה רַב

בְּכֹהֵן כִּדְּיָבִיבִי
תִּתְּלִמִּיד לְרֵב מֵאֵה
לְחֵד וְחֵד בְּתוֹךְ כִּדְי
עֵקִיבֵא אֹמֵר לֹא
כִּי: אֹמֵר לִיָּה רֵב
הֵרֹג יִצְיֵל כִּשְׁהֲרֹגוֹ
וְרֵבֵבֵהוּ אֲחֹרֵי הֹרֵג
תֵּאֵת לְקִמְיָה דְּרֵבֵב
וְיִמְקִימֵהוּ דְּבֵר הַבְּחֹרֵב

בסמוך ללענין דין דקריבו אז פסול
אינו תלוי בעדלה בנזק כדי דיבור
אלא (ט)כלית מעשה גמרה עדות
אף כי העידו אחר תוך כדי דיבור
דקאמר הרוג יציל לכך נראה דלא
קאי רק אדיון עדשים וזומנין דקאמר
עד שזומנין כולם נבדלו קאמר דוקא
כי העידו כולם נבדלו כדי דיבור דזה

והחנין גט שיש במעמד קרובים והיה לנו לומר עדות הכשרים נטל
 ית דין וטעם דפרישית לעיל (א) גבי עדות נפשות שיין נמי בגט וגם
 לר' יוסי לא אמרו עדותן בטלה אלא דוקא בזאת שמעידים בפני ב"ד
 הולך להעיד בבית דין ואומר הר"י דודאי מתחלה היה סבור שה"ס
 נכר הכתוב מדבר כלומר וכו' לקיים הדבר בבית דין אמר רבי יוסי
 לעיל מה יעשו שני אחיו וכו' והלא אין שום חששא לא אם יבא להעיד
 ב"ד האחר האע"פ שגבר העיד אחיו בב"ד ואפילו איננו לאחר ב"ד
 יוב או פסול בזה אחר זה אע"פ דלענין הזמה בעינן מיד כדי לייבאר:

היו

[illegible]

א) נראה דנ"ל יהנה הוא קרוב אלל עמנו יבטל העדות יכו' : (ב) ברטנ"א כ' שגראה ממי' ר"ח ז"ל כ' מונחין בחי' הרמב"ן יגדלו;

מג א מ"י פ"ה מהלכות
 עדות הלכה ג סמג
 נאחין וק' וטושה ח"מ ס'
 מה סעף ק' וס' ז"א
 סעף ד ה'
מג ב מ"י שם פ"ה הלכה
 ג סמג שם טושה ח"מ
 שם:
מג ג מ"י פ"ה מהלכות
 בטעות הלכה ז'
מג ד מ"י פ"ה מהלכות
 עדות הלכה ג סמג
 עשין ק' טושה ח"מ לז'
 מז ה ו מ"י שם פ"ה
 הלכה ד והלכה ד ה'
 סמג הלכה ר"ק טושה ח"מ
 סימן לו סעף א':

(6) תוב' ד"ה אחר ר'
יוסי: נ"ב ע"ל בתוס' סוף
דף זה בד"ה צדוני:
(5) ד"ה לאסחודי וכו'
ו"ל דסגרא הוא דמיון:
(4) ד"ה שמואל וכו'
דפרישית לעיל. נ"ב בד"ה
א"ר יוסי: (ד) בא"ד
דמקשינן שלשה לשנים
לענין נמא:

ואוקימו למתני בזמן שק' כולן כל אחד מהן העיד בתוך כדי דבור של חברו דקי"ל תוך כדי דיבור כדיבור דמי וכאילו כולן בכת אחת העידו ואינן יכולים האחרונים לומר כי

הראשונים הן שחיבורו
ואתחיל עשני כלום:
כח ששנינו מה שנינו
נמצא אחד מהן קריב א'
נפסול עדותן שכלל אף ג'
במקור א' מהן קריב א'
פסול כח. ואקשניו א' הכי
א' התקדם עדותו לעולם
ששהי' התרגז מגיד עד
העדים על ההרגז והכל
הוא קרוב אל המטל
העדות וציל ההרגז.
והוא כגון שכתב וכו'
הבאת מות מאחוריו
אשניו מכריז מה כהנו כי
להעיד אלא העדים הן
בכלל שראוהו וכן
העידיון עליו כן התרגז
כיוצא בן שכתבו
מאחוריו ואלה
ואקשניו הורג (והתרגז)
(והתרגז) שאי אפשר
לומר שאכל רא' א' ויהי
שעלה ותטל עדות חרובין.
שעלה בכלל מעון חרובין.
ואקשניו על פי שנים עדים
א' על פי שלשה עדים
יקום דבר במקמי דבר
והנכח מדבר. כלומר א'
נמצא כשעדי דבר קריב
א' פסל טלה העדות
אכל כבעלי הרין אל
מאחוריו לראב' שהוא
אכל מפרש טעמא דרוב
שמהן (ששעניו) מזה
והילכתא מחזיק סבירא
לוי. ואדמיז בן כחשת
למה שהתיר בן כחשת

יִיחֻזוּ אֶתִּיתוֹ שְׂמַח שְׂמֻעָתָם
לָכֶם וְרֵאיתֶם שֶׁזֶה הֵלֹךְ
בְּכֹחַ הוּא לֹא בִּאֵר הַלְעִיד
בְּכֹחַ לִכְךָ וְנִמְצָא אִי מֵאֵל
[וְ] הַלְעִיד הָעֵדוּת בְּאִתּוֹ.
עֵנֶה. וְיִיחֻזׁ כְּרִבִּי דֹאמֵר רַב
עַד עֵדוּת נִפְשׁוֹת אֲבֵל עֵדוּת
גִּמְרָא דְּגִט שְׁפֹט (דף קסב.)

הוֹס י"ט: ג) דְּבִרִי ר"ח אֵלֵּי

מסורת הש"ס

מתנבי' הרי אלו עדות אחת. ואם (ב) היום אחד מהם (א) ואם שנים
ולא האזינו כולן אין נהרגין: שלא תהא סנהדרין שומעת. עדות
העדים מפי התורגמן לריבין הדיינין שיהיו מצוין בלשון העדים
ועל שיעמידו מלך בניסוס: **רב'** עדות מיוחדת. אחד רואה אותו

רואין זה את זה: לכוּעל את הערֹס.
שׂים יד בראיית כל אחד ואפס"ה לא
מנערפו: מפֿי עמֹנו. הערֹס עמֹנו
התלה בֹ: אלא מעשה. דכשרים
צעמֹה ונערפו: דיני נפשוֹ.

את אחת מהן זוממת
ה פטורה ¹³ רבי יוסי
עד שיהיו ¹⁴ שני עדיו
פי שניים עדים דבר

מזטרפין יחד אף
אבות שאין רואים: הרי אלו עדות
אחת. שאם נמצא אחד מהן קרוב
אל פסול עדות כולם בטלה וכן שאם

תורה אור השלם

כיון דבעלמא מאטרספ יז טעם כאן
להיליו ורמנא אמר טוהיליו העדה:
ומי אים ליה לרבי יוסי. התראה
כלל: והסגן רבי יוסי אומר השונא.

גליון הש"ס
גמ' ואמר רבא מתא

לא יומת על פי עד
מא עד אחד ממש
פי שנים עדים אלא
יח גמי הכי לא יומת

ש"ס"ו. ע"י סנהדרין ע
ע"א ברש"י ד"ה מחרין
ול"ע:

שנים שרואים אותו אחד מחלון זה ואחד מחלון זה
אין מצטרפין ולא עוד אלא אפילו בזה אחר זה בחלון
ד' ליה רב פפא לאכ"י השתא ומה אחד מחלון זה
אין דא דא ארבעה ודא דא דא חמשה ודא דא ששה

הגהות הב"ח
(א) גם' הנהו לעזוי דאס
נ"ב הנהו לעזוי עדים | הו
מדאקשינן | לרצא ממחמית
אבל צרמנ"ס צפ' כא מהס

וְהָיָה כִּי יֵרָאֶה אֶת הַמַּלְאָכִים וְנִשְׁחָזְקוּ בְּעֵינֵיהֶם וְיִסְמְכוּ
בְּפָנֵיהֶם וְיִשְׂמְחוּ בְּלִבָּם וְיִשְׂמְחוּ בְּלִבָּם וְיִשְׂמְחוּ בְּלִבָּם

מנהדרין משמע דלעו
בעלי דינין הוו ועי' צחו'
סימן י' ז"ל דאין חילוק ב
עדים לבעלי דיני
הדאקטי' ממחני' לה
ענדא ידו משמע מש

השד אמר רב נחמן "עדות מיוחדת כשירה בדיני ת על פי עד אחד בדיני נפשות הוא דאין כשירה דיה מתקף לה רב זוטרא אלא מעתה בדיני נפשות י ויבדלו שנינו דנו ודנו עומד ודנו" ש"ל רב חמא

הלשון דאחו לקמיה דרנ
דמשמע | דנעלי דיני
הוון: (3) רש"י ד"ה ה
יכו' ולא הוזמה אחו
מהס הראשונה א

ה'תשנ"ח

ביום חמישי יוסף אומר וכו' לא / וכן נראה
כבי יוסי האי סברא והתנן רבי יוסי אומר השונא
ועד ומותרת אל ההוא רבי יוסי בר יהודה היא
היהודי אומר חבר אין צריך התראה לפי שלא ניתנה

השניה ולא החמו
(ג) תור"ה היא והן וכ
הממרה שממרה כן
ובהכי בני דהא וכו' דל
בעי' פי שני עדים
(ד) ד"ה חנוא והנ' ד

תהא שווג למזיד: דבר אחר ע"פ שנים עדים שלא תהא תורגמן: ⁽⁶⁾ הנהו לעוזי דאתו לקמיה דרבא אוקי רבא עביד הכי והתנן שלא תהא סנהדרין שומעת מפי ידיו ידיו מה דבון אמרי ואבדורי הוא בלא ביה ידיו

אפסוק כיון: (ה) ר"י
אמר רבא וכו' מכאן מיידי
יש מפרשים
דמתניתין. ג"כ
סבירא להו דרבא אריש

פי עצמו אפי' מפי שד ואו' ודאי לא הו' המסרה מעדותו כלל לכן נראה המסרה שמתרה (א) כן וכן כגו' דהא קיימין לרנן דפלגני ארבי

דמתני קאי לאוריי דא
מלערסין צמקלמן דוא
אלו את אלו אל"כ דא
תרחי לטיבותא דרואים נמ
את המתרה כו' וא"

לדעויות מיוחדות שהוא פסול. פ"י אחד מחלון זה ואחד
הבנין: **תניא** נמי הכי וכו'. מייית תניא נמי הכי דמלא יומת
דמתנין לא איירי בלחך מחלון זה מ"מ מדלשמעין שבה כחות
לחת מכל מקום נראה יותר לפרש דעיקר מילתא מייית דאי ממחיתין

הרי אלו ב' עדיות אע"פ שכן בואין את המחר והתוס' ס"ל דאזכריתא קא ואיכא למידק אמאי לא פ' התוס' דאסיפא דמתני

מקום מיידי⁽¹⁾ שהן רואין המתנה כדפריש' ולאו מילתא היא להכח
פין ועלה קאמר דאס העד מכאן [וישעד מכאן] רואין המתנה או

קאי לאורוי דברואים א
המחנה מערפין אע
דאין רואין אלו את אלו
וי"ל דא"כ ה"ל לרצ
לתפוס צקפא דמתנית
לחזקת דמאן עלה מילא

עד שמתכן תע"פ שחי' רוחין אלו הם אלו "הממורה מנרנן כמו"י דלי אמתימין קאי דקמני הרי" (א) אלו שמי עדיות כדפירשתי אם כן רואה אותן מצטרפין. פירוש על פיהם נהגו ללא חשיבה עדות את זה דנשלמה כשרוחין הממורה הרי כן שנים אבל ממרה רואה

וּנְקֻצֹּת לְדַרְדְּרֵי עֵנֶה וּמִלֵּל
עֵנֶה הַכִּי שׁ"מ | לְהֵלֵךְ
אֲחֵתֵינוּ | קֹאֵי אֶבֶל אֵל
נִפְרָשׁ לְאַנְרִיטָא דְקִמְי'
לֵיה קֹאֵי יִישׁא וּמ"מ אֶרֶב
נוֹפִיָה קֶשֶׁה אֲמַאי לֹא קִבִּי

קאי דעד אחד מעיל לממן דלשבושה מיהא אימיה:

דנריו אסיפא דמחרי
לאפי' בשמי כחות דס
חדא חשיבי עדות בלס
נפשה מלטרפי ע'
המסרה וכדכחצו התיס

(1) בא"ד דמכל מקום מיירי אע"פ שכן רואין המתה: (2) בא"ד דלי אמתעינן קאי דקדמי ה' ארשאי קאי לאורויי דהא דקדמי הרי אלו צ' עשיות מיירי אע"פ שרואין את המתה:

נצח מנה דראיה אחר ראיה
שלא ניתנה התראה [אלא

[illegible]

ה'תש"ח

ההורג נפש בשגגה כו' עד
שיפיל עליו דרד נפילה:

[illegible]

גליון הש"ס

גמ' בבלי דעת מה
למחבור. ע"י לקמן דף ט
ע"ב ונמוס' שם ד"ה ור"
שם מה יער רשות. ע
לקמן דף ט' ע"א:

הגהות הב"ח

(א) יִשׁׁוּׁ דְּלִיָּה הִיב כֶּלֶן
וְכוֹי וְהָרִיס בְּכֹחַ הָרֶגֶז
לְפָנָיו זִשְׁמַלְתּוֹ חִיב:
(ב) תּוֹסׁ דְּלִיָּה אֵלֶּה וְכוֹי
וְקִסָּה וּמִ״שׁ דְּנָבִי וְכוֹי
וְיִמְיָצִין כִּדְרֵיתָא פִּרְקֵן כֻּלָּ
בְּדוּל: (ג) הִ״ה וְאִשְׁר וְכוֹי
פִּרְשׁ״ רַמְמֵעִט: (ד) רִ״ה
וְשִׁמְטָה הַשְׁלִינָה מִתַּחְתּוֹ
וְנִפְלָה וְהִרְגָּתוֹ הַשְׁלִינָה
אֵלֶּה אִם נִפְלָה הָאֵדָם
וְהִרְגָּתוֹ כִּדְלִיָּה מִיּוֹד:

הגהות הגר"א

[א] נב' הא והא לגלות.
נ"ב גירסת הרמב"ם לנזקין
ומתורן בגירסתי קושיית
החוס' (ועמ"ש רבינו
בז"מ סי' שע"ח ס"ק
י"א):

הגהות מהר"ב

רנשכורג
[א] רש"י ד"ה שרט וכו'
ובי' לזרזק ארבע זרזק
שמונה ג"כ ל"ל זרזק
שמים וכו' בזה הדרין דף
עז: בלשון המוס' ד"ה
קמס. ונבנ' דכ"ק כ"ו ב'
מבואר כמ"ס רש"י כאן
והא"ל:

מוסף רשי"י

יש אם למסורת. כמה
שכתב משה וממר בספר
תורה לישראל, היה האס
והעיקר ולא כמו שהוא
נקרא: מסכה ו. י. יש אם
למקרא. בחר קרייה אולי
היה עיקר מסה ודור ו.

בינו חנואל (המשד)

מקצב והכה בין מלמעלה
בין מלמטה גולה ואתיא
בדמר בר רב הונא (2) טבח
שהיה מקצב והכה לפניו
למטה גולה. למעלה אינו
גולה. לאחריו למעלה
גולה. למטה אינו גולה.
והא דתני' בין לפניו

יקי" ואע"ג דעלייה הוי

דאטלע דכיון דאטלע וול
ק כיון דלא מיהדק לא ח
מר אינו גולה דהאי קר
של (7) כתיב כלומר ונש
ן העץ יהלכה והגרד, א
ש כהחלת סומדרין כי ב

ה' וצ"ע: (ה) לפי פירוש:

זורק צדו וסמך לו חסד נתקן
 שורק אצל לא היה יודע שיש
 אדם: **פ**רע למסכיון לזרוק שם
 זורק ארבע. **א** וכן לזרוק ארבע חזק
 שמונה: **אף כל שיש לו רשות לניזק**
כו. ילאה חזר שיש אל הדין:
עליה הויא אף ירדה בעל. **ב**תר
 דידה אוליין והוא היה עסוק בצעיה
 או בתר שליבה אוליין והעולה עליה
 היה דוחקת ומשפילה לפני מטה:
כדר נעטת כו. היה נגעת כאן
 בירידה שהיא אורף עליה רביין
 לה לעיל לחיובא: **לפניו חייב.** הרב
 לפניו חייב: **ה"ג** כאן בירידה שלפניו
 ועליה שלאחריו כאן צעיה שלפניו
 וירידה שלאחריו כאן בירידה שלפניו
 ושל אחריה כאן צעיה שלפניו
 ולאחריו. כל דבר עליה פטור וכל

לפניו חייב לאחריו פטור בירידה
שלפניו ועליה של אחריה השפיל
ורועו כדי להרים בכה והרים (א) מכה
לפניו בהשפלתו חייב הרג בעליותיו
לאחוריו פטור. והא דמנא לאחוריו
חייב לפניו פטור בעליה שלפניו
יורידה שלאחוריו כגון המרים ידו
בכה עד שהשפילו דרך אחוריו ממעל
לכתפיו וחזר והגביהו להכות לפניו
הרג בהשפלתו דרך אחוריו חייב
הרג בהגביהו פטור. והא דמנא בין
לפניו ובין לאחריו חייב בירידה שלפניו
או שלאחוריו. והא דמנא בין לפניו
בין לאחריו פטור בעליה שלפניו
ושל אחוריו: **למאן כנאף**. הך בנאי
דבני אבסו: **לגזטין**. חייב אם לא

שני לן בין שובג למיז בין ירידה
לעליה כדאמרינן צ"ק (דף טו:) פלג
תחת פלגין למיז על השובג כמיז
ואזנן כרפון: **הא דתלמי**. חייב שכל
שליבה שהתלמיעה כשדורסין עליה
נכפפת היא למטה וירידה היא ואם
לא התלמיעה היא כאן ירידה: **הא**
דמהדק. אם הייתה השליבה מלא
הנקב שהיא מחויבה בו ואחזזה יפה
יפה אין כאן דרך ירידה ופטור. לא
מהדק ירידה יש כאן וחיוב:
מתני' **הא הוצא המהדק**. יצא
קוסם וניתן למרחוק הבר: **גמ'** נאמר
של חיבה למשה אנו לריבין לדורשה ולא
סורת וישראל חביב ופירשוני נישל שהשיל
פעל הברזל עצמו נשל מעל עזו:

שטמט שלײַב מתחתיו והרגה נתי חזא חייב. ואוקיט
ה. איבער אימא הא ווא דא גלות ווא דקנתי חייב כגו
אימא דא אטלע כלל וואי דקנתי חייב כגון דלא מיר
הכרול מקחו. קודם שיהא על העץ לבקני והרג רבי
ה נשט. ואמרנו מאי טעמא קסבר יש אם למסות
ה אומי' גולה וחכאי' אנו גולה. כגון שנהיה כסות
לבקני נשט גולה (הרג ס) ואם יש לימור ואלא מפר

דמור רב הינא: (ד) אפשר דפ"ס הוא והג' צריך להנקד בתי

יְבַכְּלִי דַעַת הַפֶּרֶט לַמַּחֲבוּיִן מַחֲבוּיִן פִּשְׁטֵיט
 לְבִר קַמְלֵא הוּא אִמֵּר רַבֵּה פֶרֶט לַמַּחֲבוּיִן
 וְלִהְיוֹת אֶת הַבְּהֵמָה וְהָרֵג אֶת הָאָדָם לְכוּתִי וְהָרֵג
 אֶת יִשְׂרָאֵל לְנַפֵּל וְהָרֵג בֶּן קִיָּמָא ת"ר יֵאֵם
 בְּפִתְעֵי הַפֶּרֶט לִקְרֹן זֵוִית בְּלֵא אֵיבָה הַפֶּרֶט
 לְשׁוֹנָא הִרְפוּ וְשִׁדְּחֻפוּ בְּגוּפוֹ אוּ הַשְׁלִיךְ עָלָיו
 וְלִהְיוֹבֵא יִירִידָה שְׁהִיא צוֹרֵךְ עָלֶיהָ בְּלֵא
 צִדְדֵיהָ הַפֶּרֶט לַמַּחֲבוּיִן לְצַד זֶה וְהַלְכָה לֵה
 לְצַד אַחֵר וְאִשְׁרֵי לֵאן צִדָּה הַפֶּרֶט לַמַּחֲבוּיִן
 לְזִרְזוֹק שְׁתֵּים זִרְזָק אַרְבַּע וְאִשְׁרֵי יֵבֵא אֶת
 רַעְיוֹהוּ בִיעֵר מֵהָ יַעַר רִשּׁוֹת לְזִיזָק וְלִמְזִיק
 לִיכִינִם לִשְׁם אָף כָּל רִשּׁוֹת לְזִיזָק וְלִמְזִיק
 לִיכִינִם לִשְׁם בְּעָא מִינֵיהּ רַבִּי אֲבָהוּ מַרְבִּי
 וַיּוֹחֲזֵן הִיָּה עוֹלָה שְׁכוּלָם וְנִשְׁמַט הַשְׁחִלְכָה
 וְנִשְׁמַט יִשְׂרָאֵל וְנִשְׁמַט יִשְׂרָאֵל וְנִשְׁמַט יִשְׂרָאֵל

עליהה היא או ירידהה היא א"ל ככבר נגעה בירידה שהיא צורך עליה איטיביה זה הכלל כל שבדרך ירידתו גולה שלא בדרך ירידתו אינו גולה שלא בדרך ירידתו לאיתווי מאי לאו לאיתווי כה"ג ולישמעך כל שבדרך ירידתו לאיתווי מאי אלא לאיתווי קצב הכא נגמי לאיתווי קצב דתניא קצב שהיה מקצב תנא חדא לפניו חייב לאחריו פטור ותניא אידך לאחריו חייב לפניו פטור ותניא אידך בין לפניו בין לאחריו חייב ותניא אידך בין לפניו בין לאחריו פטור ולא קשיא כ"אן בירידה שלפניו ועליה שלאחריו כאן בעליה שלפניו וירידה שלאחריו כאן בירידה שלפניו ושל אחריו כאן בעליה שלפניו ושל אחריו לומר אחריו דיה ויהל במלך וישימיה

תניא אידך פסור מאן לאו ביהא קא מפילג
עליה היא לא רב"ע עליה היא ולא קשיא
אימא הא והא (א) לגלות ולא קשיא = הא
ית אימא הא והא דלא אתליע ולא קשיא
: מתני' נשמש הברול מקתו והרג רבי
זרים גולה מן העץ המתבקע רבי אומר
ולא: גמ' תניא אמר להם רבי לחכמים
והלא לא נאמר אלא מן העץ ועוד נאמר
מה עץ האמור למעלה מן העץ המתבקע
המתבקע אמר רב חייא בר אשי אמר רב
הברול מן העץ רבי סבר יש אם למסורת ונישל
ונשל קרינן ורבי יש אם למסורת סבירא ליה
והאמר

[illegible]

ה. מפסק הרמז"ס הל' רוצח פ"ו ה"ג כפירוש ד"ס דלא כרש"י: ג. צירוש למי: איתא פ

(ב) דובי חלב יגבי שבת דכתיב
שבעה שבעה וחיינן פרק כלל
דגול (שבת דף קח: וסע) בתיקוק ששבעה
לגין הנכרים וי"ל דשליי חמור דכתיב
שבעה יתירא למעוטי אומר משה (ז)
ואשר לא צדה פרט למתבונן
לדורוק, בכיול הרגל (ב"ק דף
זו: וסע) פירש רש"י (א) ממעט ליה
ממיתה חבל גלות אית ציה ולא
נראה דל"כ לא היו חיי אידך לכן
נראה לפרש דקטור (ש) ומיתה) מנחת

(מטעם): **מה** יצר שיש לו רשות לניזון ואמין איכנס אשם ובז. וקשה למסתמא כמו כן נימא מה יצר מקום שעומד סם המוקד ויש רשות לניזון להיות לשם ואל"ק קשה דתנן הורק ארץ לרשות הרבים הרי הוא גולה ימוקי לה בכותר כתלו שהוא ברשותו והרי הניזון שהוא ברשות הרבים ואמאי גולה והא דענין מקום שיהא רשות לניזון ולמיקו ושיהא הניזון במקום שהמקום עומד בו וי"ל דלא יליף מימיה מקום ההכאה אלא משם רשות ושיהא לעבד במקום ההכאה: **נשמע** השליכה (ו). והרמזו השליכה אכל אם הרגו אדם פטור דבעינן דבר ילידה:

דבא איתא. ולפי האי איבעית
אימא כולי עלמא סברי ירידה היא
וקשה א"כ אמאי לא קאמר דכולי
עלמא ירידה היא הא דאתלע והא
דלא אתלע ועוד קשה כי קאמר
דמעיקרא דכ"ע עליה היא א"כ
קשה ברייתא זו לברייתא דלעיל או
השליך עליו להביא ירידה שהיא
צורך עליה ונראה לפרש דה"ק דכ"ע
דעליה היא ומיירי במיסקא שובלדא
דאתלע ולא מיירי בירידה שהיא צורך
לעליה דנראה לא פליגי ברייתות והכא
הכי קאמר איבעית אימא הא היא
נגלות ומיירי הכרייתא שמחביבה
בירידה שהיא צורך לעליה:
היינו

שליבה מתחתיו תני הוא חייב
סבר סבר ירידה היא ומר סבר
באן לניקוז כאן לגלות איבעיני
דאחליע הא דלא אחליע ואינו
הא דמיהדק והא דלא מיהדק
אומר אינו גולה וחכמים א
גולה וחכמים אומרים :אינו
יכי נאמר ונשל הברזל מעצו
עין למטה ונאמר עין למעלה
אף עין האמור למטה מן הע
ישניהם מקרא אחד דרשו ונשל
בתיב ורבנן סברי יש אם למקרה
עין למטה. ונשל הברזל מן העץ : ונאמר
גפי המקרא כשאמה קורה ונשל אמה
הברזל מן העץ המתבקש ימלא

פשט ליה דהיא ירדה צורך עליה. ומותיב ליה הא ליה לא לעולם כי האי גזנא גולה ומתניתין כעין ק"כ כי ופרקין לא קשיא. פי' דרך המקצב להעלות הידו לפניו ומכאן כבהמה הא דרמי לפניו חייב לאחוריה להכות על הבהמה כדי לנתתה שזו היא ירדה ממנו דהוא לאחוריה לפני פטור הוא כבהמה ביהמה כלל שבה דר ירדה (ל) (ופרישורא) (ופרישורא) כלל

ב. הובא בחידושי הרשב"א ובשיטה מקובלת שם: (ב) וכן נ

1. אי בכל אבן אשר
ימיתו בלא ראות חפץ
לאלהים ונתן והוא לא אויב
לו ולא מבקש רעה:
מבדור לב עש

2. והקרינו לב עש
עיי מקלט תהינה לבם
שם שמה יתן מבקש נפש
שגגה: מבדור לה יא
לבני
ולתושב בתוכם תהינה
לשש הערים האלה
למקלט לב עש שמה
למכה נפש שגגה:
מבדור לה טו

3. חזו דבר הרעצ אשר ידע
ויט שמה וכל אשר ידע
אשר עשו בני דעה
והוא לא שגא לו מחמל
שלשם: בדריס יט ו
ואם כפתה יט א
איבה יהפך לו השליך
עציו: כל בלי
מבדור לה כב

4. ואשר לא צדה
ולתושב אנה לידו
ושמחו כל מקום אשר
ישם שמה: כמות כג י

5. אשר זבא את ערעה
יביעו ערעץ ערעץ
עציו יגדון לרעת העץ
ועשל בהרול מן העץ
ומצא את ערעה וזה
ואז ינוט אל אחת
הערים האלה חז:

ברוכים ה

ת"ר בשגגה פרט למידי
 "למכירה אני מוזהר"
 אריקס
 ב"ר דבא מ"ד שנינו
 בגולה
 באומן
 מותר
 קרוב
 שואמאן מותר
 למידי מזה
 א"ל מספר
 ב"ר גביות א"ל המידי
 ב"ר קטל א"ר
 דבא
 דבא אריקס רבא שני
 למתכונת להרוג בהמה
 להרוג אדם לכוהני א"ר
 ישראל למפלים והרגו בן
 אריקסא שנינו א"ר ת"ר
 א"ל כפחש פרט לקרן ותר
 דהיה ל"ל עיניו
 א"ל פרט לשואן
 כלומר
 חני א"ל סני להו גביות
 הדפוס שדחפו גביוסו א"ר
 א"ל חני להביא ירדה
 שנינו צורך עליה
 ב"ר
 צדיה פרט למתכונת לצד
 וזה והכלה ל"ל צד אחר
 א"ל צד א"ר
 למתכונת לרועו בן אמות
 וזו"ק ד' אמות והיה שם
 אדום והכחו א"ל מספר
 א"ל גבית ל"ל ואשכ ב"ר
 א"ל יצאו ביער מ"ד יצאו
 א"ל א"ל למידי א"ר

מתחציו ונפלה והרגה מהו.
מאי לאו כי האי גוונא. ופר
חדא לפניו חייב לאחריו פט
מחצירו ומעלהו מאחוריו ומ
בעת שמחציר הקופצין מאחו
ר שהיא כעין עלייה פטור. וה
שהוא דרך עלייה לאחריו ח

(א) יבן פי' ר"מ בב"ק דף כ"ו ע

אלו הן הגולין פרק שני מכות

ת.

מסורת הש"ס

עוד לרבויו למת מצוה.
טוב יהיה לרבות טובו
יטם. טומאתו לא לרבות
למחוסר כפורים. אינא
דמנתי לה להא דאמא
ליה ההוא מרבנן גימא
ושינאי דשני ליה רבא
האז חרשין קבוצין
תשבתו י קבוצא אמר
אי ציל חרש של
שביתו קוצין של
שביתא כי פשוטה אי:
גמא גימל על יד הכן.
למאם אכ הכה אה
אלא בנו והרגו הרי זה
גילה ואומקא שלא חמס
ללמורו ליה אלא חמס
אלא הכה ללמורו אומנט
הרי דרע אומנט אה
רכין ורע אומנט
אחרת אה אינא ליה חיתא
ממחא האב מכוה שני
אלא ממחא אכני אינא גילה.
הצחק חתין לרבנן פשוטה
האז חתין מכוה נפס פס
כי ממויד אצפס חתין הרגו
לחורגין ישראל גמא
האז חתין אכ הכה גילה.

אלמא גר תושב עֹבֵד כֹּבֵבִים הוּא. ^(י) (אִינוּ) מִדְקָק מִלֵּאחַי לַמְעוֹטִי
גר תושב לפי שִׁאֲנוּ מִמַּעַט אֵלֶּה גר תושב שֶׁהָרָג יִשְׂרָאֵל
שִׁאֲנוּ גֹלֶה אֵלֶּה נִהְרָג וְכֵן יִשְׂרָאֵל שֶׁהָרָג גר תושב דִּפְטוֹר דֵּקֵן מוֹסִיחַ
לְשׁוֹן מִמֶּנִּי דִקְמִי הֵכֵל גּוֹלִין ע"י יִשְׂרָאֵל יִשְׂרָאֵל ע"י כּוֹן חוּץ מִגֵּר
תוֹשֵׁב דֵּלָה הִי צִכְלָל דֵּהֲיִי הֵכֵל
דִּלִּין גּוֹלִין ע"י יִשְׂרָאֵל וְכֵן יִשְׂרָאֵל
אִינוּ גֹלֶה עַל יְדוֹ (אֵלֶּה) קָא סִלְקָא
דַּעֲתֵיהּ דְּכִוִּין יִשְׂרָאֵל אִינוּ גֹלֶה ע"י
גר תושב דֵּלָה גר תושב ע"י יִשְׂרָאֵל

דא"ר אמי א"ר יוחנן
ה שוה פרוטה לוקה
ללה: חוץ (6) מעל ידי

דלחן גולין ע"י ישראל וכן ישראל
 אינו גולה על ידו (חלל) קא סלקא
 דעמיה דמין ד'ישראל אינו גולה ע"י
 גר תושב ולא גר תושב ע"י ישראל
 אלחא גר תושב דינו כעבוד כוכבים
 א"כ הוא הדין לגר תושב לגר תושב מידי
 דהוה לעבוד כוכבים לעבוד כוכבים
 ולכן קאמר אימא ספא וכו' ומשי
 רשא דוקא קאמר גר תושב לישראל
 אבל גר תושב לגר תושב לא ודמייח
 במה הכי מתקרי' ובמוספ' רחמי' שדק
 לפיש דמעיקרא סלקא דעמיה דגר
 תושב ישראל גולין זה ע"י זה וחזן דגר
 תושב דקמי' בממני' אחא למעוטי
 שאין גר תושב גולה ע"י הכל ולא
 הכל על ידו ולא יענא מאי קאמר
 חדא דכל היכא דקמי' 'מחזן וכו' קאי
 אבל מה דלעיל מיניה וקא' אח"ל דהא
 חזן אחי למעוטי דלא הוה בכלל ישראל
 לגלות ע"י הכל והכל על ידו (מימי)
 קשה דהא לא קמי' כלל' גבי ישראל
 וחזן משמע דחיי' לאפוקי מכלל' ועוד
 דגר תושב לאו בכלל ישראל הוא
 ואמאי אינטריך לאפוקי וע"ק דא"כ
 דק' מעיקרא ד'ישראל וגר תושב
 גולין זה ע"י זה מאי קאמר אלחא
 עובד כוכבים הוא אי עובד כוכבים (ו)
 לא יגלה ישראל על ידו ולא הוא ע"י
 ישראל: דרש' ע"ייה ד'ישראל' פסור
 הוא נהרג. ואל' אחמי לא הוא
 דומיא לעובד כוכבים דלפ' דרך ירידה
 הכהו י"ל דמ"מ הוא דומיא לעובד
 כוכבים מה עובד כוכבים לא שנה בר
 מיניה ל"ש לאו בר מיניה כו' ובכך בר
 סגי דומיא לעובד כוכבים צדא
 מילתא: **אמר** ליה (ט) רבא א כ"ש
 הוא וסבא דרך ירידה וכו' ואל' אלדבה
 היא הנותנת דרך ירידה ניתן לישראל
 לכפרה דסגי ליה בגלות אבל דרך
 עלייה לא ניתן לישראל לכפרה חזון
 הוא ואינו גולה ללא סגי בגלות דה"מ

ורצי

אלו הן הגולין פרק שני מכות

מח א מ"י פ"ח מהל'
רמ"ה הלכה ה סנה
ענין ע'
מב ב מ"י פ"ח מהל'
מסנה הל' א פ"ו
כל המעק פ"ח
ג ב מ"י פ"ח מהל' רמ"ה
הלכה ע'
נא ד מ"י ס' הל' ח'
גב ה ו מ"י ס' פ"ו
הלכה ו'

גליון הש"ס

נ"ב זה שחרג במיד
נהרג עין מועד דף ח
ע"כ מוס' ד"ה מ'

הגהות הב"ח

(6) נ"ב אלה לידו וגו' זהו
שארם הכתוב כמסר
יאמר משל: (ב) רש"י ד"ה
ומלאו גולל הדם בדרך
בהלכות. נ"ב כלומר דמלאו
בכר היה בעיר מקלט ולא
חוק לחסום ומלאו והרגו
פליגמא דמלאו הוא לקמן
במחמ"ד דף י"א ע"כ ובמג'
דף י"א ע"כ:

מוסף רש"י

לזה אין עדים. לא היו
עדים בדבר שיעדו. זה לא
נכחד וזה לא נלג: נוחח:
כא י"ב. ונפל עליו
והרגו. ועדים מעידים
עליו וממיינים אותו לנלות
(ש"ס).

רבינו חננאל

עולות שעחור שלמה בן
להקריב על גבי המזבח
נכחד וזה לא נלג: נוחח:
יעקב אומר מקלט מקלט
היה כתוב על פרשת
דרכים כרי שיכיר הרצח
וימנה לשם שנאמר חתין
לך הדרך. עשה הכנה
לדרך: מרשעים יצא רשע.
כגון אחר שהרג בשוגג
ואחר שהרג במזיד ואין
בין עדים וימנה הקב"ה
למקום אחד זה שהרג
במזיד יושב תחת הסולם
וזה שהרג שוגג היה יורד
מן הסולם נפל עליו והרגו
זה שהרג במזיד נהרג
זה שהרג בשוגג גילה:
מן התורה ומן הנביאים
ומן הכתובים בדרך שאדם
רוצה לילך שם מוליכין
אותו. מן התורה דכתיב
לא תלך עמהם כיון
שרצה נאמר לו קום
לך אתם. מן הנביאים
אני ה' אלהיך מלמדך
להועיל מדריךך בדרך
תלך. מן הכתובים אם
ללצים הוא יליץ ולענוים
יתן חן: ולו אין משפט
מות בגולל [הדם] שמצא
הרוצח והרגו הכתוב
מדרב. (וידברו) [וידברו]
אליו דברים הראויין לו
אומרים להן אל תנהג
בו מנהג הרצחנים בשגגה
בא לידו. א"ר אלעזר עיר
שורצה רצחנין אינה קולטת

והא תניא רבי יוסי בר יהודה אומר וכו'. ואמ"ל לא מיימי
ממלחיה דר' יוסי בר יהודה דמתני' וי"ל דמתני' איכא
למימר דלא חייבי קאמר אלא מאליהם היו גולין בשביל שהיו
טועים דקאמר רבי הכא צברייתא אכל צברייתא מוכח שפיר

דחייבין קאמר מדמיימי פסוק גבי
מויד אכל דמתני' לא מיימי קרא
גבי מויד כן נראה למשי"ח ועוד
נראה דע"כ צברייתא ליכא למימר
דמאליהן קאמר דע"כ היינו רבי:
חד אפר פביאין עגלה ערופה.
מימה דלא כן ופוסק דף
(מד): עגלה ערופה אין מודדין אלא
מעיר שיש צד צ"ד וי"ל דהתם
מיימי כגון דאיכא עיירות טובא
ונחמא מיימי יס צ"ד כיון דמלי
לדוקימי קרא דמקיימי ליה אכל
הכא מיימי כגון שאין שם צ"ד
כל העיירות הסמוכות הלכך
אמרין דמ"מ מודדין מיימי:
אפילו

עליו והרגו * זה שהרג במזיד נהרג וזה שהרג בשוגג גולה אמר רב רב
הונא אמר רב הונא ואמרי לה אמר רב הונא א"ר אלעזר מן התורה ומן
הנביאים ומן הכתובים בדרך שאדם רוצה לילך בה מוליכין אותו מן
התורה דכתיב * לא תלך עמהם וכתיב * קום לך אתם מן הנביאים דכתיב
* אני ה' אלהיך מלמדך להועיל מדריךך בדרך (זו) תלך מן הכתובים דכתיב
* אם ללצים הוא יליץ ולענוים יתן חן אמר רב הונא ברוצח שגלה לעיר מקלט
ומצאו גולל הדם והרגו פטור קסבר * ולו אין משפט מות בגולל הדם הוא
דכתיב מיתבי ולו אין משפט מות ברוצח הכתוב מדבר אתה אומר ברוצח או
אינו אלא בגולל הדם כשהוא אומר * והוא לא שונא לו מתמול שלשום הוי
אומר ברוצח הכתוב מדבר הוא דאמר כי האי תנא דתניא ולו אין משפט מות
בגולל הדם הכתוב מדבר אתה אומר בגולל הדם הכתוב מדבר או אינו אלא
ברוצח כשהוא אומר * כי לא שונא הוא לו מתמול שלשום הרי רוצח אומר הא
מה אני מקיים ולו אין משפט מות בגולל הדם הכתוב מדבר תנן מוסרין לו שני
ת"ח שמא יהרגו בדרך וידברו אליו מאי לאו דמתרו ביה דאי קטיל בר קטלא
הוא לא כדתניא וידברו אליו דברים הראויים לו יאומרים לו אל תנהג בו מנהג
שופכי דמים בשגגה בא מעשה לידו ר"מ אומר הוא מדבר ע"י עצמו שנאמר
10 וזה דבר הרוצח אמרו לו הרבה שליחות עושה אמר מר בשגגה בא מעשה
לידו פשיטא דאי במזיד בר גלות הוא אתה תניא ר' יוסי בר' יהודה אומר
בתחלה אחד שוגג ואחר מויד מקדימין לעיר מקלט וב"ד שולחין ומביאין אותו
משם מי שנתחייב מיתה הרגוהו שנאמר 11 ושלחו זקני עירו ולקחו אותו משם
ונתנו אותו ביד גולל הדם ומת מי שלא נתחייב פטורוהו שנאמר 12 והצילו
העדה את הרוצח מיד גולל הדם מי שנתחייב גלות מחזירין אותו למקומו
שנא 12 והשיבו אותו העדה אל עיר מקלטו אשר נם שמה רבי אומר מעצמן הן
גולין כסבורין הן אחד שוגג ואחר מויד קולטות והן אינן יודעין שבשוגג קולטות
במזיד אינן קולטות א"ר אלעזר ה"עיר שרובה רוצחים אינה קולטת שנאמר
13 ודבר באוני זקני העיר ההיא את דבריו ולא שהושוו דבריהן לדבריו וא"ר
אלעזר עיר שאין בה זקנים אינה קולטת דבעינן זקני העיר וליכא איתמר עיר
שאין בה זקנים רבי אמי ור' אסי חד אומר קולטת וחד אומר אינה
קולטת למאן דאמר אינה קולטת בעינן זקני העיר וליכא למאן דאמר
קולטת מצוה בעלמא ועיר שאין בה זקנים ר' אמי ורבי אסי חד
אמר נעשה בה בן סורר ומורה וחד אמר אין נעשה בה בן סורר ומורה
למ"ד אין נעשה בה בן סורר ומורה בעינן 14 זקני עירו וליכא למ"ד נעשה בה
בן סורר ומורה מצוה בעלמא ועיר שאין בה זקנים ר' אמי ור' אסי חד אומר
אמר אינה מביאה עגלה ערופה למ"ד אינה מביאה עגלה ערופה בעינן 15 זקני העיר ההיא וליכא למאן
דאמר מביאה עגלה ערופה מצוה בעלמא א"ר חמא בר חנינא מפני

מקלט היה כתוב על פרשת דרכים. כלל מקום שהיו שני דרכים
מפולגים אחד פינה לעיר מקלט היה עץ תקוע בלוחו דרך וכמו
זו מקלט: פסח ליה פיסחא. כשהיה רוצה לדרוש צפרעים רוצחים
היה מתחיל כן: והאלהים אנה לידו. זהו שומר הכתוב כאשר יאמר

משל הקדמוני מרשעים יאל רשע.
משל הקדמוני היה המורה שהיה משל
הקצ"ה שהוא קדמוני של עולם והוא
אמרה מרשעים יאל רשע והיכן
אמרה והאלהים אנה לידו והיכן
הקצ"ה ממניא מכשול לאדם למטוא
אלא ע"י שהיו שניהם מרשעים הסורג
והנהרג הסורג היה חייב גלות ואין
עד בדבר והוא לא גלה והנהרג היה
חייב מיתה ואין עד בדבר ולא נהרג
לפיכך הקצ"ה מומנן לפיכך אחד
כ"ו: כזה שכתוב מדבר. והאלהים
אנה לידו: נופל עליו והורגו. יש
עדים ויגלה על כרחו: בדרך תלך.
בדרך אשר תצטרך לילך: אם ללצים.
נא אדם להתחנך: הוא יליץ. אין
מעכבין צידו: ומלאו גולל הדם.
בדרך (ו) צליכמו: בגולל הדם
הכתוב מדבר. וה"ק פן ירדוף גולל
הדם אחרי הרוצח והשיגו והכחו נפש
ולא יתיירא מנ"ד כי לו אין משפט
מות וסוף המקרא האומר כי לא שונא
הוא וגו' מוסב עד רשעו פן ירדוף
גולל הדם אפי' אומר לך להכין לו
הדך כי לא שונא היה לו ולא הרגו
מדעת: צדוהם הכתוב מדבר. וה"ק
פן ירדוף והשיגו והכחו והוא לא היה
ראוי למות כי לא שונא היה להרוג
ולא הרגו מדעת: מתי רוצח אומר
כ"ו: שאין לו משפט מות ולא היה
לך לכתוב בשבילו ולו אין משפט
מות: הרבה שליחות עושה. דברים
שאין נעשים ע"י האדם נעשים
ומתקבלים על ידי ה' הרבה שליחות:
פשיטא. כיון דהוא גילה ודאי צדיק
הרג צדק צדוק הרג ופי' גולה היה
ה"ג דאי במזיד בר גלות הוא
בתמימה: כפסלה. מחלת משפטן
של רוצחים ועיקרו זהו אחד שוגג
ואחר מויד כ"ו. וילף טעמא מקרא
וכי יהיה איש שונא לרעהו ולארכ
לו וקם עליו וגו' משמע אם הורגו
צדוהו ינוס וכתיב צדריה ושלחו זקני
עירו וגו': רבי אומר. לא אמר הכתוב
שיגלה אלא הוא טועה וגולה ולימדך
הכתוב שיקחוהו משם ויהרגוהו: ודבר
באזני זקני העיר ההיא. מקרא כספר
יהושע: מלוא בעלמא. מלוא שיהו
שם זקנים ומיהו כי אין בה זקנים נמי
קלטו: כגון סורר ומורה כתיב (דברים
כא) והוצילו אותו אל זקני עירו:
כלשון

אמר מביאה עגלה ערופה וחד
אמר מביאה עגלה ערופה למ"ד
אמר אינה מביאה עגלה ערופה
למ"ד אין נעשה בה בן סורר ומורה
בעינן 15 זקני העיר ההיא וליכא למאן
דאמר מביאה עגלה ערופה מצוה
בעלמא א"ר חמא בר חנינא מפני
בלשון

וכן עיר שאין בה זקנים אינה קולטת ואין נעשה בה בן סורר ומורה. וכן אינה מביאה עגלה ערופה דבעינן בה
זקני העיר ההיא וליכא. מפני מה נאמר פרשת רצחנים

(6) נ"ב אלה לידו וגו' זהו
שארם הכתוב כמסר
יאמר משל: (ב) רש"י ד"ה
ומלאו גולל הדם בדרך
בהלכות. נ"ב כלומר דמלאו
בכר היה בעיר מקלט ולא
חוק לחסום ומלאו והרגו
פליגמא דמלאו הוא לקמן
במחמ"ד דף י"א ע"כ ובמג'
דף י"א ע"כ:

תורה אור השלם

1. תבין לך הדרך
2. טוב וישר יי על בן
3. ואשר לא יצדק
4. כאשר יאמר משל
5. ויאמר אלהים אל
6. וקא אלהים אל
7. כה אמר יי גאלך
8. אם ללצים הוא יליץ
9. פן ירדוף גולל הדם
10. וזה דבר הרצח אשר
11. ושלחו זקני עירו
12. והצילו העדה את
13. ונס אל חת
14. ותפשו בו אביו ואמו
15. והיה העיר הקרבה

אלו הן הגולין פרק שני מכות

יא.

עין משפט
נר מצוה

גג א"י פ"ט מהל'
פ"ח הלכה ט' פנ
עשין כה טו"פ י"ד פ"י
רעה ספ"ק א'
ג"ר ב"י פ"ג מהל'
תפילין הלכה ט' פנ
עשין כה טו"פ י"ח פ"י
לכ ספ"ק מט'
ג (מ"י) פ"א מהל' תפילין
ה"י טו"פ י"ח פ"י ספ"ק י'
טו"פ י"ד פ"י ר"ע א'
ספ"ק א'
גה ד מ"י פ"א מהל' רחמ'
הלכה ט' פנ עשין ע':

תורה אור השלם

1. וידבר ה' אל יהושע
לאמר: ראה אל בני
ישראל לאמר תנו לכם
את ערי המלכות אשר
דברתי אליכם ביד
משה: ויהושע כ כ
דבר האיש אדני
הארץ אמרו קשות וחת
אחיו כמלכות ארץ
הארץ: ויהושע כ כ
אז נדברו ראינו איש
את רעהו ויבקשון
וישבעו ויחשבו שפר וירצון
לפניו ליראי י' ולחשבו
האלה אשר במקדש י'
טו
4. וידבר עמי תחתיו
ולאמים תחת רגלינו:
החלים כו ד
5. ויכתב יהושע את
הדברים האלה בספר
תורת אלהים ויחך אבן
גדולה ויחמקש י' תחת
האלה אשר במקדש י'
יהושע כ כ
6. והיה לך לאות על
ידך ולזכרון בין עיניך
למען תהיה תורת י'
בפך כי ביד ויחקה
הארץ י' ממצרים:
שמה יג ט
7. והצילו העדה את
הרצח מיד גאל הדם
והשיבו אתו הקהל אל
עיר מקלטו אשר נס
שמה וישיב בה עד מות
הכחן הגדול אשר משח
אתו בשמן הקדש:
במדר לה כה
8. כי בעיר מקלטו ישיב
עד מות הכחן הגדול
ואחרי מות הכחן הגדול
ישוב הרצח אל ארץ
אחוזתו: במדר לה כה
9. ולא תקחו כפר לנפש
אל עיר מקלטו לשוב
לשבת בארץ עד מות
הכחן: במדר לה כה
10. כי כפפור לנפש כדור
לעוף כן קללת תעם לו
משל: כ כ
11. ואחיתפל ראה כי
לא נעשתה עצתו ויחבש
את החמור ויקם וילך
אל ביתו אל עירו ויצו
ויקבר ויחנק וימת:
שמואל א ג כ
12. ויאמר מה וידבר
אשר דבר אליך אל גא
תכחד ממני בה יעשה
לך אלהים ובה יוסף אם
תכחד ממני דבר מכל
הקרב אשר דבר אליך:
שמואל א ג כ
13. ויגד לו שמואל את
כל הדברים ולא כחד
ממנו ויאמר י' הוא הטוב
בעיני יעשה:
שמואל א ג כ
14. ולא ילכו בני
ברכיה ויטו אחרי המצטע
ויקחו שחר ויטו משפט
שמואל א ג כ

משל זה על אדם שלוקה בשביל סרחון של אחרים: טוביה חטא
וויגור מנגיד. משום היותו דלמדי צערי פסחים [קריג:] טוביה חטא
ויגור אסיד ביה ביחדי שלא היה עד שני דבר ונגיד רכ פפא ויגור אליל
טוביה חטא וויגור מנגיד ומאלו היתה למשל: הסא אמרי. בלאי אומרי

משל זה: שם נסיב מכנאי נור. שם
כן חמור לקח את דינה בת יעקב
והנהגה שלו ושל ר' העיר שלא נהנו
מלו עזמן ונטערו. מכנאי שם איש
בני העיר: שדרה דוד שישן. יסודות
של בית המקדש. ונגמרת ירושלמי
(פסדריין פ"י ה"ב) מליו תימוליוס
של בית המקדש והוא יסוד בלשון יוני:
קפא תהומא. קף תהום. נגמרת
ירושלמי (שס) שמואל שם חרס שהגיה
קולו ואמר לו אל תטלני מכאן שאני
כנוס על תהום מים מתן תורה
שרעה כל הארץ ולא שמע דוד
לדבריו ונטלו: מי שרי למכנא שס.
פן ימחקוהו המים ועובר משום
ואצדמא את שמו (דברים יב) ולא
תעשו כן וגו' (סס): נשא אמוסל כו'.
יש תימה בדבר שרי לא קנה דוד
את הגורן מארונה היצוי עד מעשה
דהקמה שהיה לאחר מיתת אמוסל
ג' שנים ולפי דברים הללו צריכין אנו
לומר שאע"פ שלא קנה הגורן ידוע
היה מנגוריו מיום (שנמשך) ידוע
הוא ושמואל בנות הרמה ונדקו כספר
יהושע ומלאו מקום לבית המקדש
כדמיו [ההלכה קלן] עד אלמלא מקום וגו'
וכדלרשין ליה צוצמים בלחורו מקומן
(דף נד): וספר היסודות נרשמו: ימחא
על המים. דכתיב בסיני (במדבר כו').
ומה אל מי המרים והרבה הזכרות
בפרשה ואפ"ה כתיב ומחא כו'. וקללה
זו בחנם היתה שלא היה מקללו אלא
אם אינו אומר: אפי' על פנאי. ולא
תקיים המנאי אע"פ"כ היא צאה דא
קללה על תנאי היתה אם תכחד ממני
ולא נתקיים שלא כחד ואע"פ"כ נתקיימה
הקללה דכתיב ולא הלכו בניו בדרכיו
וגו' וזו קללה קלנו עלי כה יעשה לך
כמו שנעשה לי שאין בני מהגוני:
ומטאמי

בלשון עזה דכתיב וידבר ה' אל יהושע לאמר
דבר אל בני ישראל לאמר תנו לכם את ערי
המקלט אשר דברתי אליכם וגו' מפני שהן
של תורה למימרא דכל דיבור לשון קשה
אין כדכתיב דבר האיש אדוני הארץ אתנו
קשות והתניא: נדברו אין נדברו אלא לשון
נחת וכן הוא אומר וידבר עמים תחתיו דבר
לחוד ידבר לחוד: (סימני רבנן מהמני
וספר") פליגי בה רבי יהודה ורבנן חד אומר
מפני ששיחם וחד אומר מפני שהן של תורה
ויכתוב יהושע את הדברים האלה בספר
תורת אלהים פליגי בה ר' יהודה ור' נחמיה
חד אומר בשמנה פסוקים וחד אומר ערי מקלט
בשלמא למ"ד ה' פסוקים דיינו דכתיב בספר
תורת אלהים אלא למ"ד ערי מקלט מאי
בספר תורת אלהים ה"ק ויכתוב יהושע בספר
את הדברים האלה הכתובים בספר תורת
אלהים ספר שתפרו בפשתן פליגי בה ר'
יהודה ור"מ חד אומר כשר וחד אומר פסול
למ"ד פסול דכתיב למען תהיה תורת ה'
בפך ויאיתקש כל התורה כולה לתפילין מה
תפילין הלכה למשה מסיני לתופר בגידין
אף כל לתופר בגידין ואידך כי איתקש
למותר בפך להלכותיו לא איתקש אמר רב
חזינן להו לתפילין דבי חביבי דתפרי
בכיתנא ולית הלכתא כוותיה: מתני' יאחד
משוח בשמן המשחה ואחד המרובה בבגדים
ואחד שעבר ממשחתו ויחזירין את הרוצח
רבי יהודה אומר אף משוח מלחמה מחזיר
את הרוצח לפיכך אימותיהן של כהנים
מספקות להן מחיה וכסות כרי שלא יתפללו
על בניהם שימותו: גמ' מנא הני מילי אמר
רב כהנא דאמר קרא וישיב בה עד מות
הכהן הגדול וכתבי כ' בעיר מקלטו ישיב עד

מותר הכהן הגדול וכתבי כ' ואחרי מות הכהן הגדול ור' יהודה כתיב קרא
אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן (וגו') ואידך מדלא כתיב הגדול חד מהנך הוא: לפיכך אימותיהן
של כהנים וכו': מעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתבי כ' כצפור לנוד כדורו לעוף כן קללת חנם לא תבא
י"א"ל) ההוא סבא מפריקיה דרבא שמיע לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ואיכא דמתני כד
שיתפללו על בניהם שלא ימותו מעמא דמצלו הא לא מצלו מייתי מאי הוה ליה למעבר הכא י"אמרין
טוביה חטא וויגור מנגיד התם אמרי שכם נסיב י"מבנאי גזיר אמר (ליה) ההוא סבא מפריקיה דרבא שמיע
לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי מיניה
היא באה מגלן מאחיתופל שבעה שנה דוד שיתין קפא תהומא בעא למישטפא לעלמא אמר
טמור לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתיה ליכא דאמר ליה מידי אמר כל היודע דבר זה
ואינו אומרו יחנק בגורנו נשא אחיתופל ק"ו בעצמו אמר י"ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה
שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים לכל העולם כולו לא כל שכן א"ל שרי כתב שם אחספא שרי
אתהומא נחת וקם אדוכתיה ואפ"ה כתיב י"ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את החמור ויקם וילך
אל ביתו (ו)אל עירו ויצו אל ביתו ויחנק וימת: כה יעשה לך אלהים ובה יוסף אם תכחד ממני דבר ואף על גב
דכתיב י"וגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו [ואפ"ה] כתיב י"ולא הלכו בניו בדרכיו וגו'
אמר

מותר הכהן הגדול וכתבי כ' ואחרי מות הכהן הגדול ור' יהודה כתיב קרא
אחרינא לשוב לשבת בארץ עד מות הכהן (וגו') ואידך מדלא כתיב הגדול חד מהנך הוא: לפיכך אימותיהן
של כהנים וכו': מעמא דלא מצלו הא מצלו מייתי והכתבי כ' כצפור לנוד כדורו לעוף כן קללת חנם לא תבא
י"א"ל) ההוא סבא מפריקיה דרבא שמיע לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו ואיכא דמתני כד
שיתפללו על בניהם שלא ימותו מעמא דמצלו הא לא מצלו מייתי מאי הוה ליה למעבר הכא י"אמרין
טוביה חטא וויגור מנגיד התם אמרי שכם נסיב י"מבנאי גזיר אמר (ליה) ההוא סבא מפריקיה דרבא שמיע
לי שהיה להן לבקש רחמים על דורן ולא בקשו כי הא דההוא גברא דאכליה אריא ברחוק תלתא פרסי מיניה
היא באה מגלן מאחיתופל שבעה שנה דוד שיתין קפא תהומא בעא למישטפא לעלמא אמר
טמור לכתוב שם אחספא ומישדא בתהומא דליקו אדוכתיה ליכא דאמר ליה מידי אמר כל היודע דבר זה
ואינו אומרו יחנק בגורנו נשא אחיתופל ק"ו בעצמו אמר י"ומה לעשות שלום בין איש לאשתו אמרה התורה
שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים לכל העולם כולו לא כל שכן א"ל שרי כתב שם אחספא שרי
אתהומא נחת וקם אדוכתיה ואפ"ה כתיב י"ואחיתופל ראה כי לא נעשתה עצתו ויחבש את החמור ויקם וילך
אל ביתו (ו)אל עירו ויצו אל ביתו ויחנק וימת: כה יעשה לך אלהים ובה יוסף אם תכחד ממני דבר ואף על גב
דכתיב י"וגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו [ואפ"ה] כתיב י"ולא הלכו בניו בדרכיו וגו'
אמר

בספר תורת אלהים. הכי קאמר ויכתוב יהושע
את הדברים האלה בספר
הכתובים בספר תורת
אלהים: ספר שפרו
בפשתן רבי יהודה ור'
מאי דאמר פסול
שנאמר למען תהיה תורת ה'
איתקש. אמר רב חזקוני
מספקין א' בניהם לרצונם כו'. ואקשינן למימרא דא מצלו צלויה מקבלא והכתבי כן קללת חנם לא תבא. ופרקינן היה להם לבקש רחמים על דורם שלא יארע כזה בימים. כההוא דאכליה אריא ברחוק ג' פרסי מאחריה
דרכו יהושע כן לוי ולא אישתי אליהו בהדיה ג' יומי: פ"י טוביה חטא וויגור מנגיד. העיר ויגור על טוביה שחטא ומפני שהיה עד אחד תנחייב מלקות ונעשה כמו משל בפי הכל אחד חטא וזה לוקה. והוא כמו שם
שביקש לישא ויהיה ויהיה כולה נידולים. פ"י מבנאי לשון באג. כן זה הדבר. כלומר זה הרג וכתן הגדול מתחייב. ופרקינן שהיה לו לבקש רחמים על דורו ולא ביקש: ירושלמי רבי יוסי בן חלפתא אומר עתים עתים הם
לתפול. נשא ויני תפילין לך: עת רצון. שאלו לחכמה מה עונשו של חוטא. אמרה להם חטאים תרפו רעה. ונבואה אמרה הנפש החוטאת היא חמות. והתורה אמרה יביא קרבן ויחבש לו שנאמר ונצלה לו. והקביה
אמר יעשה שוביב טוב וישר: על כן ויהי חטאים בדרך כלומר יורה להן דרך תשובה. אמר רב קללת חכם אפילו בחנם מתקיימת. מנא לן מאחיתופל שקללו דוד ואמר כל היודע את מותר לכתוב שם אחספא
ולמשידיא בתהומא לארומיה ולא יאמר יחנק בגורנו. ואע"פ דבר הכי אמר ליה אחיתופל שרי. נתקיימה בה הקללה שנאמר ויצו אל ביתו ויחנק. איך אבדו קללת חכם אפילו על תנאי כהנא מנא לן מעלי דאמר ליה לשמואל
כה יעשה לך אלהים. יבעט גס בנך. ואע"פ דכתיב ויגד לו שמואל את כל הדברים ולא כחד ממנו. אמר הכהן ולא הלכו בניו בדרכיו:

(א) שנת פג. (ב) נקדשין
(ג) אשנת כה: קריג.
(ד) ס"א לספרי. (ה) ויחשלו
(ו) אריות (ז) ויחשלו
(ח) אבדו ההוא. (ט) ס"א
דאמר. (י) פסחים קריג.
(י) מלשון נגא כחור עיני
אלמה. ערוך. (כ) ויגד
הערוך קטע. (ל) משהדריין
(מ) דרכות ט. (נ) סוכה ג.
(ס) כ"א מי איכא דידע אי
שרי כו'. (ס) אשנת קטו.
סוכה ג. דרכות ט. חולין
קמח. (ט) ויגדו לך.
(ס) במדבר לטן.

גליון הש"ס

גמ' ר"י ור' נחמיה דר
אמר. ע"י כ"ב טו ע"א:
שם שפר שפרו בפשתן.
עין מגילת דף ק"ב ודף
ט ע"א:

מוסף רש"י

ידבר עמים. יספול וכל
פסולות נחת. נשבת גו.
שבשעה שכתב דוד
שיתין. ולא כפול ליה
שמשע ימי נחשתי נכח
(ע"י סוכה ט). וזו כפול
ליה שחא נחמלא עפר לו
נכרות ויכין נלשח
(סוכה ג). קפא תהומא.
קף תהום נחמלא וזל.
ויקף הכחן (מ"ב ו)
מחמקשין וקפא פולח
ושם. מהו לכתוב שם
כו'. דוד לך רבי מורה
הלכה בפ"י רבי אמוסל
וזה היה שם אמוסל
אחספא. מפני שחשבו
זלל ויורד וליט קף כד
שירי ויטע על הנקב.
ויאגדה דספר שמואל
מפריש שמואל דוד על שני
נקב החסות ויחבש ימי
שהיה שם משע ימי
בכאסין ושם י"ג. לעשות
שלום בין איש לאשתו.
לדקו אל הטועה ואל
טעויה הוא יחא שלם
בניהם. ושם. שפר
שנכתב בקדושה. שכתב
מגילת ימן ה' חתן וגו'
כדמיו (במדבר ה) וכתב
את הלכות האלה וגו'
ושם.

רבינו חננאל

בלשון עז שנאמר וידבר
ה' אל יהושע לאמר דבר
אל בני ישראל לאמר תנו
לכם את ערי המקלט וכו'.
ומנא לן לכל דבור לשון
קשה הוא שנאמר דבר
האיש אדוני הארץ אתנו
קשות וגו'. איני והתניא
אז נדברו ואין נדברו אלא
לשון נחת שנאמר וידבר
עמים תחתיו ושנינו דבר
לחוד ידבר לחוד. לומר
דבר קשה ידבר יחזקאל:
מאי בספר תורת אלהים.
הכי קאמר ויכתוב יהושע
את הדברים האלה בספרו
הכתובים בספר תורת
אלהים: ספר שפרו
בפשתן רבי יהודה ור'
מאי דאמר פסול

(א) אלו י"ל מיון ונגדים:

העלו, שאף עלמותם העלו, מגולגליון. מוטעם סוטה 1:1. מגולגליון. מוטעם סוטה 1:1. מגולגליון. מוטעם סוטה 1:1.

אלו הן הגולין פרק שני מכות יב.

[illegible]

מסורת הש"ם

(א) אולי ר"ל דחוקין אנה נוטה האילן ומה שנוטה לפנים ודאי קולט בין עיקר בין טף ועוד אוליין לחומרא אף אחר הנוף דאם הנוף בפנים אף העיקר שנחין קילט. יבש"ה הר"ם בחיים'.

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

מסורת הש"ס

[illegible]

תורה אור השלם

- [illegible]

גליון הש"ס

מ' דבא אבד ארתו
 ביה לקטלא. עי' גרו"ה
 ורמז'ן סוף מסכתין: שם
 ש' סבד לאו שניתא.
 עי' סבדירין דף ע"א:
 שם הייכו כריתות ל"ז
 התראה. עי' יבמות דף
 ה' ע"א גרסי' ד"ה לכת
 מנה: שם התם לאו
 עי' גי' דף ק' קא
 ע"ב תוספות ד"ה מאי.
 תוספות דף ע"ב חז"ה
 לית. יבמות דף ק' ע"א
 מנה: אבדור:

הגהות דב"ח

- (6) נגד צפידוס רינת
תורה חיבי כריתות
חיבי מיתות ד"ר שאס עשו
אגודת חסד אגל לפי שני קשה
לחלוקתה דר"ר אר מל
אלא כדעשה חסדיה לז"ד
מלעזי דלף חסדיה מיתות
הכתוב אלל דחיבי מיתות
דחנא כרת ולא חנא מיתות
דכו' ועשו עליהם כרת:
יחזק כו' דהא אסיקנא:
ו' נחמק: (ס) שם ד"ה
חיל:

ישנו בכלל מלקות ארבעים. השם אלקא (ב) דמח שם המור בו מיתה וממלקות לוקה ומת: שם עשו משובה בו. לא גרסי' לה דדרבי שמעאל: רבי עקיבא אומר חייבי כריתות. אם התרו בהם מלקות ישנן בכלל מלקות ולוקין ואין כאן משום חייבי שמי רשעים שאתה

שמי רשעים לפי שיכול לפטור עצמו
מיעוש הכרת על ידי תשובה מצד
של מעלה אבל חייב מיתות אין
בכלל מלקות שיש כאן שמי פורעניות
מלקות ומיתות וימחה שאלהק סופי להכרז
שאפי' יעשה תשובה אין צד שלמטה
מוחלין לו את המיתה: **רבי יצחק**
אומר אף חייב כריתות שהמרו
בהן למלקות אין בכלל מלקות לפי
של חייב כריתות של פירות בכלל אין
דכמי (ויקרא יח) כי כל אשר יעשה
מכל המצוות האלה וגברתו הנפשות
וגו' **למה ילאם כרם בחסותו** לעצמה
דכמי לבקדושים תהיו ואלו (ויקרא יח)
את לחסותו וגו' **למה ילאם כרם**

שנה כדכרת שנה' ונמר שאין שכן ענו
 אלא כרת לנדר: לאו שאין בו מעשה
 נמי. אלא מהמירין כדכרת דוכמי לאו
 שאין בו מעשה ארין לוקין עליו:
דומיא דלאו דחסימה. שהוא כתוב
 אלא פרשת מלקות ^ו: ורבי עקיבא.
 כיון דלמחר אי אמה מחייבו משום שם
 רשעיות חייבי כריתות נמי לא שילקי
 דהא שמי רשעיות נכירה שעדיין עושם
 הכרת עליו: **מאי אמרס**. לשנוי הך
 קושאי: **שאם עשה הסוכה**. הטעם
 שנתן למעלה שהוא יכול לפטור את
 עצמו מן הכרת ע"י הסוכה השמא
 מיהא עדיין לא שב ואתם מלקות
 בעוד עושם הכרת עליו: **לעני**.
 ונכתוב לעניי בני עמם וכתבי במלקות
 ונקלה אחיך לענייך: **נגמר מעיני**.
 דכתיב צבדוד כוכבים ^ו: ואם מיני
 העדה נעשה לטובה: **וזו היא שביע**
 ב' למדין זה מזה גזירה שזה מה
 שביע חולק וקולה ועם אף ביאה
 חולק וקולה ועם ^ס: **ועוד נגמר מעיני**.
 דמיתות צ"ד מלעני דכריתות מה
 כריתות לוקה דלא גמרת לעני
 מלעניך אף מיתות צ"ד ילקה:
קיבלה מיניה רבי שמואל. לתשובה
 זו מרבי אבא דר ממל רבני עלה
 צרעיה המסורה לצ"ד וכו' מדבר
 צ"ד הוזהרו שסרה לא יחייבוהו שמי
 רשעיות כגון ממון ומלקות או מיתה
 ומלקות או מיתה וממון אבל כרת
 לא ע"י צ"ד הוא. ויש לפירש קיבלה
 ע"י רבי שמואל דאמר רבי שמואל

מִדְּרָגָה אֲבִימִי מִהֶגְרוֹנוֹיָא
פִּסְחָא וּמִיִּלָּה יַעֲנֵשׁ אָף
חַ וּמִיִּלָּה דְּלִית בְּהוּ
מִשּׁוּם דְּרֵאִיתֻקֶּשׁ כָּל
וְאֵל תַּעֲשֶׂה אָף כָּל
בִּינָא אֲמַר לְעוֹלָם
כְּדִאֲמַרִּין
קִרְבֵּן. שֶׁאִם שׁוּגֵג יֵצֵא קִרְבֵּן: פֶּסַח וּמִיִּלָּה. אֵין קִרְבֵּן בְּשׁוּגֵג
דְּאֵין בְּכָלל שֶׁאֵר כְּרִיתוֹת נִמְנָטִין עַל שֶׁאֵר כְּרִיתוֹת שֶׁנִּמְנָטוּ סָבִיב
עִוָּת: פֶּסַח לֹא הֵיִינוּ עֹשֵׂהִי. מִה שֶׁאִין מִצְוִיָּן קִרְבֵּן עַל פֶּסַח
תַּעֲשֶׂה דְּהוֹקֶסָה כָּל הַתּוֹרָה כֻּלָּה לַעֲנִין קִרְבֵּן לַעֲבוֹדָה כּוֹכְבִּים
חֲמִתָּה יִהְיֶה לָכֵס לַעֲשׂוֹה בְּשִׁגְגָה כֹּהֵן הוֹקֵסוּ כָּל עֲבִירֹת שְׁבִתוֹרָה
עַל דְּבַר שֶׁהוּא שֶׁזֶּה וְלֹא תַעֲשֶׂה כֵּן וְהוּא עֹמֵד וּשְׂחָא אָף כָּל שֶׁ
צו קִרְבֵּן וּפֶסַח וּמִיִּלָּה עֹמֵד וַעֲשֶׂה הוּא אֵלֶּל קִרְבֵּן בְּרִיתוֹת
הֵהוּא וְאִפְּשִׁי לֹא נִלְמַדָּה צו אִזְהַרְתָּ לֹא הֵה קִרְבֵּן צו עֲלִי: כְּדִאֲמַרִּין

[illegible]

רבי יצחק אומר חייבי ברייתות בבבלי היו. מי נקוטרים בכלל כל העריות דכתיבי ונכרתו (כל) הנפשות ולמה ילא כרת לחסותו דמתיבי ויאש אשר יקח את אחותו וקשה דהיה לו לומר דלחיותו בכלל כל העריות היתה לכן נראה לפרש דחייבי ברייתות בכלל מלקות (ו) דין לה דהא גרמינן דכלל לאו איזא מלקות מן וגריה אן הכות הרשע ילמה ילא כרת בחסותו שהרי אחותו בחסותה היתה עם העריות דאחרי מות ונכרתו הנפשות אלזא לכן ילא כרתויס דלדון כרתת ולא כרתויס כולמר אין חייבי ברייתות וקוין:

דברי יצחק אומר חייבי כריתות ב'.
וקשה (ו) לרבי יצחק לאו דכל
כריתות להם לי דהא אסיקין דקדקין
לא צבי יאזכר ושמאי יש להויר דנכחו
לעגס יאזכר מידי דמור דהא אלאו
שכחלוט ולאו הימק לעשה:

מכות ^{טו} הפלאה זו א' אומר ^{טז} והפילו השו' אומר הפלאה זו ממ' לא תשכור ל' עשרות חייבי עשה נמי א' אביו א"ר אילטי ^א דאם

כל מקום שנאמר ה' לא תעשה אי הכי לא לעשות כתיב לאו ש¹ דלאו דחסימה השתה¹⁷ נמי דומיא דלאו דחסימה¹⁸ כד³ רשעתו¹⁹ משו²⁰ מחייבו ואי אתה מחייב²¹ ור' ישמעאל הני מילי וממון אבל מיתה וזו היא ולרבי עקיבא

נמי מאי אמרת שש
מיהת לא עבדי אמה
ריבתה תורה חיבי
לעיני *מלעינד מתיק
אי הכי חיבי מיתות
מלעינד דנין לעיני כ
מלעינד ומאי נפקא
ישמעאל *ושב הכהן *
וזה היא ביאה ועוד לה
גמור לעיני מלעינד לה
בד רב יצחק כרי רש
אמר מחיבי ודי אחר

דעשעיות ברשעה המסורה לב"ד הכתוב מדבר *כא אמו
לא פליגי דאין לוקה ומת כי פליגי דאתרו ביה למלקו
שניתן לאזהרת מיתת ב"ד לוקין עליו ור"ע סבר
אין לוקין עליו ור"ע אי הכי חיבי כח
לאזהרת כרת הוא א"ל רב מרדכי לרב אשי הכי
משמיה דרבא *חיבי כריתות לא צריכי התראה *שהת
על פי שלא הזהיר ודלמא אזהרה לקרבן *דהא כ
אזהרה *לא מייתי קרבן *התם לאו היינו מעמא אל
התורה כולה לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים ש
ששח ואל תעשה לאפקי הני דקום עשה

לחייבו מימה: פסם ומהל. אין כן לא תעשה ועש (א) להם כרת
 שכלן כדלמריין כדבריות צ"ק (דף ג.) הפסם והמהל מלות עשה
 גלומר שאם עשאו כולם כהעם אחד חייב קרבנות כמספר הכ
 ומהל אין העם כשציל שאין כהם אזהרה אלא כשציל שהם
 כשנאמר כפרשת שלה לך אשמים אלא קרבן עבודה כוכבים מורה
 לעבודתם לעבודת כוכבים לענין קרבן מה עבודה כוכבים כרת של
 תעשה אצל כרת של עמוד ועוד וזהו יסוד ולא עשה
 כיון אשר יעשה מכל שאלה ונעמתי (ויקרא יז) לשון שז יאל ת

תחת משום רשע אחת אתה מחייבו ואי חמייבו משום שתי רשעות. בירשע אמר חייבו
 כיון מדבר בשל חייבי כריתות (שהיא) רשעה אחת הסתירה ביד שמים: ובה אמר חייבו
 קולת אלו החרת בה למיתה פליגי ר' ישמעאל סבר לאו שנייה לאזהרת מיתת בית לוקין עליו
 ואשקנין לך עקיבא חייבי כריתות נמי לאו שנייה לאזהרת כרת הויא. ודחי משהו דרבא
 גינתו שרש פסם חייב ענש אצ"פ שתי החרות: (ב) ודלמא פסם ומלה משום ולא מייחי
 הרה דרא לא אחיא אזהרה אלא לחייב השוגג בקרבן. ודחי' לאו משום האי טעמא לא מייחי
 ואיתקש כל החרות בלו לעבודת כוכבים מה עבודת כוכבים שב ולא תעשה ונעמתי כשגגה
 [ואיתקש] קרבן למעט' פסם ומלה חייב ענש גינתו אמר (רבא)

הפסח ומילה כ" לא כמינחא בבו אהרה וז"ב י"ל דלא אפיא אהרה כ" :

א מִי פִּיָּה מַהֲלוֹת
סֹהֲדֵרִין הֲלֵאָּהּ וּפִיָּה
מַהֲלֵי אֲשׁוּרֵי בִּיאָה הֲלֵאָּהּ
סַמֵּן לִפְנֵי קַדֵּשׁ
ב מִי פִּיָּה מַהֲלוֹת
סֹהֲדֵרִין הֲלֵאָּהּ בִּ:
א מִי פִּיָּה מַהֲלֵי
אֲשׁוּרֵי בִּיאָה הֲלֵאָּהּ
וְהִלְלֵנָּה:
ד נִמְיֵי פִּיָּה מַהֲלֵי קֶרֶן
שִׁפְתָּה הֲלֵיב וּפִיָּה מַהֲלֵי
מִלֵּה הֲלֵאָּהּ:
ה מִי פִּיָּה מַהֲלוֹת
שִׁגְוֹת הֲלֵאָּהּ בִּ סַמֵּן
שִׁפְתֵי בִּי:

מוסף דעם "י

[illegible]

דבינו חנואל

[illegible]

דודאי ואסיקנא כתיב כדר' רבב"ד כגון מיתה ומלקות מיתות ב"ד כדאתרו ביה לדר' עקיבא סבר אין לוקין מחייבי כריתות לאו בני אזהרה קרבן הוא דלא כתיבא כהו קרבן כפסח ומילה אלא מז' (מ"י) חיי

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

יד.

עין משפט
נר מצוה

ג' א' מ"י פ"ד מהלכות
שגגות הלכה א' סג
שגגות ר"ג:
ב' ג' מ"י ס"ג הלכה
א' ד' מ"י ס"ג הלכה
ג' סג ס"ג:

רבינו חננאל

[טעם דרבין עקיבא
לעולם שאם עשו תשובה
ב"ד של מעלה מוחליין
להן מאי קשיא הא לא
עשו תשובה לא פסיקא
מילתא דברת דכל אימת
דעשה תשובה מוחליין לו
אבל מיתות ב"ד אינו כן:
ר' יצחק אבד חייבי
בריתא בכלל ה"ו פ"י אלו
שפירשה ב"ד התורה כרת
בגוף אחותו וכו' וכו' בה הן
בכלל כי כל אשר יעשה
מכל התעבובות האלה
ונכרתו הנפשות העושות
מקרב עמם לו ולמה יצא
כרת ונכחבה באחותו
לדון בברת ולא במלקות.
ורבנן כרת באחותו למה
הוא לחייבו על אחותו
שהיא אשתו (היא) אחות אביו
משכחת אמו. משכחת
לה כרשיעא בן רשיעא
אמר ר' אדא בר אבהו
בגין שבא אביו על אמו
והוליד שתי בנות וחזר
ובא על אחת מהן והוליד
בן ובא אחיו הבן על
אחות אמו שהיא אחותו
אביו והיא אחות אביו
מן האם והיו רשיעא בן
רשיעא ומפורש בכריתות
פ"ג (דף ק"ט) אבל לחלק
שאינו שגג מביא קרבן על
כל אחת מהן נפקא להו
לחלק על כל אשה ואשה:
א' שפירש רש"י:

כדאמרינן מעיקרא. טעמיה דר' עקיבא משום שתי רשעיות הוא ודאמרת חייבי כריתות נמי שתי רשעיות הן דאכתי עונש כרת עליו לא פסיקא מילתא לכרת הואיל והוא תלוי בתשובה: ורבנן. רבי יצחקא בר ר"ע: לחלק. לפי שכלל כל העריות ככרת אחת

היימי אומר אם עשאן כולם כהעלם אחד אינו חייב אלא אחת לכן יאשה כרת באחותו לחלק דהוי דבר שהיה בכלל ולא מן הכלל ללמד על ענשו שמתחייב עליה לענמה אם (א) עשאם עם חכמותיה ולא ללמד על ענשו יא' אלא ללמד על הכלל כולו יא' מה אחרת מיוחדת שהיא ערוה וחייבין עליה בפני ענמה אף כל שהיה ערוה חייבין עליה בפני ענמה: **מואל אשה.** דמאי למכתב ולנדה לא: תקרב: **לחייבו על אחוה ועל אחות אביו כו'.** אס' ב' על שלשמן כהעלם אחד: **הרי שמוס מוחלקין.** שיש אזהרה בכל אחת והרי הן כשאר כל העריות: **כרשיעא בר רשיעא.** הנא על אמו והוליד שתי בנות ומזר ובה על אחת מהן והוליד בן ובה הן על אחת אמו שהיא אחותו ואחות אביו: **כאטעו.** במקום שמוכרין הכשר במקולין: **מאחוסו דסיפא.** ערות אחותו גלה (ויקרא כ'): **שאין עונשין מן הדין.** שהרי ענש על בת אמו שלא בת אביו ובה אביו שלא בת אמו שג' (שם) בת אביו או בת אמו יש לומר כ"ש שענש על בת אביו ובה אמו אכל אס' אמרת כן ענשת מן הדין לכן נאמר אחותו דסיפא: **גמר עונש מאוהרה.** לענין אוהרה כמיס אחותך היא יתירא להוהיר על אחותו בת אביו ובה אמו: **שנאמר (שם י"ז) ערות בת אשת אביך מולדת אביך אחותך היא ובה אזהרה לא חלק בין אחותו בת אביו שלא בת אמו (י"ז) ובה אמו שלא בת אביו ולאחותו שהיא בת אביו ובה אמו אף בעונש ענש על אחותו בת אביו ובה אמו כאחותו דבת אביו שלא בת אמו ובה אמו שלא בת אביו: מאחוסו**

תורה אור השלם

1. ואל אשה בנות טמאות לא תקרב לנלות ערותה:
2. ואיש אשר יקח את אחותו בת אביו או בת אמו וראה את ערוהה ודיא תראה את ערוהה חסד הוא ונכרתו לעיני בני עמם שרות אחתו גלה עינו יאש:
ויקרא כ' ו

הגהות הב"ח

(א) ג' דתנן אמר ר' עקיבא. כ"ג משנה פ"ג דכריתות: (ב) שם ואידך נמי ה"ל דה"ל: (ג) רש"י ד"ה לחלק וכו' אס' עשאה עם: (ד) חסד ד"ה לאסוקי ה"ל פסח ומילה דקרבן: (ה) ד"ה ה"ל וכו' ואל"ל ל"ל מקרא דר"ה לחלק וכו' אס' עשאה דבב' דר"ה: (ו) ד"ה ואידך פ"י ר' יצחק וכו' דר"ה: (ז) גמר עונש: (ח) בא"ד דהיינו ענש טעמא דהבא דגמיר עונש מאוהרה דהיינו דוקא משום דליכא להענישו מן הדין וכו' ממזר ועמזני: (ט) ד"ה הכי גמיר וכו' שאין עונשין מן הדין ואחוסו דרשי"א: (פ) בא"ד אחוסו דרשי"א:

מוסף רש"י

חייב על כל אחת ואחת. ואי לא כתב אלא חד כרת אטעו, ה"ל אחרת הכא דענדינא לטעול כהעלם אחד לא מחייב אלא חד, השם ה"ל דבר שהיה בכלל מ"ל מן הכלל ללמד על ענשו דמה אחותו מיוחדת שהיא ערוה וחייבין עליה בפני ענמה. אף כל שהיה ערוה חייבין עליה בפני ענמה: **יבמות י"ז.** באיטליה. ש"ק של עימאום. ס"ס העיר (בכריתות י"ז). שאין עונשין מן הדין. מ"ל קל וחומר. דמי ממזנות ומתנות עשה והלכות ענדה ופסולי קדשים אחת למד מק"ו. אכל לא אזהרות ועונשין חגיגה י"א.

הקשה לישראל דקום עשה דמשמע דליכא כהן שום לאו הקשה הר"ר שלמה מדרי"ש (דמ"מ קשה) נהי דקרבן לא בעי אזהרה מ"מ הכך דליכא אלא חד כרת כמו מפסס וסך דלא ידעין לחלוקין לחטאות אלא משום שהם לאוין מוחלקין לרבי אלעזר דאמר רבי אושעיא ואטעו לחלק א"כ לא לילקי עליהו

כדאמרינן מעיקרא שאם עשו תשובה ב"ד של מעלה מוחליין להן מאי אמרת הא לא עבד תשובה לא פסיקא מילתא לכרת רבי יצחק אומר חייבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת כרת באחותו לדון בכרת ולא במלקות ורבנן כרת באחותו למה לי לחלק וכדרכי יוחנן (דאמר רבי יוחנן שאם עשאן כולם כהעלם אחד חייב על כל אחת ואחת ורבי יצחק לחלק מנא ליה נפקא ליה מואל אשה בנדת טומאתה חייב על כל אשה ואשה ורבנן נמי תיפוק ל"ה מהא אין הכי נמי ואלא כרת באחותו למה לי לחייבו על אחותו ועל אחות אביו ועל אחות אמו פשיטא הרי גופין מוחלקין הרי שמוס מוחלקין אלא בלחייבו על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו והרי משכחת לה: ברשיעא בר רשיעא ור' יצחק

הא מנא ליה נפקא ליה מק"ו (א) דתנא אמר ר"ע שאלתי את רבן גמליאל ורבי יהושע באיטליה של עימאום שהלכו ליקח בהמה למשתה בנו של ר"ג הבא על אחותו שהיא אחות אביו שהיא אחות אמו מהו (א) אינו חייב על כולן אלא אחת או חייב על כל אחת ואחת אמרו לו זו לא שמענו אבל שמענו יבא על חמש נשים נדות כהעלם אחד שחייב על כל אחת ואחת ונראין דברים מק"ו ומה נדה שהיא שם אחד חייב על כל אחת ואחת כאן ששלשה שמות לא כל שכן ואידך ק"ו פריכא הוא מה לנדה שכן גופין מוחלקין (א) ולאידך נמי האי ודאי ק"ו פריכא הוא אלא נפקא ליה מאחוסו דסיפא ואידך אחותו דסיפא למה לי לחייבו על אחותו בת אביו ובה אמו לומר שאין עונשין מן הדין ואידך איבעית אימא מאוהרה ואיבעית אימא נפקא ליה מאחוסו

מאוהרה. תימא דכריתות פ"ק (דף ג') א"ר יצחק עונשין מן הדין דקאמר לר' יצחק כדאית ליה ולרבנן כדאית להו לומר דאין עונשין מן הדין וכן לקמן בפירקין (דף י"ז) דקאמר אפי' למאן דאמר עונשין מן הדין כו' ופ"י דהיינו ר' יצחק ותימא דכל שטיי דהכא משמע דשפיר אית ליה לר' יצחק דאין עונשין מן הדין ונראה דלכאפי' שטיי דקאמר גמר עונש מאוהרה סבר ר' יצחק עונשין מן הדין דהיינו פירושא גמר עונש מאוהרה משום דליכא קל וחומר להענישן וכיון דהשום באוהרה הוא הדין נמי בעונש כיון דליכא קל וחומר להענישן ומעתה אמר רבי יצחק בכל דוכתי נמי עונשין מן הדין דהיינו היכא (א) שאין לר' יצחק עונש מאוהרה היינו דוקא דליכא להענישו מן הדין וכו' ממזר ועמזני נילף בהם עונש כרת מהאי טעמא דגמר עונש מאוהרה דכי היכי דהשום לענין אוהרה הוא הדין לענין עונש אלא דכפ"י דדוקא משום דליכא להענישו מן הדין קאמר גמר (גמר) עונש מאוהרה כן נראה למש"ח וז"ל עיון: **ה"כ** גרים רש"י ואידך סבר לה כר"א דאמר שני לאוין וכרת אחד חלוקים לקרבן והלכך במפסס וסך דחלוקין בלאוין ידעין שחלוקין לחטאות וא"כ כיון דלאוין מוחלקין א"כ ל"ל אחוסו דסיפא דרשי"א לחלק תיפוק ליה דלאוין מוחלקין ופ"י בקונטרס דכיון דלחא להכי בעריות נמי לא בעי חילוק ולא אטעו ליה למדרש אל אשה דלעיל ולא דרש אחותו לחלק ואייתר ליה עיקר (א) קרא דכרתן באחותו לדון בכרת ולא במלקות ואחוסו (א) דסיפא לאחותו שהיא בת אביו ובה אמו לומר שאין עונשין (א) ואחוסו דרשי"א לא אטעו ליה ולדרשא אחריתא אחי אי נמי אורחיה דקרא הוא עוד יש מפרשים דשפיר אטעו דרשא לאחותו שהיא אחות אביו ואחות אמו דמי לאחותו מ"מ הואיל והס' גוף אחד אימא לא ליחייב אלא אחת דלא דמי למפסס וסך שהם ענדות מוחלקות ושפיר אחי (א) מרזי אלעזר אכל בפרק קמא דכריתות (דף ג') משמע כפירוש הקונטרס דפריך אהא מילתא וכו' מאחר דלאוין מוחלקין כו' כרת באחותו למה לי פ"י דדרשינן מינה חילוק בעריות ואליכא דר"א תיפוק ליה חילוק משום דלאוין מוחלקין כמו מפסס וסך ומאי פריך והא לא דמי דכפירשמי לכן נראה כפירוש הקונטרס: הוא

(א) כְּרִיתוֹת גַּם (ב) כְּדֵם מֵאֵל
(ג) וְזִמְתָּם לָגַם (ד) מִזֶּבֶן
וְעַתְמִ"שׁ חֹסֶם שָׁנָה לֹא ד"ה
(ה) שְׁנוּעִית ז' יִצְחָק
עֵה"ה (ו) יִצְחָק עֵה"ה
(ז) וְזִמְתָּם לָגַם (ח) רִש"ל
מִדְּרֵיתִי קוֹשׁ
אֲזַהֲרָה
(ט) רִש"ל אֲחִי"ה יִצְחָק
עֵה"ה (י) וְזִמְתָּם לָגַם (כ) רִש"ל
(ל) יִצְחָק (מ) יִצְחָק
(נ) לֵעֵל ד' (ס) לֵעֵל מִחֲלִילִי

תורה אור השלם

1. ואיש אשר ישכב את
אשה דוה וגלה את
ערוֹתה את מקרה הערה
ויהא גלתה את מקור
דמיה ונכרתו שניהם
מקרב עמם:

- וירקא כ יח
2. כל הנגע במת בנפש
האדם אשר ימות ולא
יתקטא את משכן יי
טמא ונכרתה הנפש
ההוא מישראל כי מי
נדר לא ורק עליו טמא
ידיה עוד טמאנו בו:
כמדבר יג
3. מזכר ער נקבה
ותשלחו אל מחוץ
למחנה תשלחם ולא
ישמאו את מחניהם אשר
ישכן בתוכם:

- במדבר ה ג
4. והנפש אשר תאכל
בשר מזבח השלמים
אשר לוי וטמאתו עליו
ותברתה הנפש ההוא
מעמיה: ויקרא ז כ
5. ושלישים יום ושלשה
ימים תשב בדמי טהרה
בכל קדש לא תגע ואל
המקדש לא תבא עד
מלאת ימי טהרה:

- וַיִּקְרָא יְבִד
6. אִישׁ אִישׁ מִזֶּרַע אֲהֵרֶן
וְהָיָה צָרָה אוֹ זָב
בְּקִדְשֵׁיהֶם לֹא יֵאָכֵל עַד
אֲשֶׁר יִטְהַר וְהִגַּע בְּכָל
טָמֵא נֶפֶשׁ אוֹ אִישׁ אֲשֶׁר
תֵּצֵא מִמֶּנּוּ שֹׁכֵבֶת זָרָה:
וַיִּקְרָא כֵבֶד

- גליון הש"ס

גליון הש"ס

גמ' בל לא תעשה
שקרמו עשה. ע"י פסמים
דף זה ע"א מוס' ד"ה לא

הגהות הב"ח

- [illegible]

מאחורו דרישא. דמצי למכבש כי יקח את בת אביו או בת אמו:
למפטס וסך. דהוי נמי שני לאין וכתב אחד והוצרך לנו לתקן
ביניהם כמו שהוצרך חילוק בעצרות אס אינו ענין כאן מנהו ענין
לכו: ה"ג לא נהך שיעטא ההוא מיבעי ליה לתקן כרת למפטס וסך
מכר לה כרת א"ר הושעיא ר' אידן

וְאִי־בִעִית אִימָא נִפְקָא לִיה מוֹאִישׁ אִשֵּׁר
יִשְׁכַּב אֶת אִשָּׁה דְּרוֹב וְגו' וְאִידֵךְ הִהוּא
מִי־בִעִי לִיה כּו'. וְהִכִּי פִירושׁא וְאִידֵךְ ס"ל
כּו"ל דְּלֵאמַר עֵלֵה שְׁהִלְחֵנִי מִחֲתָלְקִין
לְחַטּוֹת וְכִיּוֹן מִפְּטַס וּפְקֵי אִמְרִי בְּמִסֵּךְ
כִּרְיֻסוֹת (דף ג.) שְׁכֵן שֵׁן שֵׁן לֵאלוּן עַל
בֶּשֶׂר אֲדָם לֹא יִסְכֵּךְ וּבִמְתַּכּוּנֵהוּ לֹא
תַעֲשֵׂי כְּמִוְהוּ [שְׁמֹת ל] וְכִדְתּ אֲחֵת אִישׁ
אֲשֶׁר יִרְקַם כְּמִוְהוּ וְאֲשֶׁר יִתֵּן מִמֶּנּוּ וְגו'
(ו) חִילוק חֲטָאֵי בִּינִיָּהִם שְׁהִלְחֵנִי מִחֲתָלְקִין
לְחַטּוֹת וְכִיּוֹן לְדַחוּ לְהִכִּי בְּעִירֻת מִחֲתָלְקִין
לֹא בִּעִי חִילוק וְלֹא מִזְטָרִיק לִיה
לְמַדְרַשׁ אֶל אִשָּׁה לְעֵלִי וְאִי־יִתֵּר לִיה
עֵינֵךְ קִרָּא דְּכִדְתּ בְּחֻמּוֹתוֹ לְדִחוּ בְּכִדְתּ
וְלֹא בְּמִלְקוֹת וְאֲחֻמוֹת דְּסִיפֹא לְחִיִּיבו
עַל אֲחֻמוֹת שְׁהִי אֲחֻמוֹת אֲבִיו וְאֲחֻמוֹת
אִמּוֹ וְאֲחֻמוֹת דִּירֵשֶׁא לְחִיִּיבו עַל אֲחֻמוֹת
בֵּת אֲבִיו וְכֵת אִמּוֹ לְיֹמֵר שְׁאִין עֹנֵשִׁין
מִן הִדִּין. וְאִי־בִעִית אִימָא אִי נָמִי לֹא

סבר לה לר' אלעזר נפקא ליה מילוק
בגירוי מן וואס ארץ ישכב את אשה
דוה ויהי דמביי ציה כרת ימירא לומר
שחיבין עליה לעלמה וממנה תלמד
כל הכלל ואס אינו ענין לגופה דהא
נפקא לן מואל אשה תלמד על כל אשה
מגוה ענין לשאר שני לאוין וכרת אחת
בגוה מפטט וסך: שילא מרוב דרך
ערוסה. לאפקוי דקר דיוקן דלא:
אלא אוסרה מנלן. ליכא למימר
מבקשים לא יאכל וגוי' ללדא מיירי
בדקשים אללא בתרומה דכתיב ציה
איש איש מזרע אהרן דבר ציה ציה
בזרע של אהרן ומוקמין ליה [בימחזינ].
בתרומה שהיא שוה בצאנשים ובנשים
ואף החומר שאינה חוזרת לחוה ושוק

[illegible]

קֶשֶׁת קֶדֶשׁ לַמִּקְדָּשׁ. בְּהָאֵי קֶדֶשׁ בָּכָל קֶדֶשׁ לֹא תִשָּׂא וְאֵל מִבְּרֹא
הַבָּהֶם אֶל הַמִּקְדָּשׁ טֹמֵא בְּכֹתֵם אֹהֶרֶת דָּבָר שֶׁיֵּשׁ מִן
כֹּתֵם: ר' יוֹחָנָן לְעִמְעִימָה. דְּלֹאמַר אֹהֶרֶת לֹאֲכֹל קֶדֶשׁ בְּטוֹמְאָתוֹ
דְּהוּ וְרִיקָה הוּא דְּהִנֵּיחַ בְּתוֹרַת הַכֹּהֲנִים וְיֵן פִּרְשָׁה עַן וּמֵימִינֵי לֵה בְּמִנְחֹת
לְמֹד לִוְמֵר וְיִיקָרֵי וְכָל טְהוֹר יִכָּלֵךְ בְּשֶׁר וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכֵל בְּשֶׁר וְגו'
וְשִׁיבֵי עַלֵי מִשְׁכַּת טוֹמְאָתָה: **הוּא מִכְבֵּל.** מִכְבֵּל דְּבָכָל דְּרִישׁ
וְאֲכָל אֶת הָעֵלִי מִכְבֵּל קֶדֶשׁ לֹא תִשָּׂא: **כָּל לֵא מִתְּשַׁבֵּעַ שְׂקֵמוֹ עֲשֵׂה**
הָאֵין לִוְקֵין עַלֵי כְּדִמְתֵּימָה מֵלֵא תוֹסִיפוּ וְהִנֵּיחַ תִּשְׁרֹפוּ וְשִׁמּוֹת יֵן בֵּא
מִבְּרֹא אֶת הָעֲשֵׂה לְהִיטֵ עֲשֵׂו שֶׁל לֹא וְתִקְוֵנוּ לִוְמֵר לֹא תִשָּׂא כֶּן
בֵּא אֲחֵר הִלָּחוּ שֶׁאֵין אֲחֵר יִכּוֹל לְקִיּוּמוֹ אֲלֵא לְאַחֵר עֲבִירַת הִלָּחוּ אֲבָל
וְכֹךְ הִלָּחוּ וְאִפְּסִיו תְּקִיּוּמֵנו אֲחֵר עֲבִירַת הִלָּחוּ לֹא נִפְטַרְתָּ מִן הַמִּלְקוּת:
אֲמַרְיָה

ההוא לתרומה הוא דאָתא. ותימיה דהיין מליני חומר בתרומה מבקדשים דבכל קדש לא תגע מוקין לה רבי יוחנן לנגיעת תרומה אלמא לקי וצנגיעה דקדש לא לקי ותיפרך הר"ר שלמה מדרוי"ש ג"ע דהרי קאמר ההוא לנגיעת תרומה הוא דאסאי לאשמועינן

דפוסל תרומה עד מלאת ימי טהרה
שהיא כטבול יום ולא קאמר דלכינא
מלקות בגניעת תרומה אבל מכל
מקום קשה דלץ קאמר רבי יוחנן
דקרא דכתיב ציה קדש דמיייר
לתרומה וי"ל משום דגבי האי קרא
כתיב עד מלאת ימי טהרה וצקדים
עד לאחר כפרה אי גמי על כרחך
כ"ץ לאוקמה בתרומה דלקדים נפקא
לן מגזירה שזה דטוונתמו טומאתו
גמיר ליה: **ב"א** תעשה שקדמו
עמיה לוקין עליה תימה דהא לאו
דגזילה שקדמו עשה דוהדיק הגולה
אשר גזל ואפ"ה אין לוקין עליו וי"ל
דשמי גבי לאו דגזילה שאין לקיים
העשה אלא לאחר שגולה והלכך לאו
שניתק מטעמיו הוא אבל קדמו דקאמר
הכא לאו דוקא קדמו אלא היינו
(י) דשייך העשה קודם שערב הללו:
תנינא

עונש כתיב יִהְיֶהנֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל בֶּשֶׂר מִזֶּבֶחַ הַשְּׁלָמִים אֲנִי
נֹכַרְתָּהּ אֵלָּא ¹² וְאִזְהָרָה מִנֵּי רִישׁ לִקְיֵשׁ אֹמֵר ¹³ בְּכָל קֶ
וּמִכְרָה תֵּנִי בְּרִדְלָא אֲחִיָּא טוֹמְאָתוֹ טוֹמְאָתוֹ כְּתִיב
וְנִכְרְתָה וְכְתִיב הָתֵם ¹⁴ טְמֵא יִהְיֶה עוֹד טוֹמְאָתוֹ בּוֹ אִם
אֵף כֹּאן עֹנֵשׁ וְאִזְהָרָה בְּשִׁלְמָא רִישׁ לִקְיֵשׁ לֹא אִם
שׁוּה לֹא גְמִיר אֵלָּא ר' יוֹחָנָן מֵאֵי טַעְמָא לֹא אִמְרֵ
הֵהוּא ¹⁵ אִזְהָרָה לְתַרְוּמָה וְרִישׁ לִקְיֵשׁ אִזְהָרָה לְתַרְוּמָה
מֵאִישׁ אִישׁ מִזְרַע אֶהְרֵן וְהוּא צְרוּעַ אוּ זֶב יִרְאִי
בִּזְרָעוֹ שֶׁל אֶהְרֵן הוּי אֹמֵר זֶה תְּרוּמָה וְאִדְךָ הֵהוּא
וְרִישׁ לִקְיֵשׁ הָאֵי בְּכָל קֶדֶשׁ לֹא תִנָּע לְהִכִּי הוּא
לִיָּה לְטַמֵּא שֶׁנֶּעַן בְּקֶדֶשׁ דִּאִיתְמַר ¹⁶ טַמֵּא שֶׁנֶּעַן בְּכָל
לִוְקָה רַבִּי יוֹחָנָן אֹמֵר ¹⁷ אֵינִי לִוְקָה רִישׁ לִקְיֵשׁ אֹמֵר לֹא
רַבִּי יוֹחָנָן אֹמֵר אֵין לִוְקָה הֵהוּא אִזְהָרָה לְתַרְוּמָה
בְּקֶדֶשׁ מִדְּאִפְקִי רַחֲמֵנָא בְּלִשְׁוֹן נְגִיעָה ¹⁸ אִזְהָרָה
קֶדֶשׁ לְמִקְדָּשׁ וְאֲכַתִּי לְהִכִּי הוּא דִּאֲתָא הֵהוּא מִיְכַיִּי
קֶדֶשׁ לְפָנֵי זְרִיקָה דְּמִים דִּאִיתְמַר טַמֵּא שֶׁאֲכַל בֶּשֶׂר
רִישׁ לִקְיֵשׁ אֹמֵר לִוְקָה רַבִּי יוֹחָנָן אֹמֵר ¹⁹ אֵינִי לִוְקָה רִישׁ
קֶדֶשׁ לֹא תִנָּע לֹא שֶׁנָּא לְפָנֵי זְרִיקָה וְלֹא שֶׁנָּא לְאַחֵר
אֵינִי לִוְקָה רַבִּי יוֹחָנָן לְטַעְמִיָּה דִּאִמְרֵ ²⁰ קֶדָּא טוֹמְאָא
טוֹמְאָתוֹ לְאַחֵר זְרִיקָה הוּא דְּכְתִיב הִיאָּה מִבְּכָל קֶדֶשׁ נֶפֶס
לִקְיֵשׁ ²¹ בְּכָל קֶדֶשׁ לֹא תִנָּע אִזְהָרָה לְאוֹכַל אֲתָה אֹמֵר
אֵלָּא אִזְהָרָה לְנוֹגַע ת"ל בְּכָל קֶדֶשׁ לֹא תִנָּע וְאֵל הַמֶּלֶךְ
לְמִקְדָּשׁ מִה מִקְדָּשׁ דְּבַר שִׁישׁ בּוֹ נְטִילַת נִשְׁמָה אֵף ²²
נִשְׁמָה וְאִי בְּנִגְיעָה מִי אִיכָּא נְטִילַת נִשְׁמָה אֵלָּא
בְּרַב חֲנָה אִמְרֵ רַבִּי יוֹחָנָן ²³ כָּל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁקֶ

תרומה: **עמא שנגע בקדש כו'.** מירורא הוא דמתרץ ר"ל: מדי
לא תבא ודרשין לקמן מה מקדש יש באוהרנו נטילת נשמה
נטילת נשמה והיינו אצילה שענוש עליה כרת דאילו בגניעה לוי
נפקא מטומאתו טומאתו והוא טומאתו עליו דכתיב בעווש קדש
בפ' שלישי (דף כה:) יכול יהו חייבין עליו משום טומאה קודם וריקה
היגתר לטהורים חייבין עליו משום טומאה שאין יגתר לטהורים
רש לקיש אף לפני וריקה: **הניא כריש לקיש.** דילין אזהרה לטמא
לוקין עליו. הו אחר לאשמועינן דאפילו למאן דאמר לאו הנייתק לע
הכתוב עליו עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו שנתק
ואם שעת עשה ואם והפטר לאשמועינן דכי יחזן הני מילי בעשה
עשה שקדם את הלאו ואמת יכול לקיימו קודם עבירה הלאו אין זה

בזו א מ"י פ"א מהלכות
כלי המקדש הלכה ד'
והלכה ה' סמך לאוין רצב
רצב:

י"ב ב' מנ"י פ"י מהלכות
איסורי ביאה הלכה ה'
סמג לארץ קיא טוש"ע
י"ד ס' קלד סעיף יד:
י"ח ג' מנ"י פ"ח מהלכות
פסולי המוקדשין
הלכה י"ב:

י ד מ" פ"ז מהלכות
 תרומות הלכה א:
ב ד מ" פ"ח מהלכות
 פסולי המוקדשין הלכה
 א:

כא ו' מ"י שם הלכה טז:

רבינו חננאל

וְכִי אֵלֶּכָה אִמְרֵי אֱלֹהִים
 אֲשֶׁרֵיכִי דֹמָם לִי מִקֶּדֶם
 שֶׁהָיָה אֵלֶיךָ שֶׁלֹּא יִחְשַׁב
 וְכִי [אֲחֵד] כֵּן הִתְפַּסֵּס
 וְהָסֵס שֶׁמֶן הַמִּבְחָשָׁה
 שֶׁנִּבְרָא לֵךְ בִּישׁ אֶרֶץ לֵךְ
 לְמִתְחַבְּבוֹתֶיךָ לֵךְ אֶתְשֵׁן
 כִּימֹךָ קִדֵּשׁ הָיָה גֵּבִי
 אֲחֵד וְכִי אֲשֶׁר אִשְׁתִּי
 לֵאמֹר כְּמוֹתֵיךָ וְאִשְׁתִּי
 מִמֶּנּוּ לֵךְ וְכִי נִבְרָא מִצֵּי־
 הַיָּם הִרָא לֵךְ אֶת הַיָּם
 וְעַל הַתֵּחַן לֵךְ עַד הַיָּם
 (כֹּל) [כֹּל] כִּי הָיָה גִּזְלָא
 תִּקְוִיךָ לֵךְ לֵקְבֵן. אִשֵּׁה
 אֲשֶׁר שִׁכַּח אֵת אֵשֶׁת
 עֲדָה וְגַלְתָּ אֵת עֲדָתָהּ
 מִלְּפָנֶיךָ שֶׁאֵין אִשָּׁה מִלֵּד
 עַד שִׁיעָא (מִנְהָ) [מִדְרָה]
 הַבָּא מִלְּפָנֶיךָ וְלֵאמֹר
 טָמֵא אֲהֵרֶתִיךָ מִלֵּד

[illegible]

וְיָרִידוּן לַטַּעֲמָה שְׂמֵאֵר
וְהִנֵּפֶשׁ אֲשֶׁר תֵּאֵכֵל כִּשְׁר
מִבֶּחַ הַשְּׂמֵלִים אֲשֶׁר לִי
וְטוֹמָאמְתִּי עָלַי וְאֵינוּ רְאִי
לְאִכְלִי אֲלֵא לְאַחֵר וְיִרְקָה
לִי לִפְנֵי יִרְקָה לִמָּה
דִּי מִשְׁם טוֹמָאמְתִּי עָלַי
לִי אֲכָחִי לֹא נִרְאָה
לְאִכְלִי. כָּל לֹא תַעֲשֶׂה
שְׂקֵדְמוּ עֲשֵׂה לִקְוָה עָלַי

(א) צִיל דְּרִיבָּה מִקֶּדֶם לֹא תַעֲבֵד
דִּיבֹא וְיִרְקָה לְאַחֵר וְיִתְנֵה
כּוֹתִיב וְכִי:

[illegible]

(א) שניות כח, (ב) חולין
(ג) פסחים סג
שניות ג, ח, תמיד ג;
(ד) בלוקמן טו, (ה) פס
הרש"ל ד"א, (ו) רש"ל
וא"ס הא משכח, (ז) רש"ל
מחלל.

גליון הש"ס

הרש"ל ד"א בסא וכו'
הרש"ל אפרין בגור, עי'
שם דף ע"א חס' ד"ה
קדם, גיטין דף ע"א
חס' ד"ה ואפסעינא:

מוסף רש"י

דאמרי תריויהו אינו
לוקה, פטור ממלקות דלא
פשא (פסחים סג) ומכל
מקום חולקין נטעמו של
דבר, טעמא דייבז מר לא
ידיבז מר, ומר לית ליה
טעמא דמר, ולקמן מפרש
פלונייהו (שבת פג).

רבינו חננאל

מאן הני כל לא תעשה
שקדמו עשה לוקין עליו
ר' יוחנן האמר ר' יוחנן
לחנא חני קיימו ולא
קיימו, וריש לקיש אמר
בטלו ולא בטלו במאי
פליגי בהתרא ספק בגון
שלקת האם על הבנים
ומתירין בו לא תקנה ריש
לקיש אמר בגון זו התראת
ספק היא שיתכן לו אחרי
שיקנה ישלחנה והיכי
היא התראת דאי בגון
שכא לשחטא אותה תלקה
אם תשחט אותה תלקה
ושחטה ור' יוחנן אמר
אפילו התראה בליקיה
שמה התראה, ואודו
למעמייהו דאיתמר
שבויה שאוכל ככר זה
היום ועבר היום ולא
אכלה ר' יוחנן ר' שמעון
בן לקיש דאמרי תריויהו
אינו לוקה ר' יוחנן אמר
אינו לוקה בר.

מדי הוא טעמא אלא לרבי יוסן. מי הוצרך לדרוש כל ימיו בעמוד
והחזר ר' יוחנן שאמר לא תעשה שקדמו עשה לוקין עליו וקשיא
ליה חונס שגירש דקתני אינו לוקה והוצרך לעשותו לאו שניתק
לעשה: האמר ליה רבי יוחנן לחנא. לקמן תני בטלו חייב לא
בטלו פטור. אבל ר"ל דתני קיימו
ולא קיימו לא דריש ליה לעמוד
והחזר אלא לפני הגירושין לומר כל
ימיו תהיה לו לאשה ולא ישלחנה
ולדידה לאו שקדמו עשה ולא
שניתק לעשה שוין ואין לוקין עליהן
אלא יקיים העשה מיד כשזהירוהו
ב"ד להחזיר: א"ל מאי קאמרת.
אי בקיים תימני פטור בלא קיים
תימני חייב ואע"פ שלא ביטל ואי
בניטל תימני חייבא על כרחך תימני
פטורא בלא ביטול ואע"פ שלא קיים:
ה"ג חני בטלו ולא בטלו. בטל
עשה שזה חייב לא בטל עשה שזה
פטור: קיימו ולא קיימו. קיימו פטור
לא קיימו כשאמרינן לו קיים מלקין
אותו. ורבי יוחנן מוקים לה למתניתין
בזלא הנימק לעשה דאילו בזלא
שקדמו עשה סבירא ליה ללוקין
ולריש לקיש צין ניתק צין קדמו עשה
שוין: רבי יוחנן סבר התראת ספק שמה התראת.
ואע"פ דכל לא
תעשה שניתק לעשה לדבריו התראת ספק היא שהרי כשעובר על
הלאו צריך להתרות בו והוא אמר שגמר הלאו בביטול העשה תלוי
וכשמתייר בו אל תגרש ספק הוא שמה לא יבטל את העשה להדירה
בהאבדא ולכשידירה ויבטלו קאמר דלוקי אלמלא התראת ספק שמה
התראת: וריש לקיש סבר התראת ספק לא שמה התראת. הלכך
אם היה גמר הלאו תלוי בביטול העשה לא היה לוקה עליו אלא
הלאו משגיר נגמר והוא לא התראת ודאי והעשה ניתן להיות
תחת המלקות ולכשיבא לבית דין או יקיים או ילקה. ואי קשיא לרבי
יוחנן נמי איכא למימר (ב) בהתראת ודאי ויתרו בו כשנצטל לבטל את
העשה שהוא עקירת הלאו לעולם התראה בשעה שעובר על
אזהרתו צעין ואפילו היא תלויה בדבר אחר כדאמרין בשבועות
(דף סג): שבויה שלא אוכל ככר זו אוכל זו אכליה לתנאים
והדר אכליה לאיסוריה התראת ודאי היא אכליה לאיסוריה והדר
אכליה לתנאים היא התראת ספק אלמלא התראת שבעת שאסור
צעין ואע"פ שאין הלאו נגמר עד שיאכל את של תנאי: דאמרי
תריויהו אינו לוקה. ומיהו טעמיה דמר לאו כי טעמיה דמר:
אוכל ולא אכל עבר על שבועתו כשהוא יושב (א) ובטל ואין כאן
מעשה והתראת ספק נמי הויה שהרי חלה זמן לשבועתו כל היום:
משום

הוא טעמא אלא לרבי יוחנן חני
לחנא חני קיימו ולא
קיימו, וריש לקיש אמר
בטלו ולא בטלו במאי
פליגי בהתרא ספק בגון
שלקת האם על הבנים
ומתירין בו לא תקנה ריש
לקיש אמר בגון זו התראת
ספק היא שיתכן לו אחרי
שיקנה ישלחנה והיכי
היא התראת דאי בגון
שכא לשחטא אותה תלקה
אם תשחט אותה תלקה
ושחטה ור' יוחנן אמר
אפילו התראה בליקיה
שמה התראה, ואודו
למעמייהו דאיתמר
שבויה שאוכל ככר זה
היום ועבר היום ולא
אכלה ר' יוחנן ר' שמעון
בן לקיש דאמרי תריויהו
אינו לוקה ר' יוחנן אמר
אינו לוקה בר.

אלא דוקא כשמקיים העשה אחר שעבר הלאו בתוך כדי דיבור וכן
פי' הקונטרס בפרק שילוח הקן (חולין דף קמח). ומיהו קתה קשה דא"כ
צריך לפרש הא דקתני מחזיר ואינו לוקה שמחזיר מיד בתוך כדי
דיבור אחר הגירושין וכן המשל ואינו לוקה ולא משמע הכי כלל
דהא משמע דמהדר אמתקנתא היאך
יפטור ממלקות שיחזיר או ישלח ואפי'
אחר כדי דיבור נמי (ד) משמע שכל
לשאל עליו לבית דין אם יש לו תקנה
דאי דוקא בתוך כדי דיבור הכי הוה
ליה למימר אם החזיר אינו לוקה
ושמא יש לישב פירוש הקונטרס
דשמעתין (ה) דהכא ליכא למימר דשפיר
הוי כל ימיו בעמוד והחזר דמשמע
לעולם אף כשנצטל לב"ד כל זמן
שבדיו להחזיר אפילו מאלו להחזיר
כשנצטל לב"ד דהא דרשין ליה מיתורא
דכל ימיו דהכי קאמר לא יוכל לשלח
שילוחן שיהו שילוחיה כל ימיו דהיינו
בזלאו מחזיר כלל:
ס' מדי הוא טעמא אלא לרבי יוחנן
חני לחנא חני קיימו ולא
קיימו, וריש לקיש אמר
בטלו ולא בטלו במאי
פליגי בהתרא ספק בגון
שלקת האם על הבנים
ומתירין בו לא תקנה ריש
לקיש אמר בגון זו התראת
ספק היא שיתכן לו אחרי
שיקנה ישלחנה והיכי
היא התראת דאי בגון
שכא לשחטא אותה תלקה
אם תשחט אותה תלקה
ושחטה ור' יוחנן אמר
אפילו התראה בליקיה
שמה התראה, ואודו
למעמייהו דאיתמר
שבויה שאוכל ככר זה
היום ועבר היום ולא
אכלה ר' יוחנן ר' שמעון
בן לקיש דאמרי תריויהו
אינו לוקה ר' יוחנן אמר
אינו לוקה בר.

הוא טעמא אלא לרבי יוחנן חני
לחנא חני קיימו ולא
קיימו, וריש לקיש אמר
בטלו ולא בטלו במאי
פליגי בהתרא ספק בגון
שלקת האם על הבנים
ומתירין בו לא תקנה ריש
לקיש אמר בגון זו התראת
ספק היא שיתכן לו אחרי
שיקנה ישלחנה והיכי
היא התראת דאי בגון
שכא לשחטא אותה תלקה
אם תשחט אותה תלקה
ושחטה ור' יוחנן אמר
אפילו התראה בליקיה
שמה התראה, ואודו
למעמייהו דאיתמר
שבויה שאוכל ככר זה
היום ועבר היום ולא
אכלה ר' יוחנן ר' שמעון
בן לקיש דאמרי תריויהו
אינו לוקה ר' יוחנן אמר
אינו לוקה בר.

כג א מיי פטור מלי
סנהדרין הלכה ד קמ
עשין קה וע"ש בב"מ ופי'
ר"ח שם הלכה ב:
כד ב מיי שם פטור
הלכה ד ופי' מלי
שטות הלכה ב וע"ש
בב"מ:
כה ג מיי פ"ד מלי
שטות הלכה ב:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בטלו חייב לא
פליגי בטלו ו' נמקד:
(ב) ריש"ל ד"ה וריש לקיש
וכי' אכלא למימר בה
התראת ודאי: (ג) ד"ה
אוכל וכי' יושב בטל כלי
איתו ו' נמקד: (ד) חס'
ד"ה (בע"ה) הניחא וכי'
אחר כדי דיבור נמי
דהלשון משמע שכל
לשאל: (ה) בא"ד פ'
הקונטרס:
דאמרי למימר הא
דאמרי דהא דהוי כל
ימיו בעמוד והחזר משמע
שפיר לעולם אף כשנצטל
לב"ד כל זמן שהחזיר ע"ה
מדי הוא וכו' דלריש לקיש
לאו שקדמו עשה כלי
ואת למ"ד נמקד:
(ו) בא"ד שקדמו עשה
במי אין לוקין עליו וי"ל:
(ז) בא"ד דכ' נמי לאו
שקדמו עשה אין:
(ח) בא"ד וא"כ כי נמי
מותרין לו ב"ד שיצא
ולא יאכל לא מחייב
(ט) בא"ד בלאו שקדמו
עשה לוקין דאי אין לוקין
במי אין לוקין עליו וי"ל:
כיון שאם יצא ללא יצא
האין לוקי וכו' הכי דיק
לאו שקדמו עשה וכו'
דקאי אדלעיל דרש"י:
(י) ד"ה גמ' וכו' לאו
שמה התראה פ"י ולכך
לא מתי וכו' האם מלי
הבנים ואח"כ שחטה
דהאם לא לוקי משום דהוי
התראה ספק דשמה לא
יבטל העשה וכו' אמת דלא
ביטל עשה פטור ואי
קשיא אמאי לא לוקי
הא משכחת ליה וכו'
שמבטלי ת"י רש"י:
(כ) בא"ד וא"כ כי לא
קיים נמי שילוח האם
כשנצטל והחזיר לו אמאי
לילקי וכו' וי"ל כיון
דהשתא מיהא וכו' א"כ
יש לו לומר שלא יקיימה
אח"כ אלא הוא עשה
לעולם וכו' והכי נמי
אמרין וכו' כל אחת
ואחת דלא הוה התראת
ספק דשמא ישאל על
מיתרו משום דכיון
דבשעה שהוה עומד
עבשיו הוא עובר יש לו
לומר שילעולם יעמוד כמו
שהוא וכו' הכי נמי יש לו
לומר הבה דלעולם לא
יקיים העשה: (ל) בא"ד
אלא לרשב"ל אמאי:
(מ) ד"ה ועבר וכו' וי"ל
דמ"מ אינו מתחייב ביו
דסמוך להתראה עדיין
לא עבר דדוקא נבי מור
שמה יין ועובר מיד
אמרין ד"ס:

פז.

מסורת הש"ס

(א) וחולין פאה. (ב) לעיל ד' :
 פקחין סב. חמורין פאה.
 ד' : קמח : פס. לא. קמח : חמורין
 ד' : שבוטות. (ג) יבמות פאה.
 וחולין פס. לא. (ד) חמורה
 ד' : שבוטות פאה. (ה) וקפוחין
 מכות פאה. (ו) ויבמות.
 יעב"ז. (ז) חולין קמח. ולקמן
 (ח. א.) וכלי טרף. חמורה
 (ט) חולין טרף. (י) חולין
 קמח. (יא) וכל רבא יעב"ז.
 (כ) גיטין כה. (ג) וגיטין לה.
 פסוטי מו. ערסין כה.
 (ט) חכמים בקרא אח
 הכשרים. (ד' ג. א.) (ס) ודף
 כא. (ז) ודכרס כה. (ח) וכל
 דף טו. (ח) וגיטין מרסין.

ו. ולא תחזירו ממנו עד
בקר ותחזרו ממנו עד
בקר באש תשרפו:
שמות י"ב
ז. לא תעשק את רעך
ולא תגזול לא תלך
עקלי פתח אהרן עד
בקר:
ויקרא י"ג
ח. ויהי כי יחטא ואשם
והיטית את הגזול אשר
גזל או את העשק אשר
עשק או את הפקדון
אשר הפקד אתו או את
האבדון אשר מקצא:
ויקרא י"ד
ט. כי תחשבו בנפש
מטאת מאומה לא תבא
אל כותיו לעצט עבט:
דברים י"ד
י. תשב תשיב לו את
העבט בלתי השמט
ושבב בשללתי וברכך
לפי הנהיג עבט לפני
אלהיך:
דברים י"ז

גם"א רמלה קס ליה
בדרבה מינה. קסה לי הא
משכת דהיתא עריפה
לחיו חייו מתה ומכל
מקום נפשוטו היה החיוב
עליו דלא יוכל לשלח
ולעשה דלא תהיה לאשה
ולע"ע: תוס' ד"ה א' וכו'
בין דהנהגה שלא
במחזיק. קסה לי דמי
משכת במיד ולא אחרו
ביה:

(ה) נִפְרָא אִיז' יוֹמָן
אֹמַר הִיָּה ר' יְהוֹרָה
(ז) שְׁמֵי רַבִּי יוֹסִי הַגִּלְלִי:
(ח) שֶׁם אִיז' יוֹמָן עַל
אִין לוֹ: (א) רִשִׁי' אֵל
דַּעַת רַבִּים שְׂמַחָא בֵּה עוֹן.
יִצְי' דִּבְלָא עוֹן לֹא מִזִּי
לְהַדְרִיךָ דְּהֵא מְחוּסְבָּר לֵה:
(ב) תּוֹבִי' אֵל דִּקְטֵלָא
(ג) שְׂהִרְגָּה בְּצוּגָה. יִצְי'
פִּי וְלִמְלֵא סִיל' חִיבִי
מִימֵת שְׁמוּנִי חִיבִין
מִלְקֻת עֵרִין פִּי אֵלִי נַעֲרֻת
סוֹף עֵרִין לִי:

דהוי התראת ספק וכי מתריה ביה אכלהו היום פן תעביר על השבועה, שמה יעבור שמה לא יעביר על התראתנו, דעדין יש שהיה ביום (פסחים סג:) ואין המערה יכול לכוין שיעבור

משום דהוי לאו שאין בו מעשה וכל לאו שאין בו מעשה אין לוקין עליו ר"ל אומר אינו לוקה משום דהוי התראת ספק וכל התראת ספק ^א לא שמה התראה ותווייהו אליבא דרבי יהודה דתניא ^ב ולא תותירו ממנו עד בקר והנותר ממנו עד בקר וגו' הכתוב ליתן עשה אחר לא תעשה לומר שאין לוקין עליו דברי רבי יהודה ר' יוחנן דייק הכי מעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקה אלמא התראת ספק שמה התראה ור"ל דייק הכי מעמא דבא הכתוב הא לא בא הכתוב לוקה אלמא לאו שאין בו מעשה לוקין עליו ור"ש בן לקיש נמי לא ודאי התראת ספק הוא סבר לה כאידך תנא דר' יהודה דתניא ^ג הכה זה וחזר והכה זה קילל זה וחזר וקילל זה הכה שניהם בבת אחת או קילל שניהם בבת אחת חייב רבי יהודה אומר בבת אחת חייב בזה אחר זה פטור ורבי יוחנן נמי הא ודאי לאו שאין בו מעשה הוא סבר לה כי הא ^ד דאמר רב אידי בר אבין אמר רב עמרם א"ר יצחק א"ר יוחנן ^ה ר' יהודה אומר משום רבי יוסי הגלילי ^ו כל לא תעשה שכתורה לאו שיש בו לוקין עליו ^ז חוץ מן הנשבע ^ח וימימור והמקלל את חבריו בשם קשאי דרבי יהודה ארבי יהודה אי לר"ש בן לקיש תרי תנאי אליבא דרבי יהודה אי לרבי יוחנן לא קשאי הא ידדיה הא דרביה ^ט תנן התם הנוטל אם על

תבנים רבי יהודה א
הכלל כל מצות לא ו
(ג) אין לנו אלא זאת ו
אשכח דתניא (ד) אונס
הוא לוקה ואינו מחז
רתני ביטלו ולא ביט
ביטלו ולא ביטלו ה
אמר רב שימי מחזונא
שליח איהי קא מבט
דיא אלא אמר רב
דר שהודר ברבים אי
במדינה לה על דעת
לו הפרה: ע"ל דעת רב
(פא"ה) גזל דרחמנא
אמר לא תבא אל ביי
משבתת לה בקיימו ו
אין לוקה ומשלם מח

וְיוֹם הַמַּלְקוֹת מֵלִי בְּקִיּוֹם
 בִּזְלוֹתוֹ לֹא מִשְׁכַּחַת בִּיטוּלֵי
 חַיִּימוֹ לִקְוֶה מִשְׁכַּחַת בִּיה
 בִּיטוּלֵי כִשְׁחָטוּהָ אֵלֶּה הֵם
 עַל יְדֵי קִבְלָתוֹ: הַנִּיחָא אֲנִי
 וְעוֹדֵיהָ עַל דַּעַת דְּרַסִּים
 שִׁרְפוֹ: דְּרִי מִסְנוֹרָה שֶׁל
 מִשְׁמַעְתָּה עֲלוּ, יִמְלֵךְ לִמְרֹךְ אֵין בִּיה
 שְׁטוּת חַיִּימוֹ וְלֹא מִכְרַמִּי לֹא בִּיטוּלֵי
 עַל לֵאמֹר, וְזֶה מִשְׁפָּרֵי, בְּמִקְוֵה הַמִּבְנוֹ
 עַל לֵאמֹר שִׁמְרָק לְגֶשֶׁשׁ אֵין לִקְוֶה עֲלוּ,
 וְזֶה מִשְׁמַעְתָּה בְּמִקְוֵה לִפְסוּמֵי (פסחים 79)
 (הַדְרָקִין 36) שֶׁהִשְׁמַע הַמִּבְנוֹ אֲחֵרֵי
 הַמִּבְנוֹ בִּיטוּלֵי חַיִּימוֹ וְזֶה מִשְׁפָּרֵי
 (הַדְרָקִין 37) עֲלֵיהֶם, שֶׁהֵם אֲחֵרֵי מִסְנֵה
 בִּלְחָתֵי אֵין בִּלְחָתֵי (שם 39) אֲדֵי: שֶׁהֵם
 אֵין הַמִּבְנוֹת מִשְׁפָּרֵי, וְלִקְוֶה הַמִּבְנוֹת מִשְׁפָּרֵי
 וְזֶה מִשְׁפָּרֵי, אֵלֶּה הֵם מִקְוֵה לֵאמֹר בְּמִסְנֵה
 עֲלֵיהֶם אֵין דְּרִי וְזֶה מִשְׁפָּרֵי, וְזֶה מִשְׁפָּרֵי
 אֲדֵי: אֲשׁוּרֵי גִירוּשֵׁי מִשְׁפָּרֵי, וְזֶה מִשְׁפָּרֵי

בו מעשה וכל לא
 קצין עליו ר"ל אומר
 התראת ספק וכל
 מה התראה ותווייהו
 תניא ^{טו} ולא תותירו
 ממנו עד בקר וגו'
 ה אחר לא תעשה
 דברי רבי יהודה ר'
 דבא הכתוב הא לא
 התראת ספק שמה
 מעמא דבא הכתוב
 קה אלמא לאו שאין
 "ש בן לקיש נמי הא
 סבר לה כאידך תנא
 ה זה וזה והכה זה
 הכה שניהם בבת
 בבבת אחת חייב רבי
 חייב כזה אחר זה
 וא ודאי לאו שאין בו
 כי הא דאמר רב
 נמרס א"ר יצחק א"ר
 משום רבי יוסי הגלילי
 תורה לאו שיש בו
 שאין בו מעשה אין
 שבע ויומר והמקלל
 דרבי יהודה אדרבי
 ש תרי תנאי אליבא
 ויחנן לא קשיא הא

התם הנוטל אם על
לוקה ואינו משלח
נשה שיש בה קום ע
אחרת א"ל ר' אלעז
שגירש אם ישראל ה
הניחא למאן דתני
בשלמא גבי שילוח
משכחת לה * א ו
בכונן שקיבל לה קידור
ליה אי לא שוויתיה
מי מנהדרדעא כגון
לו הפרה אלא למ"ד
בים דאמר אמימר
אין לו הפרה ותו לי
אמר לא תגזול והש
לעבוט עבוטו השב
א קיימו וביטלו ולא ב
יף לה רבי זירא הא

ה' אלף בין קיים בין לא
בני מרי: **מחזור ראשון**
לקות בלא קיימו: **אלף**
היכי משכחת לה: **בדרבנא**
דאמר כו' פלוגתא היא
ול דעת בית דין: **וסו ליה**
דר' וספרו צבי הגר ומת
תכחול לוקח מכלל דלא שאין בו
לזכות עליו. דר' יוסי תחילי רביה
היה עומד במשכח דר' חסדאי הורסל
אל מצות לא תעשה שיש בה קום
עשה ואשכח דר' דתן אונס שנירש אב
שורש ולא קיימו נמצא אונס שנירש
שקבעה לו כיוצא בזה ששקעה לו

במקל זהבא אחת (יבמות קא.) חייב
ההמדרגה הואיל וימנה נשך עבר (ש)
לקיחה (דקמן פ.) משלח ואינו לוי
שלח לוקה ידרך לשלח אחר לקיחה מש
רבים שאומרים לו נדור (שערין כג)

מיניה. ואם מתה א"כ לא בטלה איהו
דקטלה ומ"מ לא הו' קס ליה זדרבה
(ד) ו"ל דא"כ היינו כמו מתה מאליה
מכיון ק' הקשה מש"מ ופירך:
כגון שהדירה ברבים. פ"י הקונט'

שמאל לה עון שמורה לו
והדירה ולא נראה דא"כ אינו מזה
לקיימה אלא נראה שהדירה בלא
זו עון וספיר חל עליה כגון דאמר
קונס תשמען עלי כדאיחא צנדרים
(פ' עה' : ודא) אצבא העבט
תעביטנו לא תבוא אל ביתו השב
תשיב לו ומשכחת לה ב' ואל"מ והא
הו עשה שקדמו לאו ההשגת העבט
שייך קודם שיעבור לייך אל צימו
לעבט עבטו וזמנכטו בנשות שייך
השט העבט ואל"ל דדרשינן בפרק
אלו מציאות (נ"מ לא) מיתורא דהש
תשיב דקאי למשכטו שלא בנשות
א"כ על כרחק שייך עשה דהשג
תשיב לו לאחר שעבר כדאמינן
לעיל אם הו ענין לפמו תנאו ענין
לאחריו הו **התם** איתא בתשומין
ששכרו ותיין ממנו הלכך לו

[illegible]

ותחזיר ויתכן של א
ואם יתחזיר ישרמונו
אלא כמעט דבא
הא לא בא הכחות
ופריק ריש לקיש
הא לא (כ"ב)
מאנא דרין יהודה
בענין ישרמונו
ולא שהתה ג' חזר
ועיס וילדה ואין
אם כן ט' לאשקון
כ' לו לאחזקן ועמד
חלול ובהכח זה וחזר
הו קולל זה וחזר
הו כ' לו יהודה
בבית אחת חייב
ממן אביו בזה אחר
פטור משפט שמל
כך אומרין לו
הו שאם תחזיר ו
האחר תתחייב נגמ
התראה זו שפט
שלא יכה ושלא
האחר לא יתחייב
הא גזונא בהתרא
פטור ואשקינו ור
לאו נזכר לא שר
מעשה אחא אמר
דברד וינמיא בזה
התם

הוא לא בא תכונה
 ופירקו ר' יוחנן דאמר
 האי דאמר ר' יוחנן
 ר' יוסי הגלילי
 חתשה חתשה יש
 מנשה לרין עליו
 במעשה איך לומר
 בתנשבו ומיזר ורמק
 איך תבד בשם אי
 קשיא ר' יהודה א
 רבדה חתשה תני ט
 רבדה חתשה הא לא

[illegible]

(א) חיר ד. שנועות כא: כד.
מעילה יח. (ב) שנועות ג:
פסחים פג. פד. (ג) חולין
קמח. לעיל טז. (ד) וני
בתוספתא פ"ד. (ה) לקמן
יח.: חולין קכ: פסחים לו:
יבמות עג: מעילה טו.].
(ו) דברס' כו. (ז) דברס'
(יב.) (ט) ודף טו. (י) שמות
(יג.) (כ) דברס' כג. (ל) גיל
ממנוחא. (מ) ווע"ע בחס'
חולין לו: חס' מ"ט דרכן.
(נ) רש"י ר"ל

מוסף רש"י

ואינו צריך להדריש
לומר מעיו נלד ה'
ואלא מתן און נטל
ויזלו ה'א
נעמא,
המלכות חמברי ע'זו
היהיה, דלמא ישרא'ל נעני
ישימי ישרא'ל ללח המיפיו
שע'ר הרינאן ג' ודכ
לדקס פקק תנח'ה
משרט (תח).
הרשון ויפער ע'ר המיפיה
(דריס) כ'ל ש'הוא.
לח' המיפיו, למבות.
כחית, ללח' למשרט
איאל לענין קרבן.
דנבנת תרמ (שנבות כ'א)
ואפלה כ'ל ש'הוא עובר
נלל' (משיה' יח.).
המבור כ'הדור. נכסמ
השור וכס' (שנבות)
כ'לני נטבול ו'ל ע'ן
נכסמ (ש'ס ו'ס'ס) כ'ל
ההשורב כ'טמא
נל' המיפיו.
מ'ס'ל לח' חמורי'ה ע'זי
נעמא מ'ס'ל לח' המיפיו
לוקח רעני (י'ס ו'ס'ס)
מ'שלח. ו'למור'ה רעני
ע'ד חמורי'ה (מ'ס'ס) קסבר
ש'הוא ע'ל מ'ס'ל, ע'ל
קס'ס ח'ס'ל א'ל'ה מ'ס'ל
קס'ס לקס'ה. ו'לכ'ה
דכס'י נכ'ר לח' קס'ה, ל'ל
ל'ל'ה נל'ח'ה לח' קס'ה
ו'ס'כ'ר ל'ל ע'ינח ע'ל'ה.
א'ל'ה ל'ל קס'דוס ש'הא
ד'קס'ה. קס'ב'ר ע'ל ח'ס'ר
ל'קס'ה מ'ענח דכס'י,
ו'ס'כ'ר ל'ל נ'ח'ת נ'ש'ה א'ל'
ל'קס'ה מ'ל'ה ו'ל
הכלל כ'ן אי' חייבין
ע'ליה. ו'ל'ה אי'קס'ה נ'ש'ה
ויפער (ש'ס) א'ל'ה א'ל' ע'ל
ל'קס'ה מ'ן כ'ר ד'רנ' ל'ח'ן
ד'ח'י קימ'ו ו'ל' קימ'ה, א'ל'ה
מ'ס'ל'ח מ'ן כ'ר ד'רנ' ו'ל'חי
א'ל'ה ו'ס'ל א'ל' ע'ל'ה
ל'קס'ה ע'ל'ה א'ל'ח' קס'ה
מ'ענח, ו'ל'ח'ן ד'ח'י ע'ל'
ו'ל'ה ע'ל'ה, ע'ד ש'יפ'ס'ט
ו'ל'ח'ה ו'ל' ע'ל' ל'ק'ן.
ו'רמ'וט'ר ד'ל' א'ל'ו
כ'דור'ס ד'ח'י כ'ר ד'
ו'ל'קס'ה הכ'ן רעני מ'ן
(ד'ס ו'ס'ס) ד'כ'י כ'ל'ח'
קס'ב'ר ד'כס'י ע'ל'ה ו'ס'מ'ה
ו'ס'ל'ח, ו'כ'ס' מ'ענח
ע'ש'ה רעני ו'ל'ח'ן
ו'ל'ח'ן ו'ל'ח'ן כ'נ'ב'ו'ל'
מ'ר'ו'ח מ'ר'ו'ח מ'ק'ד'ש
ה'נ'ב'ול רעני א'ל' ע'ל' ח'ס'ה
(ר'ח'ב'ט ע'ד).

עליו שם יצא הכרי מתורת
יש על כרחק לפי שצריך
ליתנה לכהן שהיא צמיחה
ולאכלו: רבנן סברי ודאי

אָקורא אַתּ הַשּׁם וְאֵל
לֹא בָהּ קָא מִיפְלָגִי
וּמָר סָבַר וְדָאִי אִינוּ שׁ
הָכִי אַדְמִיפְלָגִי בַסְפִּי
דְּכּוּלִי עֲלֵמָא וְדָאִי ב
מִיפְלָגִי מִר סָבַר לֹא
מַעֲשֵׂר עֵינִי שֶׁל דְּמָא
אַפְרוּשִׁי מִפְּרִישׁ וּרְבֵנָן
לֵיהּ מִילְתָּא: יֵלֵא מִן
הַטְּבֵל וְכוּ': אָמַר רַב
בֶּן לָקִישׁ מַחְלֻקֵּת בּוֹ
הַכֵּל בֵּינָם וְרַבִּי יִרְמְיָהוּ

לקיש במחלוקת בוז כ
לי באוכל נמלה כל
להן אף חטה אחת
אפילו קמח נמי אלא
נשמה חשובה חטה
כל שהוא למכות לא
עד שלא קרא עליהם
חוץ לחומה י' השובר
(י) המותיר ^ח בטהור ^י ויה
(יז) רבי יהודה אומר לזכ

הכלל כל מצות לא
הבה בר בר חנה א"ר
בכורים הנחה מעט
שמעון סתימאא הא
מאי ר' שמעון "דתני
זה ללמדנו אם לאוכל
הקל אוכלן חוץ לחוב
לאוכל מבכורים עד

ושלמים אמר רבי
לפי וחומר ממעשר
לפני זריקה שהוא
לדמרו אם לאוכל
ושלמים הוא לא בא
לזקה בקרב וצאנך
אם לאוכל חוץ לח
מתורה ושלמים אם
אלא לאוכל מחטא
לזקה נדריך זו עולה
ק"ו ממעשר אם לפס
ק"ו מכבוד אם חוץ

יהוה כי מתמתין דקרייה
נשערך מעשר דגן
מספיה לרישה דאי הוה
דכתיב (דברים כו) ולקח
ותומר ממעשר קהל
ארמי אוזר אני דאס אני
ה מנהו ענין לכך שזוהי
נצחית ישפך והדר והבשר תא
ה שטות לוקה. אס ור הוה
היה לכך ג' (במדבר יא)
עיס. ואהרע עשרה מנינו

צריך להפריש מאמר סבר ודאי טובלו לו. אמר ליה אביי אי ליפלגו בודאי אלא כלו והבא בהא קא חששו עמי הארץ על כיון דממונא הוא חברי כיון [א] דטריחא ייש: כמה יאכל מן ישיב אמר רבי שמעון אבל אכל בקמח דברי אמר רבי שמעון בן

מחלוקת בוו תנן אמר
הוא שהוא חייב אמר
דייתת חטה אין קמח
ידכו אורו לי מידת דר
חשובה תניא כותיה
אמרו כוית אלא לעני
קדשי קדשים חוץ לקמח
את העצם בפסח חוץ
וכר בטמא אינו לוקה
ואינו משלח וחכמים

עשה שיש בה קום ע
הנן זו דברי רבי עקיבא
ת בהן קריאה אין מ
קא משמע לן דרבי נ
ותרומת ירך אלו ב
חוץ לחומה קל וח
לוקה בכורים לא כ
שלא קרא עליהן ש
עד חציה

א לא בא הכתוב א
והבכורות זה הבכור
לחומה ק"ו ממעש
תוב אלא לאוכל מן
הטאת ואשם אמר ר
זה קל וחומר ממעש
אחר זריקה קל וחוב
ואשם אפילו לאחת
מר ר"ש מה בא זה
זריקה קל וחומר מ
קלעים קל וחומר

בא בצור: מאי ר' שמעון
וירושך ויהרך ובכורות בקר
יש ליה מרישה לסיפיה
הן הטנא מידך: אם לאו
יכביז בתחלת המקרא
ענין חזן לחומה תנהו ענין
ר החמוד שאתה יכול לתת
[פסחים עז:]: קל וחומר
חזן לצבור ואכל אלא לכהנים
הצבור לאחר וירקא. והיו
במקום אחר (ויקרא י)

חשובה. תימה בדפדוק גיד
רענן שאני גיד דבריה הוא
כדי קאמר שאני גיד דבריה
הוא צריה ולא נראה דהא
אחא אחא מבצית נשמה
הוא צריה צריה אלל על כרחך
ולוי דכל שאובד שמו
הוי צריה וניחא מנצילה
דת שמה שלפעמים אף
קורין אותה צבילה ולכן
הוא אלל גיד צובד שמו על
אלל קין לי (ט)מאי קאמר
יית נשמה חשיבא ליה
דבריו דר"ש (ט) אמר לדין
את ציה נשמה לא הוי
לדין דבריה הוא אחרי
כיון דליכא נשמה דבטלה:
דלמאי

מממעון אי אתם מורים
שהיא כברייתה אמר
הם קאמר להו לדידי
בברייתה ורבנן בריית
רבי שמעון אומר
האוכל בכורים
ים קלים וזמערש שני
לוקה ארבעים אבל
הנוטל אם על הבנים
ושלח ואינו לוקה יזה

בין עליה: גמ' אמר
אבל חכמים אומרים
ולמאן זו דברי רבי
שמעון סבירא ליה
רבי שמעון מה בא
שר הקל ומה מעשר
לא בא הכתוב אלא
ונדבותך זו תורה

לְאוֹכְלֵן חוּץ לַחֹמָה
לַבְּתוּרָה וּבְשָׁלְמִים
שִׁמְעוּן מֶה בָּא זֶה
נִי זְרִיקָה ק"ו מְבוֹרָה
לְאַחֵר זְרִיקָה שֶׁהוּא
מֶה בָּא זֶה לְלַמְּדֵנוּ
נִי זְרִיקָה קֵל וְחוֹמֵר
הָא לֹא בָא הַכְּתוּב
חוּץ לְקִלְעִים שֶׁהוּא
לְאוֹכְלֵן חוּץ לַחֹמָה
יִם אִם לְאַחֵר זְרִיקָה
הָא לֹא בָא הַכְּתוּב
אַל

לִיה דְּלֹאמֶר הִי: וּסְרוּמָה
נִדְרִיךְ אֲשֶׁר מִדֵּר וַיִּדְבּוּמִיךְ
הִי כִי הִיא גִּוּוֹנָה וְלִקְמִיה
פֶּן לְחֹמֶה לְאִסּוּר כְּדִמְשַׁמֵּעַ
וְלִקְמִיה מִפְּרֵשׁ מֵאִי חֹמֶר
הִרְאִי לָהּ: לִפְנֵי זִירְקָה
שְׂאִין כִּז אֹהֶרֶה מִפּוֹרֶשֶׁת
וְלִקְמִיה מִפְּרֵשׁ מֵאִי חֹמֶרִיה
מִן וּמִכּוּס אֲחֶרֶת עֲפֶרֶה הִיא
זֶה נִבְרָא. וְלִקְמִיה מִפְּרֵשׁ
מֵאֵלֶּל בְּצֶאֱרָה אֵלֶּל מוֹעֵד:

ה א מ"י פ"ט מהל'
 מעשר הלה נ:
ה ב מ"י פ"ט מהל'
 א מהל' אסורות ה'
 א פנה לזרן קצו ט"שע'
 י"ד מ"י ק סק"ב א:
ז ד ה מ"י פ"ט מהל'
 מעשר לצרנות ה' א:
 מעשר לקצו סנה:
ח ו מ"י פ"ט מהל'
 מעשר שם ה' א:
 פנה לזרן סד:
ט ז מ"י פ"ט מהל'
 קרנן פסח ה' א:
 סנה לקצו סמ:
י ח מ"י פ"ט מהל'
 א מ"י פ"ט מהל':
 א מ"י פ"ט מהל':
 שטטה ה' א פנה
 ארסן קצו ט"שע' י"ד מ"י
 ונז סק"ב א:

[illegible]

תורה אור השלם
לא תוכל לאכל
שעצריך מעשר דגנך
חירשך ויצהרך ובכרת
עקרך וצאנך וכל נדריך
גשר תדך ותבנותיך
תרומת ידך:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ס קדשים
כו' מעשר שני הא חטא:
(ב) תוס' ד"ה וזנן וכו'
לנדריו דר"ש קא אמרי
וכי' אודי לן מיהא:

הגהות הגר"א
א' נב' דערמא. ז"ל
דקטא:

[illegible][illegible]

וכי מזהירין מן הדין.
מדן קל וחומר לאוקמיס
כלאי גמור ויבמות סח .

אחא לקודם זריקה אע"פ שנכתב
קודם לתורה (א) דמכל מקום אי להכי
אחא לישתקי מיניה וילפינן ליה שפיר
מתודה שנכתב בצוק ק"נ גר"א
לנש"י"ח וכדפירש בחסופות דעל
כרחק תודה אחיא לקודם זריקה
דאיסורא אחרינא ליכא לאוקומא בה
דליכא לאוקמי (ב) (י) (כ) אחר זריקה
דשרי לזרים והלכין ליכא לחימר
דמקומינן כבוד שנכתב קודם לפני
זריקה דאחי בקל וחומר מתודה
(ג) וכוליה דמסתבר דהא מכל מקום
על כרחק צריך לאוקמי תודה לפני
זריקה אע"פ (ד) (ה) דחומר הוא
אזל עולה מכל מקום לא אחא אחא
להכי כדפירש ואם כן סוף סוף משמע
(ו) צבור: **איסורא** בע"הא.
אחא בצולבו (ז) הא דמרבה אוהרה
לכל חד וחד והוי בדבר חדש היינו
איסורא בעלגמא אזל עיקרא דמלקות
דכל חד וחד אחא חוץ לחומה ואחי
ק"ו דר' שמעון ומגלה בצולבו איסור
בכל חד וחד צדש בצבורים עד
אלא קורין וצבוליה עד שלא זרק
אלא תחמיר ומגלן לר' שמעון פפרשי
איסור חדש בזה הא צריכא למלקות
חון לחומה ומאי קאמר בצבורים
חון לחומה קל וחומר ממעשר אלא
לא בהכחש אזל לאזול עד שלא
הא עוליהו הא שפיר אנטרירי למחלות

לדון לחומה וכן לכולהו ויש לומר דמתחברא ליה לר' שמעון דכל קרא אחא לשני דברים לאחיו איסור חדש וגם לאחיו נמי למלקות חוץ לחומה ויכי קאמר אס למדנו דבבירים איסור לחון לחומה ארי קל וסומר ממעשר אלף לאוריו איסור דעד שלף קרו וגם נמי חוץ למלקות לחון לחומה והא דקמי בתורה ושלמים אלף לאכול לפני זריקה לוקה לאו דוקא לוקה אלף איסור בעלמא ובכולהו לוקה לאו דוקא ופריך והא אמר רבא זר שחלל מן העולה לפני זריקה כ"י לר' שמעון קדח חמש דמי חמס חוץ לחומה לאחי בקל וסומר ממעשר ולא חמס לאו דלמי זריקה כ"י אלמל דר' שמעון מלקות קאמר וכל איסורא ומשי מזי חמס חמס איסורי וליבא מלקות אלף באוכל חוץ לחומה גרידא והא אגן תנן אלו הן הלוקין פירש הקונטרס וקמי בבירים עד שלא קרא עליהן וקדשי קדשים חוץ לקלעים מה שחיסר בקונטרס קדשים קשה דמיה לא משני מידי דבפירש הקונטרס ופייה במסקא לר"י לפרש דהש"ס לא פריך כלל דבבירים למקדשי דהש"ס לא פריך הש"ס והתם איכא אזכרה כוון שפירש

לנאכל עולה. אפי' לאחר זריקה ואפי' כהן שהוא לוקה ואחרת
עשה אשכחן זה בעלמא (ויקרא א) וערכו בני אהרן וגו' כליל היא
ועל להכליל: דילידא אימיה כר' שמעון תוליד. כל שאמא יולדת
מתקש רחמים יתי לזון פיה כר' שמעון: ואפי' דאית ביה פירכא.
למיתליה כדמשנת פירכא ציהלה
ואזיל: צבורים מותיבין לאזון לר'
שמעון ציבמות בפרק הערל (דף עג עא):

ואולי: בכורים מתרים לאון
שמעון יצמח בפרק הערל (דף ע"ג):
און. יום מיתת ממו: טעון כסף
לורס. לפיכך דכתיב (דברים יד) וזרת
הכסף בריך דבר שמי עליו זכרה"ס
בכור אינו טעון לא סמיכה ולא
נסכים כדתן במנחות צ"פ שמי
מדות (דף י"ג): אלא מאי היא
דילידא אימיה כו'. דלמא ואית פירכא
למיתליה מכו שבחו: הוציא דסבירא
ליה מסרם לקרא ודרש ליה. לפי
דעתו שהחומרים שהוא מוצא בחלותו
שהוא מוצא חמורים נראין לו חומר
סרס את המקרא לדורש הכסף
למלא האיסורין שמא שם דרשו
כסדרו לא היה יכול ללמוד ממנו
האיסורין הללו בכל אחד ואחד שם
דרש סתם וצרכות וזו היה הבכור ובי
מה לא למדנו אם לאכול חוץ לחמה
ק"ו ממעשר אם לאכול לפני זריקה
ק"ו מתודה ושלמים אין זה נכון שעדיין
לא מלאו חמורה ושלמים ועל כדחו
היה צריך לומר לא לא הכמב
אלא לאכול מה הבכור לפני זריקה
שהוא לוקח ומעטה אין לו אחריה
לאכול ממנו לאחר זריקה והוא זר
וכן בטון זה אחר זה: ובי מוהירין
מן הדין. דקאמר אם לאכול חוץ
לחמה קל וחומר ממעשר כו' ומו
אם לפני זריקה הל חומרה מתודה

למלא כולו לחן לחומה אמו ודקאמרת קל וחומר אין מהירין מן
הדין ואין כלל אס אינו ענין: ואפי' למאן דאמר כו'. דהא ר' ינאי
דאית ליה בנחותא בת אביו ובת אמו עושין מן הדין ובני אהבה איבא
קרא יתירא: איסורא בעלמא. האי דקא מייתי כבולוה אהבה בקי'
לאסורי בעלמא קאמר ולא לתלכות: וזו שטל מן העולה כו'. דוקא
זר קאמר ואע"ז דכהן לגבי עולה זר הוא הכא זר דוקא קאמר דאי
כהן צד ליה חד לאו דהא חמש דקאמר זר משום חוץ לחומה
דאית בקל וחומר ממעשר וחד משום לפני זרקה דאית בקל וחומר
מתודה ושלמים וחד משום זר גמור אפי' לאית זרקה דאית בקל
וחומר מבשר וכו"ש לפני זרקה וחד משום אוכל חוץ לקטעים דאית
בקל וחומר מחטאת ואשם וחד משום אוכל עולה ואפילו כהן וצחוק
הקטעים וכל שכן זר חוץ לקטעים וחוץ לחומה אלנה לוקא חמש:
משום חמשה איסורים. קאמר ולא לנקות עליהן: והאנן הן
אלו הן הלווקין. וקמתי כבירים ואוכל קדשי קדשים חוץ לקטעים:
קלא

וירך הש"ס דהתם עיקר מלקות אינא מפשטיה דקרא בלא שום יתור
הס מפורשים זו הלכה לאוכל חוץ לחומה לקי לא ^(א) בעי קרא שהרי
הי לי שמע מינה יליחודי לאו לכל חד וחד כאליו כתוב בכל אחד פסם
בכורים לאוכל עד שלא קרא עליהם אחא וכן לכל חד וחד למילתיה
הלאו ענין למלקות דהא וירקה בזבון חוץ מבכורים אלא^ב לינמי
קדם וירקה דלא שייך בזה איסור בכורים ופרש"י אין הכי מי
פרש לבכור לאזהרה לאוכל אחר וירקה איסורא קאמר מחטאת ואשם
ואז דנפקא דלוקטין ולוקה חמשה דאמר רבא חמש איסורי קאמר
אזהרה לאיסורא לאחר וירקה והא אינטרין ללקות לאוכל ^(א) וכן
לאו אחו לפני דברים חדא לאיסור וחדא למלקות לפני וירקה וכן
הגדה למדנו אלא איסור ללכת לאחור וכן בכתאת ועולה ע"כ
סור ומלקות דהא אזהרה דבכורים לא אחי אלא למלקות דבכורים
אלא למלקות דלפני וירקה ומנהיה דאין אחו בשביל איסור חדש
והוא מאי קאמר בתורה ויכולה אי לחון לחומה קל וחומר ממעשר
ביל זה לא היה לו להמדר ולפרש ועוד קשה לנישאר דר"ש דאמר
עוד קשה דכיון דהא דמרבין איסורין ^(א) בעמלא הוא כפירש
הקונטרס

קרא יתירה הוא. האי קרא דלא תוכל לאכול דקא מני לביולה
גדיה דמכדי כתיב לעיל מיניה והנחתם שמה ויכלוהו בזהי קרא
מתיבי ליכתוב בתריה לא תוכל לאכלם בשעריך אס על חוץ לחומה
בה להוסיף. ולא שבכללות לא היו כיון דאכלוהו קאי היו לאו אכל

(א) וְיָלֵךְ הַבְּחֹרֶת שָׁמָּה
 וְגו' וּבְאִתָּם שֵׁם לִפְנֵי ה'
 אֱלֹהֵיכֶם וְגו' (ב) וְנִחַם
 סִכּוֹ חֹלִין (סָתָה, ג) מִסָּחִים
 כֹּד מַעֲלָה ח' עֵשׂ
 וְנִחַם לָהּ אֶת־הָרִנָּה רִבִּי
 אֲלֵעִזֹּר אֹמֵר ל' יֵאָכֵל
 וְכו', (ד) יָלֵךְ הָם,
 (ה) נִשְׁמָוִת יֵצֵא (ו) וְנִחַם
 יֵצֵא (ז) וְנִחַם וְנִחַם (ח, ט)
 (ט) רָשִׁי ל' מִי, (ע) מִסָּחִים
 כֹּד: י' רָשִׁי ל' מִחֲמִיתָהּ,
 (כ) רָשִׁי ל' כֹּל,

שקוה
1. ודבאתם
עליהם; וחיבתם ואת
עמשיהבתם ואת תוריהם
ידעם ותרועם ותרביהם
ויברכתם קרבנם
ורגונם; דברים י כ ו
2. ואכלתם שם לפני י
אלהיכם ושמרתם בהם
משלח ידכם אתם
יבחיבתם אשר ברכי י
אלהיך; דברים י כ ו
3. ואכלו את אשר
יבן בהם למלא את אדם
לקדש אתם וך לא
יאכלו כי קדש הם; ואם
תקור במדבר המלאות כן
לחיים דם הבקר ושופת
אתכם באש לא
יאכלו כי קדש הוא;
שמות כ ט ל-ל
4. ואנשי דרך תחיתו לא
וקשר בקשה טרפה לא
תאכלו לכלל ששכלן
את; שמות כ ט

ובשר בשדה. בלא מחילות משמע ודריש ליה לכל הבשר הטעון מחילה טריפה הוא ביינא ילא מאכל (ובחיים פכ).

חד וחד והיכי דמי לאו שכללות כגון
 לא תחבל כי אם עלי אשם ובגון מכל
 אשר יעשה מגפן היין וגו' (ב) לנהייה
 נלא בנפשיה נפשיה: הכי גרסינן
 מיהדר פרושי בכל חד לאשם לי שם
 לייחודי לאו בכל חד וחד. כאלי
 חור וכתב בכל אחד לאו דחור
 לתומה וכיון דאזני עיני לו תנהי
 עיני לדבר אחר (ג) הלך בנכורים
 לאוכל עד שלח קרא עליהן אתא
 ואיך כל חד וחד למיתיה אתא.
 ויאת בכל הקדשים הכתובים כאן
 דייך אם תמן את הללו עיני לאוכל
 לפי זריקה בזיון חור מנכורים אין
 הכי נמי ומתניתא "דקמי לוקין
 לאוכל קדיש קדשים חור לקלעים
 מושב שדה טרפה לאו תכלי
 נפאך כלתמן ויזקה חמש דקאמר

רַבָּא חֲמֵשָׁה אִיּוּרֵי קֶאֱמֶר: ה"ג וְלִילָיָה נְמִי מַשּׁוּם וּזְרָא לֹא יִאֲכַל.
 דְּכַחֲבִי בְּמֵלֻאִים (א) וּמִדְּכַחֲבִי כִי קִדֵּשׁ הֵם נִתְּן טַעַם לְדַבֵּר לְפִי
 שֶׁהֵם קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים לְהַזְכִּיר אֵת הַזֶּה עַל כֵּן קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים:
 דְּחַי לִכְהֵן. כְּדִמְכַחֲבִי רִישֵׁיה דְקֶרָא וְאִכְלוּ אוֹתָם אֲשֶׁר כּוֹפֵר בָּהֶם:
 כִּיּוֹן שֵׁינָא בְּשַׁר חוּץ לְמַחְלֵיתָא נֶאֱסָר. מִבְּשָׂההּ יִתִּירָא קָא דִּיּוֹק
 כְּשֶׁדָּה שֶׁאֵין צוּ מַחְלֵיתָא וְלִמְדֵנוּ מִכָּאן קִדְּשֵׁי קִדְּשִׁים חוּץ לְקִלְעִים
 [וְנִחְיָם מִכָּאן:] וְעִיבֵר שֶׁהוּאִילָא אֵת יְדוּ בְּשַׁעֲת שְׁחִיתָת אִמּוֹ [וְחִילִין מִכָּאן:]
 בָּא

דחוק לחומה יפסינ' מקל וחומר
דמשכר אע"ג דמלקות לא אשמועין
מקל וחומר דלען מוהירין מן הדין
מכל מקום כיון דאיסורא שמעין
כבר באלול חזן לחומה טוב לי
לעמוד לאו בדבר אחר שיהיה בו
חידוש יותר שלא מלינו עדיין איסור
לאו כגון צבורים עד שלא (י) קרלו
עליהם ויכל חד וחד למילתיה
כדאמרר' (פגמאט) כל היכא דליכא
למירדס דרשנין וכל מוקמינן בלאוי
ימירי דלא דמי להא דפרקי פרק כל
שעה (פסחים דף כד. וסס) ודלמא
ביחודי (י) לאו באפי נפשי' הוא דהלא
טפי אית לן לאוקומיה אנפשיה מלומר
תנהו לענין שאר איסורין שצבורה
אכל (י) כל אה נפשיה מוקמינן
ליה והשתא ניחא דקמני צברייתא
כל

מנהו ענין לאכול בבורים עד שלא קרא עליהן לזקוק וכן כולם
והואמר רבא זר שאלה העולה לפני זריקה לוקח חמש והלא אין מלקות
אבלא ללחו חדש ומה שצא לחדש בעולה היינו כהן האוכל ממנו
וללחא זריקה ומסיק (י) לה חמשה איסורי והא אגן מן אלו הן הלוקין
וקמתי קדשים קלים ומעשר שני חוץ לחומה אלא חמשה בתורה ושלמים
דחון לחומה לקי ולדירה לה אוקימנא (לא) לפני זריקה אלא קרא
מירא ומה מכדי תמיז והבאנאם שמה (ד) דלאדרי ומפרש בכל ד
למה לי שמע מיהאלייחודי לאו בכל ד וחד כלומר לכבוד לא

סוד חוץ לחומה בכל חד מקל וחומר דמעשר ועיקר הלאו דכ"ב
פרש בכולהו לייחודי לאו בכל חד וחד כלומר לגלויי לו למלקות
וחד (י) ממון לחומה מקרא אחיה ומלקות בדבר חדש כמו שאנו
נעזא משתתין ועולה משלשנא הנהו לאיסור ולא מלקות דלא מהני
מעשר לומר דמלקות ויש איכא הלוקא חמש דקאמר רבא לאו חמש
אין הד דרבי גי' ויש לומר דמעשר דר'ק על כרחק לבטול בזהאי
מעשר בזהאי ולא כחבי אלא לא מוכל לאוכללא לא הייתי דורש דבר
דמעשר שהרי אין אריכות דקרא יומר משאם היה מפרש מעשר
גוי זריקה וכן (ט) בדבור הא ליכא שום ייחור אריכות לשון דהא כולהו
פורשים בקרא דלעיל ובבאבם שמה וגוי' כי הד' כחבי לא מוכל
קל וחומר כאילו נכתב בזהאי ומכל מקום לא קשה (י) קושא שפריך
כי כדאמרין (ב"ק דף סד:) פשה שגאמרה ונשנית בשביל דבר חדש
איכא ושי' דמעשר דהא הנהא לא מוכל לאוכללא לא קאי עיקרא
מאי פריך בסמוך ויללךי משום דר"א וכו' לשינ' דהא (ס) ר"א לאו
הא: ורבא קא חשיב מלקות ויש לומר דהא"נ דמני' לשניי הכי אלא
הא מתן אלו הן הלווקן דפריך מהא דמתן קדשים קלים חוץ לחומה
שיא' חוץ למחיצתו נאסר ואומר הר"י דקים ליה להש"ס דשעמא
דשי' קדשים שיאלו חוץ מן הקהלים וקדשים קלים והוא משמעת
מן כדמלאה בפרק בהמה המקשה (חולין דף קס:) והשאר דקמני
חומה והיינו מקרא דלא מוכל לאכול בשעריך (ספ' דבבביתא דמוקי
בגדה טרפה וגוי' וכן ברש' בהמה המקשה (סס) דקאמר לפי
לא לאכול בשעריך בשעריך הוא דלא חיכול הא יאלו חוץ לקהלים
יאלו וחזרו אסורין ופירש ריב"א דדואי גבי מטאת ואשם הכי
לאכלא מעשר ובבורים אמרין בזהאי פירקא דלית ביה לאו עד
דואי לא חיכול אכל אלא חזרו ודאי מותרין: **ויללךי** משום
גרומה כחבי ואף כי גמרי חטא חטא מותרמה אפ"ה לא ניתא
לא מני אלא אכילת כזית אלא גרס וזר לא יאכל כי קדש הם:

וילירקין משום ובשר בשדה טרפה לא תאכלו. וקשה אמאי לא אמרי' בשר בשדה לאו שכללות (א) דלמרי' בסוף פרק גיד הנשה (פס דף קז: יטס) לרובל בשר מן החי לוקח משום בשר בשדה שהרי כולל הוא כל חסרין מחייה בין הוליא עיבר ידו חזק לאמו בין הוליא חזק לחומה דמאי שנה מואס עלי אש דתחשוב לאו שכללות ויכל' ללא חשיבין לאו שכללות אלא כגון עלי אש שכולל נא ומבושל וכן כל שנקודש פסול דיילא וטמא ופסולין אחרים שני שמוט אלא הכא שכולל כל לא יוכל לבד ואש חדה היא רק דמיה בצמה דריסא לא תשיב ליה לא שכללות תפעיל דהא חזק דנותר נשיק ומורפא נותר בלא אל יאכל והתם מנייה חזקין נותר דמיה ונותר דקדשים קלים ונותר דקדשי קדשים ולא חזק לאו שכללות כך נראה למס"ח. [וע' היטב חס' יומא לו: ד"ה לאו נעילה וכו']

כא

סב א מ"י פ"א מהל'
מעשה קרצנות הל' ח
סמג לאוין שכו:
ב [מ"י' שס הלכה ו]:

[illegible]

יש עיטוב בעיקר הנהלאו להביא נאחמו ענין שזיה הכחוב וילא צענין אחר, אצל מ
(א) והנחתו זו תנופה. לבראש הפרשה נאמר ולקח הכהן הטעם מיצ' ויהי
ואח"כ יעלוהו הכהנים ויאכלוהו (טו), אחיא יד יד משלמים. ממטפת חיה ו
מה באו צבירים. בהו דמני ולקח הכהן (טז)

[illegible]

מסורת הש"ס

מוסף רש"י

תאריך: 27.10.2017

מִיתִיבִי רַבִּי יִצְחָק אִיפְּרָ ב"ר ה"ה
דַּמְנִי לְאוֹתוֹבִי (ס) מַתְנִיתִין
לְדֹאקוּי לְעִיל סִיפָא בְּמַעֲשֵׁר שְׁנֵי טַהוֹר
לְדֹאכִיל חוּץ לְתוֹמָה אֲלֵא וְדִלִּי מַשְׁנֵי
דְּעִיעִילֵיהּ וְאִפְסִיקָה אֲזַל הֵכָא קִשְׁיָא
מִזְאִי לְמִימְרָא וּבְמַתְנִי לִיכָא לְמַפְסָךְ
דְּהֵכָא קָא (ס) מַהֲנִי לִיה לְמַלְקוּת
דְּלֵאָה הַשְׁמִיעֵנוּ שׁוֹם חִידוֹשׁ צִבְּסָה:
הָא

בפסיעה אחס. אע"ג דכתיב ירחק דמשמע טובא ח"ל כ' לא תוכל
לעמוד בנטיילא דכל זמן דליבא למיעבד אחי נטיילא והבאה לפנים
ממאי שאתו. שמע מינה לכדכ' אס': יחיב רב טנינא ורב הושעיא
שכל אדם חשיב מלוואו דלא תימא ממך ממקלקל דכל זמן שרחק ממך
בפנים לא רחק המקום ממלוואו ויבד לא פסדה אללא וזו
ממנוח: מוה. כיון דלאן ממש על דכפיף הוא איין וזו מלואו
קרינאנא ציה מיקו. כן נראה בעיני רבי ועיקר: משפירא פני החו
לפני ה' אלהיך. דלא הכניסו לפנים: כהן שעלמה בידו טאנה
דלפון בלפונה. דכל לפון שלה והוא ארומה כנגד מורח וכן מע
ויערבין ויהא פנים פנים ויהא פנים (דמאי פ"ו מ"ד) שני לזין
דראשי טאהא שריה ימריין: אויבא שנת מעשר שני. ארומה שנה
דלא ארומה טאהא: מעשר שני בדבולין. אויבא שנת מעשר שלישית

הוא נשקף הנהיגתם (כדמיון) חייך יודע להיכן מזהיר לך תלמוד לומר לא מובל הוא והש"ס לא צדיק ילכו ואסוקי מילמיה אלא קדים ופרץ ומתמה אמאי קאמר איני יודע הא טומאת הגוף צדיקא כתיבא נפש אדר תנע צו רח' לא יוכל מן הקדשים כי אם תרץ צשו צמים ואמרינן צינמא דהאי קורא במעשר שני קאמר דעבל ועלה וכולל כו': ולהלן הוא אומר. צכבור צעל מוס

נטומות הבן ונטומות
 דמיון דעמא אוכל בן היינו נטומות
 הבן אוכל העטור וכשתטור אוכל
 עמו לאכל שגגה זו היינו נטומות
 אוכל נטומות עמנו שאכל את העמא:
 האי טמא דשראי לך הסם. נזכור
 דעל מוס דכתיב דיה בשערך הכא
 גבי מעשר לא תוכל ויחינו לא תוכל
 לאכול בשערך כלומר לא אתה רשאי
 לאכול מעשר שני וטומות נזכור שכתוב
 זו בשערך דעל מוס דזכור נאכל
 נטומות עמנו ונטומות הבן זה
 אסור: ומגן דבר פדיש הוא. מעשר
 שני שנטומה דמקלחמך וממני' שאלו
 נפדה מכלל דבר פיק פיקו ופיקו

ו. ונעשו ויבדילו לפני מן החומה והדמוז כל מלה הדבר ביריחו
 לו פסיעה אחת פידה אותו: **לכדר אלעזר**. למעשר שני שנעמק:
ויסחא דירושלים וקא מיכיש להו: ממלוך. מכל מילוי שך ומשא
 יחא נפדה אלף כי ירחק ממלוך פדה אלף כשאתה פנים או
 ת שם: **צעי רב פפא**. הוא מצפנים ונקיע משאו בקיף ארוך
 ויחא כמוטל לנרץ ונפדה לו דלמא כיון דנקיע ליה משאו
 הוא לחומה דמנתיי היינו דעיילי ואפקיה: **דלא קריא ציב**
ל עבל ואמר חאנה זו תרומה כעוקלה. כל זבד וזבד: **מעשר**
 שני דדרומה: **תרומה כעוקליה כו**. דעני ראשית שיהא שיריה
 יני עמיד להפריש הרי הן תרומה במקומן פליג אחא ללא עני
 ושראי יתן כל מעשר שני: **והוא דירושלים**. כשקרא שמות הללו
 אחר מעשר עני דדרומה ולא אחר מעשר שני והוא אפי' בגבוליו:

לֹא אֶכְלֵתִי בְּאֵי מִמֶּנּוּ
אֶבְרַתִּי מִמֶּנּוּ כִּטְמֵא
אֶנְתִּי מִמֶּנּוּ לְמַת
מַעֲתִי בְּקוֹל יי' אֱלֹהֵי
יִשְׁרָאֵל כִּבְל אֲשֶׁר
יִתֵּנִי: דְּבוּרִים כו יד
נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תִּגַּע כו
מֵמָּה עַד הָעֶרֶב וְלֹא
כֹּל מִן הַקִּדְּשִׁים כִּי אִם
חֵץ בָּשָׂר בְּמִים:

דברים טו כב
וכי ירבה ממך הדרך
לא תוכל שאתו כי

בִּרְאָה וְקָא חֲכִיל לִיהָ
(ב) שֵׁם עֲמֵלָה
(ג) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(ד) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(ה) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(ו) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(ז) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(ח) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(ט) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר
(י) וְגַם טְהוֹר הַתָּמָר

עין משפט
נר מצות

ה"ב

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

לא צריכא שפך ה' אצבעותיו נשא. ויתמה אכתי מאי תירץ כיון דליכא אלא חדא התראה אמאי מחייב ה' ואי משום דעשה צבת אחת מה בכך כיון דחד לאו איכא וכי אדם אובל צ' וזתי חלב צבת אחת ונחל התראה מי מחייב שמי מלקיות משום

דהויא ליה התראה אכל חדא וחדא ויש לומר דשאי הכא דגלי קרא (ו) אכל קרחה וקרחה דקרחות מחלקות כגון גופים מוחלקין מיהו קשה למה הולך לפרש בקרחה דעל ידי נשא לוקמי (ו) וקרחה צידו שיעור ה' קרחות צבת אחת ומ"מ לא קשה מהא דנזיר שותה כו' דשאי הכא דגלי קרא דקרחות מחלקות כמו גופים מוחלקין ויש לומר דלא מחוקמא ליה בקרחה וקרחה צידו צבת אחת משום דקרח צידו קרחה נמקום אחד והכל אחד צלי הפסק שיעור (י) צינתיס וכה"ג חשיב הכל קרחה אחת ואין כאן על כל קרחה וקרחה להכי מוקי לה צ' אצבעותיו נשא ואותבינהו צבת אחת ופי' צ' מקומות רחוקים קלם זה מזה שיש הפסק שיעור (י) צ' קרחה לקרחה וקרין ציה על כל קרחה וקרחה ואם תאמר סוף סוף לוקמה אפילו ציה אחר זה ובחמשה מקומות רחוקים קלם דפסי' ומימקס שפיר גס בקורת ומולש צידו בלא נשא ונחל התראה משום דגלי קרא דקרחות מחלקות ומתוך פי' הקוטר משמע דא"כ לא היה מחייב כי אם אקרחה קמייתא שהיתה צידו נמוך כדי דיבור להתראה דלאין קרחות לא מחייב משום שחלש נמוך כדי דיבור להתראה ומאי למימר אישתלאי וקשה כיון דהתחיל לעבור מוק כדי דיבור להתראה לא מלי למימר אישתלאי דמכוח פרק י' יוחסין (קדושין דף עו: ושם) גבי (ה) אלמנת ציה אחר זה דמחייב אכל חדא וחדא ואפי' צבת התראה משום דגופים מוחלקים אפי' דליכא נמוך כדי דיבור כ"א באלמנה קמייתא לך נראה דאין הכי נמי הוה מלי לאוקומי ציה אחר זה דפסי' אלים נקט צבת אחת לרבותא דאפילו ציות דהוה קשה ליה מחייב ומתקמא שפיר כך פירוש בשיטה ומיהו (ו) יחל לפירוש דגרסינן צבת אחת וכו' אכל לגירסא ראשונה דגרס אלא צבת התראה פירוש ומשום קרחה זה אחר זה מאי איכא למימר וי"ל דמ"מ קאמר צבת אחת לרבותא טפי דאפי' צבת אחת משכחת לה בחמשה מקומות מוחלקין בהפסק שיעור (י) כגון דסך אצבעותיו נשא וכל שכן ציה אחר זה דמיתקמא צ' מקומות אפי' בקורת צידו:

"אלא בחדא התראה מי מחייב והתנן ב"ב שהיה שותה יין כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תשתה אל תשתה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת לא צריכא דסך חמש אצבעותיו נשא ואותבינהו בבת אחת דהויא ליה התראה לכל חדא וחדא וכמה שיעור קרחה רב הונא אומר כדי שיראה מראשו רבי יוחנן אומר משום ר"א ב"ב שמועין כגרים (כתנאי כמה שיעור קרחה (כ) כגרים) אחרים אומרים כדי שיראה מראשו אמר רב יהודה בר חביבא פליגי בה תלמיא תנאי חד אומר כגרים וחד אומר כדי שיראה מראשו וחד אומר כשתי שערות ואיכא דמפיק שתי שערות ומעיל בבכדשה וסימנך ב"הרת כגרים ומחיה בבכדשה (י) תנא הנוטל מלא פי הווג בשבת חייב וכמה מלא פי הווג אמר רב יהודה שתי והתנאי לקרחה שתיים אימא וכן לקרחה שתיים תנאי נמי הכי (י) הנוטל מלא פי הווג בשבת חייב וכמה מלא פי הווג שתיים רבי אליעזר אומר אחת ומורים חכמים לרבי אליעזר 'במלקט לבנות מתוך שחורות אפילו אחת שהוא חייב ודבר זה אפילו בחול אסור משום שנאמר ולא ילבש גבר שמלת אשה: והמקיף פאת ראשו וכו': ת"ר פאת ראשו סוף ראשו ואיזהו סוף ראשו (י) המשוה צדעיו לאחורי אונו ולפדחתו תני תנא קמיה דרב חסדא (י) אחד המקיף ואחד הניקף לוקה (י) אמר ליה מאן דאכיל תמרי בארבילא לקי דאמר לך מני רבי יהודה היא דאמר (י) לאו שאין בו מעשה לוקין עליו רבא אומר במקף לעצמו ודברי הכל רב אשי אומר במסייע ודברי הכל: והמשחית פאת זקנו: ת"ר פאת זקנו סוף זקנו ואיזהו סוף זקנו שבוולת זקנו: והמשרט שריטה אחת וכו': ת"ר (י) ושרט יכול אפילו שרט על ביתו שנפל ועל ספינתו שטבעה בים ת"ל (י) לנפש אינו חייב אלא על המת בלבד ומנין למשרט חמש שרירות על מת אחד שהוא חייב על כל אחת ואחת ת"ל ושרט לחייב על כל שריטה ושריטה רבי יוסי אומר מנין למשרט שריטה אחת על ה' מתים שהוא חייב על כל (י) אחת ואחת ת"ל לנפש לחייב על כל נפש ונפש והא אפיקתיה לביטו שנפל ולספינתו שטבעה בים קסבר

דשמעינן לקרא הכי לא תקיפו לא תניחו להקיף כמקיף א"ר מדאפקיה בלשון רבים דכתיב לא תקיפו משמע דאחרי קא מוהר רחמנא ינק ומקיף: רבא אמר. לא צריכא לאוקומי כר' יהודה הכי על

במלקט (י) (שחורות מתוך לבנות) שהוא חייב. פרש"ס דאחא דוקא כר' יהודה דאמר מלאכה שאינה צריכה לגופה חייב עליה: דבריהם דתני תנא קמיה דקיימא במקף את עצמו וקמ"ל דחייב דמייב ומשום מקף ומשום ינק דקד"ל לא ילקי אלא חדא קמ"ל: ודברי הכל. דלא קרי' לתרוצי ר' יהודה היא: מסייע. מומין השערות למקיף: שיבולת זקן. כוליה חמש פאות דקא חשיב במתניתין בכלל שיבולת הים: ס"ל ושרט. דמני למיכתב לנפש לא משרטו במקום ושרט לנפש לא מתנו. לשון אחר ת"ל ושרט מרביאל דר"י: ר' יוסי אומר כו'. ר' יוסי מוסיף חייבו: הא אפיקתיה לביטו שנפל. והא דא"ר ר' יוסי לא פליג בזהא דהיאך יהא מוסיף הפסוק מדי פשוטו:

ה"ג אלא צבת התראה ולא גרסינן צבת אחת. אלא דאחרי ציה חדא התראה ואחא אחיז וקרח ציה אחר זה מי מחייב והתנן כו' אינו חייב אלא אחת הוהיל ולא אחריו צו אלא חדא התראה ואפי' דשמיינו ציה אחר זה היא דשמייה צבת אחת כל היום ליכא: אל

תשעה אל תשתה. מתירין צו לכל שמייה ושמייה: נשא. פירוש סס שמשיך את השיער והסך ממנו אינו לומח שיער בגופו: ואותבינהו צבת אחת. צ' מקומות דהוו להו ה' קריות ונחל התראה דכיון דצבת אחת קא עביד מאי חזית דחילא התראה אחיז אצבע טפי מהאי והתראה ספק לא מיתשנא דהתראה אכילתו אצבעות שריא ומנחא ולא לתר מתנדר לו לא חושש להתרלמו או לא: שיראה מראשו. שיראה מבשר הראש ערום: אחר רצ יהודה צ' תנינא פליגי בה פלגא תנאי. איכא דמפיק שמי שערות ומעיל כעדה: וסימנך. דלא תימא מפיק כגרים ומעיל כעדה משנה זו ברת כגרים ומחיה כעדה דהכא נמי בשעורי קרחה איכא כגרים וכעדה ומתשנא ידעינן דלא אפיקנא אלא שמי שערות דיראה מראשו לא הוו צריכים לאפוקי דשהו הוא לדברי כולם דאין זה שיעור קצו: הכי גרסינן סנא הנוטל מלא פי הווג בשבת ולא גרסינן תנאי: פי הווג. חודן של מספרים: אימא וכן לקרחה שתיים. ולפרוש אחת במלקט. שערות לבנות מתוך שחורות אחר שכן שערותיו שחורות כדי שלא יראה זקן אמרינן דכשהוא מלקט אותו מנין השחורות מלאכה חשובה היא לו ומייב משום גזוז כיון דחייש לגזוזה וז. שחורות מתוך לבנות לא גרסינן: אף בחול אסור. שמתנא לא עצמו בניי אשה: ואיזהו סוף ראשו. בלחיה ענין יהא מקיף סוף הראש שיהא חייב צבל תקיפו: המשוה צדעיו לאחורי אונו ולפדחתו. אחרי אונו אין שיער כלום וכך צמחו אין שיער כלום אלא צלעיו שצמאע יש שיער ואם הוא משוה ונוטל כל השיער שצלעיו למדת אחרי אונו ופדחתו זהו מקיף סוף הראש: דאכיל תמרי בארבילא. האוכל תמרים כצברה יהא לוקה בתמיה. כלומר ינק מה פשע שהוא לוקה לאו שאין בו מעשה הוי ולא ילקי: דאמר לך מני. השואל לך כמאן קאמרת ינק לוקה אימא ליה ר' יהודה היא דאמר לעיל (דף ד' עו.) לאו שאין בו מעשה לוקין והיינו לאו שאין בו מעשה דניקף הוא דקא עבר אללו דלא תקיפו

א"ר נבחר מלאי כמה שיעור קרחה רשבי"א אומר בקרחה אחרים אומרים: (ב) שם על כל אחד ואחד מ"ל לנפש: (ג) תנאי ד"ה לא צריכא וכו' דגלי קרא דחייב אכל קרחה וקרחה לקרחות מחלקות כמו גופים מוחלקין: (ד) בא"ר לוקמי בקורת צידו וכו' וי"ל דלא מיתקמא ליה בקורת צידו שיעור ה' קרחות צבת אחת משום דהקרחה צידו קרחה נמקום אחד והכל אחד צלי הפסק שיעור צינתיס וכה"ג כ"ל ימות ו' נמקום: (ה) בא"ר ומיהו דא נחל למאי דגרסינן צבת אחת:

מובן רש"י

נשא. סס המשיך את השיער ואיזו חזר ונ"ק. מלא פי הווג. מלא ראש המספרים שבת צד. והתנאי. צבחה כריחא פסילא. לקרחה. כשהיה מורה לא שיעור קרחה. שתיים. הוי קרחה. מכלל דפי הווג לאו צ' שערות ניבתי (שם) תנאי נמי הכי. כר' יהודה דאמר שמים (שם) רבי אליעזר אומר אחת. צבת אחת חייב ולא בעינן מלא פי הווג (שם) אפילו אחת שהווא חייב. צבחת הוא מקפיד שלא יהא נראה כקן (שם) שמואל אשה. ודבר הנשים להקפיד על כך ולהתנאות (שם) תמרי בארבילא. תמרים המנוסים כצברה (סנהדרין ע"א)

(א) קדושין ע"א מיר לז: מב. מולין פס: ולקמן ס"א. (ב) וי"ק פ"א (ו) גי' ר"ק ר"א בן שמעון. (ד) ועי' גלשין. (ה) נעשים פ"ו מ"ב. (ו) שבת ז"ל: (ז) (ט) נשם וימספחא דשבת פ"ו ע"ש. (ח) פסחא דפסחין. (ט) ונעיל ר' ושי"ק. (י) ושי"ק רש"י. (י"א) וי"ל לנכות (י"ב) וי"ל לנכות מתוך שחורות.

תורה אור השלם

1. לא יהיה בלי גבר על אשה ולא ילבש גבר שמלת אשה כי תרעבה יי אלהיך כל עשה דברים כב ה ושרט לפש לא חתמו בבשרם ובחבת קעקע לא חתמו בכס אני יי ויקרא יט ב

הגהות הב"ח

(א) נבחר מלאי כמה שיעור קרחה רשבי"א אומר בקרחה אחרים אומרים: (ב) שם על כל אחד ואחד מ"ל לנפש: (ג) תנאי ד"ה לא צריכא וכו' דגלי קרא דחייב אכל קרחה וקרחה לקרחות מחלקות כמו גופים מוחלקין: (ד) בא"ר לוקמי בקורת צידו וכו' וי"ל דלא מיתקמא ליה בקורת צידו שיעור ה' קרחות צבת אחת משום דהקרחה צידו קרחה נמקום אחד והכל אחד צלי הפסק שיעור צינתיס וכה"ג כ"ל ימות ו' נמקום: (ה) בא"ר ומיהו דא נחל למאי דגרסינן צבת אחת:

מובן רש"י

נשא. סס המשיך את השיער ואיזו חזר ונ"ק. מלא פי הווג. מלא ראש המספרים שבת צד. והתנאי. צבחה כריחא פסילא. לקרחה. כשהיה מורה לא שיעור קרחה. שתיים. הוי קרחה. מכלל דפי הווג לאו צ' שערות ניבתי (שם) תנאי נמי הכי. כר' יהודה דאמר שמים (שם) רבי אליעזר אומר אחת. צבת אחת חייב ולא בעינן מלא פי הווג (שם) אפילו אחת שהווא חייב. צבחת הוא מקפיד שלא יהא נראה כקן (שם) שמואל אשה. ודבר הנשים להקפיד על כך ולהתנאות (שם) תמרי בארבילא. תמרים המנוסים כצברה (סנהדרין ע"א)

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כא.

עין משפט
נר מצוה

(א) גני' ח"ף וז"ל דרב
נחמן. (ב) קדושין לה: מיר
מ: מ: (ג) רש"י (ד) רש"י
מחל לא. (ה) ג"ל בידו.
(ו) נכסד השנה ל"ג אח.
(ז) ע"ז טע. כ"ה כח: כחיות
פא: נדה נג. (ח) רש"י
המקומות אחר ר' חנינא.
(ט) קדושין ע"ז: חולין פנ:
מיר לה: מ: (ע) נכ"י
מעט לפי טו. (פ) וסס ב"ה
אחא מלביא. (ק) רש"י
שמעיה ה"ל לענין שמי
עבודת (פסלו בגומה אחת)
נמ: מיר טו: גלורית כו.
(ל) רש"י מחל מכת אלא.
(מ) נכס"א שמקין.

תורה אור השלם

1. ויקרא בקול גדול
במקדש
בברכות וברמזים ער
שקף דם עליהם:
מלכים א' ח' כח
2. לא יקדש קדשה
בראשית ופאת אקנה לא
יגלו ובבשרם לא
ישרתו שרית:
3. ויקרא כא ה'
לא תחפז פאת
ראשכם ולא תשחית את
פאת זקנך: ויקרא טו כו
4. ושרת לפנש לא תחנן
בבשרכם וכתבת קעקע
לא תחנן בכם אני י'
ויקרא יט כח

הגהות הב"ה

- (א) גנ' ב'ן פירקי
דרישא: (ב) שם ב'ן
פירקי דריקנא: (ג) שם
גניה דרנא לרב אשי עד
דיקנא. ג' ב' פ' ה'ה
שולא אס' ק' ה'ח פ'
השנה: (ד) שם אחר רב
חנינא כיה דרב אשת
שפור: (ה) שם מחל
ומכות עליו: (ו) רש"י
ד"ה שפור נקרא א"ר
אמר שמואל שפור שולו
וה' א"ר אלא בר אבהו
שומט: (ז) ד"ה שפוחות
ה' א"ר אלא בר אבהו
הלכ כ"ה: (ח) ד"ה
גומות שמעתיא ה' ב'פ'
בא סימן לענין מחל אחר
ר' מלכי אחר ר' אלא בר
אבהו גומות א"ר שאל
שם שמי עבודת גדולה היא
ואחיה ממלכת דלון גומא
א"ר ה'ה שער וזכר
הקד: (ט) ד"ה גלורית
וה' א"ר אלא בר אבהו
שג: (י) ד"ה אפר וז'
שמעתיא כ"ל וזאת ו'
מחל: (כ) ד"ה אבהו
וה' א"ר ר' אלא בר
אבהו מפני: (ל) ד"ה
מתינתא מלכתא וז'
שפוחות ואפר מקלה
דמשעת: (מ) תוס' ד"ה
על וז' חייב מיתה אף
שלא כדכרסה ולק':

לעזי רש"י

- יוט"ר ויט"ר א.
(מקום) חיבור.
פריטורור.
(פריטורור). לעקין
עקצות ולשם כתובת
קעקע.
פלימ"א (פלימ"א).
איסל (להקות דם).

קסבר רבי יוסי שריטה וגידה אחת היא. דמרייהו בין ביד בין בכלי וכמין בגדיה למת (דגריס יד) לא תתגודדו ולא תשימו קרחה וגו': **המשרט בכלי חייב.** ה' ודאי פשיטא לכולי עלמא דעיקר גידה משמע בכלי ועיקר שריטה משמע ביד וקאמר שמואל המשרט בכלי על המת חייב ולא קאמר המגדל בכלי לאשמעינן דשם שריטה שייך בכלי והעושה חצורה בעלמא בכלי על המת חייב שני לאחין משום משרט ומשום מגדל דגידה ושריטה אחת היא דמרייהו בין ביד בין בכלי: **מיתבי גידה ושריטה אחת היא.** כלומר בין שריטה בין גידה ענין חצורה הם ושניהם על מת אלא שריטה ביד גידה בכלי וקאסי לשמואל דאמר מרייהו בין ביד בין בכלי דמקאמר המשרט בכלי ולא קאמר המגדל בכלי מכלל דשריטה שייך בכלי כגידה: **על המת בין ביד בין בכלי חייב.** דשריטה וגידה כתיב דמרייהו אסרינהו רחמנא: **על עבודת כוכבים.** דשם עבודה כוכבים שעוידין אותה נכך שפוחין כגדרס חצורות ופגעות: **ביד חייב.** דדך עבודתה נכך ואפי' עבודת כוכבים שאין עבודתה נכך חייב דעבודה גמורה היא ביד: **והא איפכא כתיב.** דכתיב דך עבודה היא לעבודת כוכבים דכתיב ויתגודדו כמשפטם עשו גידה כדך שהיו רגילין לעשות חצורות ונרמזים אלא דך עבודה ככלי: **ב' פירקי דרישא.** מקום הפירוקים שמתחברים שם פירקי העלמות והיינו בלעזים. פירקי יונט"ר: **ב' פירקי דריקנא.** פירקי ראשון של זקן היינו תחת האוזן ופירקי שני תחתון יולא משם וסס נקרא פאה נחודו של למי שזולט לחון ושמי השולט שנסמך מקום חצור שני הלחיים י' ע"ס קטן שמחצר הלחיים יחד שמכלן ומכלן נקרא פאה של אחד מהן לטוף הלחי הרי שנים מכאן ושמים מכאן ואחת מלמטה הוא השיער שזין ב' השולט שנסמך ופירקי הוא צפני עלמא: **ופאה וקנס לא יגלחו.** גני כהנים כתיב ולא תשחית את פאת זקנך גיטראל כתיב וילפין להו ג"ש ה'ה מהאי דפאה פאה והכי אמרי' כדאי דפרק קמא דקדושין (דף לה: ג"ש דפאה פאה להכי הוא דאחא דמיתא לא יגלחו כו': **ח"ל לא שפוחות.** ומספחים אינן משמיים שאין חומשין שיער כד עיקר תעור: **גילוח שיש בו השחטה.** דרך לגלח בו ומשחית והיינו תער אצל הריטוי משחית ואין דרך לגלח בו ומספחים מגלחין ואין חומשין קדושין היא (סס): **מספחים מנא ליה.** דמותר לגלח כהן דלא קאמר אלא מלקט וריטוי שיש צדן השחטה: **גילוח עבדי.** השחטה עושה גילוח כלומר גילוח מיקרי דדך לגלח נכר: **מיתבי גידה ושריטה אחת היא.** כותב מלמטה: מחוי רב ששת בין פירקי (ב) רישא: ועל הזקן שנים מכאן ואלעזר מכאן ואם נשלן וכו': קסבר חר לאו הוא: ואינו חייב עד שישלנו בתער: **ח"ר** (נפאת וקנס לא יגלחו ויכול אפ' גלחו במספחים היא חייב ח"ל לא תשחית אי לא תשחית יכול אם לקטו במלקט וריטוי היא חייב ח"ל לומר לא יגלחו הא כיצד גילוח שיש בו השחטה הוא אומר זה תער: **רבי אליעזר** אומר אפילו לקטו במלקט וריטוי (יהא) חייב: **מה נפשך אי גמיר גידה שוה ליבעי תער אי לא גמיר ג"ש מספחים נמי** (א) [לא] לעולם גמיר ג"ש וקסבר הני נמי גילוח עבדי: **מתני'** הכותב כתובת קעקע יכתב ולא קעקע קעקע ולא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקעקע (ב) בידו ובכחול ובכל דבר שהוא רושם ר"ש בן יהודה משום ר' שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם ה' את השם שנאמר וכתובת קעקע לא תחנן בכס אני ה' נכ"י אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי עד דיכתוב (ג) אני ה' ממש אמר ליה לא כדתי בר קפרא אינו חייב עד שיכתוב שם עבודת כוכבים שנאמר וכתובת קעקע לא תחנן בכס אני ה' אני ה' ולא אחר: אמר רב מלביא אמר רב אדא בר אבהו אסור לו לאדם שיתן אפר מקלה על גבי מכתו מפני שגראית ככתובת קעקע (אמר רב (ד) "נחמן בריה דרב איקא שפור שפוחות וגומות רב מלכו בלורית אפר מקלה ובגביה רב מלכו אפר מלכו ומתניתין ומתניתא רב מלכו שמעתיא רב מלכו וסימנך מלכתא מאי בינייהו איכא בינייהו שפוחות רב ביבי בר אבבי קפיד אפ' אריבא רבוסילתא רב אשי אמר: **כל מקום שיש שם מכה מכתו (ה) מוכיח עליו: מתני'** יגיד שהיה משיחה יין כל היום אין חייב אלא אחת אמרו לו אל תשחה אל תשחה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת ה'ה מממא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תממא אל תממא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת והיה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת והיה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת ואחת י'ש

על עבודת כוכבים ביד חייב. פ' הקונטרס חייב מיתה (ס) כדכרסה ולקי שלא כדכרסה מלא תעבדס יתירא בכלי פטור דליתו בכלל עבודה דליתו (חייב) אלא ביד: **רב אשי** אומר מכתו מוכחת ע"י. וכן הלכה: **ופאילו** כתיב ויתגודדו כמשפטם בחצרות וברמזים אלא אימא ביד פטור בכלי חייב: **וחייב על הראש:** מחוי רב ששת בין פירקי (ב) רישא: ועל הזקן שנים מכאן ושנים מכאן ואחת מלמטה: מחוי רב ששת בין פירקי (ג) דיקנא: **רבי אליעזר** מכאן ואם נשלן וכו': קסבר חר לאו הוא: ואינו חייב עד שישלנו בתער: **ח"ר** (נפאת וקנס לא יגלחו ויכול אפ' גלחו במספחים היא חייב ח"ל לא תשחית אי לא תשחית יכול אם לקטו במלקט וריטוי היא חייב ח"ל לומר לא יגלחו הא כיצד גילוח שיש בו השחטה הוא אומר זה תער: **רבי אליעזר** אומר אפילו לקטו במלקט וריטוי (יהא) חייב: **מה נפשך אי גמיר גידה שוה ליבעי תער אי לא גמיר ג"ש מספחים נמי** (א) [לא] לעולם גמיר ג"ש וקסבר הני נמי גילוח עבדי: **מתני'** הכותב כתובת קעקע יכתב ולא קעקע קעקע ולא כתב אינו חייב עד שיכתוב ויקעקע (ב) בידו ובכחול ובכל דבר שהוא רושם ר"ש בן יהודה משום ר' שמעון אומר אינו חייב עד שיכתוב שם ה' את השם שנאמר וכתובת קעקע לא תחנן בכס אני ה' נכ"י אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי עד דיכתוב (ג) אני ה' ממש אמר ליה לא כדתי בר קפרא אינו חייב עד שיכתוב שם עבודת כוכבים שנאמר וכתובת קעקע לא תחנן בכס אני ה' אני ה' ולא אחר: אמר רב מלביא אמר רב אדא בר אבהו אסור לו לאדם שיתן אפר מקלה על גבי מכתו מפני שגראית ככתובת קעקע (אמר רב (ד) "נחמן בריה דרב איקא שפור שפוחות וגומות רב מלכו בלורית אפר מקלה ובגביה רב מלכו אפר מלכו ומתניתין ומתניתא רב מלכו שמעתיא רב מלכו וסימנך מלכתא מאי בינייהו איכא בינייהו שפוחות רב ביבי בר אבבי קפיד אפ' אריבא רבוסילתא רב אשי אמר: **כל מקום שיש שם מכה מכתו (ה) מוכיח עליו: מתני'** יגיד שהיה משיחה יין כל היום אין חייב אלא אחת אמרו לו אל תשחה אל תשחה והוא שותה חייב על כל אחת ואחת ה'ה מממא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תממא אל תממא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת והיה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת והיה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת ואחת י'ש

היה מלכותא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תממא אל תממא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת והיה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת והיה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת ואחת י'ש

היה מלכותא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תממא אל תממא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת והיה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת והיה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת ואחת י'ש

היה מלכותא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תממא אל תממא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת והיה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת והיה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת ואחת י'ש

היה מלכותא למתים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תממא אל תממא והוא מטמא חייב על כל אחת ואחת והיה מגלח כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תגלח אל תגלח והוא מגלח חייב על כל אחת ואחת והיה לבוש בכלאים כל היום אינו חייב אלא אחת אמרו לו אל תלבש אל תלבש והוא פושט ולבוש חייב על כל אחת ואחת י'ש

א וימי' פ"ח מהל' ע"ז
ה' י' טושי' י"ד פ"ח קס
פ"ח פ"ח:
צ ב ח מ"י פ"ח מהלכות
ע"ז הלכה י' א פסג
לאחין פ"ח טושי' י"ד פ"ח
קס פ"ח:
צ ב ח טושי' ע"ז פ"ח:
ק ד מ"י פ"ח מהלכות
נדרות הלכה י' א פסג
לאחין רב:
ק א ה מ"י פ"ח מהל' טו
ופ"ח מהל' אכל הל'
ד פסג ע"ז ופ"ח רב:
ק ב ו מ"י פ"ח מהל' טו
נדרות הלכה י' א פסג
לאחין רב:
ק ד מ"י פ"ח מהלכות
נדרות הל' ל א פסג
לאחין רב:

מוסף רש"י

במלקט. פליג"א של
מלכותא חצרות מתחילין
כס אס' חוק הפירק
והריטוי. פליג"א של
עשר תריסין קדושין
ההן. תלמוד לומר לא
יגלחו. האומר כהנים
ואין דרך גילוח כן: (שס)
שפור שפוחות וגומות.
אלו של הלכות רב מלכו
אמר ולא רב מלכו. חסני
שמעתיא דמיתא זה לה
י'ש שמעתיא שמעתיא של
זה בשל זה. נמנו כסס סימן
לפני השמעות (ב"ה)
בכח. רב פפא אמר.
אסימנא דרב מלכו פליג'
דקאמר שפוחות רב מלכו
ליתא. דכל חמ"י ומתניתא
דכסא רב מלכו פשיטה.
אכל שמעתיא דאמר כרב
מלכו שתרנא לך (החצרות
ההן). מתניתין ומתניתא.
הך דאמר אפירושא
דמתניתין וברייתא.
רב מלכו. שמעתיא.
דאמר שמעתיא חלפי
נפשיה ואלא אפירושא
דמתניתין. רב מלכו (ע"ז)
בכח. ורב פפא מחליף
שפוחות לרב מלכו ואפר
מקלה לרב מלכו (נדה
ג). וסימנך. שאל
מחליף בגירסא. מתניתא
מלכתא. לגבי שמעתיא
היא מתניתא מלכתא.
דהא מיתא מתניתין חייבתא
לשמעתיא. וסימנך מלכו
לשון נקבה. אכל מלכו
לשון זכר (ובחזקתא ס"א).
איכא בינייהו שפוחות.
דמתניתין היא משחית ליה
כרב מלכו לאו דידה
היא. דכל מתניתין ומתניתא
דלית צדו רב מלכו אחר
דאמר כרב מלכו טעון
שפור וגומות דידה יטעון
(ב"ה)

אלה הוא במאי עסקינן שביישלו בעצי הקדש. ואם מאמר לילקי משום היזר צמעילה צאורהה וי"ל דלא חשיב אלא לאו דאיתנהו צפחות משוה פרוטה:

מתקיף לה רב אושעיא וליחשוב נמי משום זורע בנחל איתן.

(ללא) משני מידי וזריך לומר (ס' דע"כ)
 דתנא תנא ושייר ועליל קאמר אלף
 תני תנא שמונה ואחא אמרת תנא ושייר
 ואומר הרי"ס * ללא דמי לעיל דקתני
 שמונה ומני י"ט חזר דמי איתא איתא
 דאיכא ומני מלקות משום י"ט היה לו
 למנותן בששים אצל הכא יכול להיות
 ללא איירי תנא למישכב כל הני גזיני
 דזורע בנחל איתן ומתקן את השם:
אמר צ"ה בתור דאמר שאלא אחרויש
 בין בחור בין ב"מ * וקשה
 דאכתי ליטא בללא והן כדפרקי פ"ג
 דשביעות (דף כד. וסס) גבי שלא אוכל
 גבילה ושמיטתו דפרקי מי איתא בללא
 והן ואולי י"ל דשמיטתה מיהן כגון
 עפר חייב ליתא בזה חייבה מן
 המורה בלואה חרישה:

שְׁהָרִי גוף אחד (1) ועשאו הכתוב
ב' גופים. הקונטרס פירש
כגרסו ור"ת פירש בענין אחר כמין
חומר דחמיו ציה לכזי וכאלי שהם ב'
מינין וצוה להחיות מיושג ב' דלמרי'
בצבורים (דף לג.) תלמא כזי ואלי
כחיו צו חד לכדרב יחזק וחד
לכד' (י'הושע) ופירוש הקונטרס לא
אחפרס למילמחיוו י'הושעא ניחא (1) הא
דכזי יחזק ורזי (י'הושע) דלכא ס'
המנהיג בשור פסולי הטוקדשים
זיקה. ודוקא אי מושג
השור משי בגופו אבל בלא המשכה
אין לוקח בהנהגה דאם לא כן
לעולם לא יוכלו להנהיג שור
פסולי המוקדשים ממקום אחר א'
הא

ה' שלא אחרוש בין בחול בין
 ליה נמי ביו"ט ^{ימידי} דאיתיה
 והרי נזיר בנזיר שמשון נזיר
 תנא איסור כולל לית ליה
 קדושים לוקה שנים אמר רבי
 לוקה שהרי גוף אחד הוא
 לקין אותו ארבעים חסר אחת
 ובעים ר' יהודה אומר ארבעים
 נזירה בין כתפיו ^{ימידי} אין אומדן
 לקבל ארבעים ולוקה מקצת
 ואמרו

וְתוֹרַת קִדְּשִׁים יֵשׁ עֲלָיו תּוֹרַת חוּלִין
וְתוֹרַת מִנְחָה בְּסִפְרֵי [וְרָאָה יֵשׁ עוֹן] כֻּלָּל אֹת
לֹא עֲבֹדָה וְגו' [יֵשׁ תְּחִלָּה בְּנֵה וְגו'] וְלֹא
מִתְּקַדְּשִׁים שֶׁנֶּפֶד תּוֹבָה וְלֹא יִהְיֶה דֹאקוֹר
מִזְבֵּיעַ חוּלִין עַל קִדְּשִׁים אִם קִדְּשִׁים עַל
אִם דְּחִירָשׁ דִּהּוּ עֲמֹם כֻּלָּאִם שְׁעֵאֵן
בְּתַנִּי' שֶׁאֵחָד בְּמִסְפַּר אֲרֻבֵּים.
כִּמְאֵן דְּכַתִּיב בְּמִסְפַּר אֲרֻבֵּים מִנִּין
יִכְנוּ שְׁמַעֲיִן דִּהְכִי קֵאֵחֵר מִנִּין הַסּוֹסֵם
וְרֵאוּת לְהַשְׁתַּלֵּשׁ. בְּגִמְרָא מִפְּרָשׁ:
וְחִמְדוּ

רש"י ד"ה סיגו דהיילא
ובו' כאלה נמי לדידה.
לדידה [למיצה] כ"ל.
תסו' נ"ב מ"ח ס' ק"כ:
תוס' ד"ה מתקוף ובו'
הלא דמי'. כעין זה מור דף
לח ע"ב תוס' ד"ה וללקי:

[illegible]

קיימתה ליה וסבקינה א"י חנץ דנחת
מעיקרא קאי עליה באיסור חלב
משעתא איתוסף עליה איסור נותר.
ואיסור כולל היינו שאין איסור נוסף על.
ההתחבה אלא כולל אחרים באיסורא
בגון שבא אחת חמותו דמינו דמיתק
בכולהו אחרותא איתתק נמי בחמיתו
מאוס אחות אשה אי נמי בגון חמותו
ונשית אשת איש דמינו דרביה כולי
ועלמא באיסור אשת איש * כללה נמי
לדרידה לחייבו שמים: **בניור שמשון.**
ע"י מלאך קיבל נזירות עליו דהוא
אין לו שאלה דזויר שלמעלה: הוא
זויר **שמשון בר טומי למתים הוא.**
ככולם אסור הוא להיעמא למתים אדם
שמקבל נזירתו ע"י מלאך הא אמרין
בבבא' נזיר (דף ד:) שמשון הותר
ליעמא למתים ובעי לפוקי מהאי קרא'
אין מנה וחססין יסוגו וספרך ליה אימא
דשויבה ושמסין אלא גמרא. ואית
דמפרשי נזיר שמשון נזיר מן הבטן
וקשיא לן הדיא נמי בשאלה אימיה
אזיו אביו יכול לישאל עליו ואפילו
ממת אביו בשאלה מיהא הוה הדיא
שעתא: **המרביע שור פסולי**

משום הכערה. שאל
לדורך. דהכערה מלאכה
לעמלה ויבטול מלאכה
לעמלו. ופסחים סוה. גיד
הגזנו של ביבילה. לדורק
על ארלטו משום גבילה
(משום). שתים על אבילתו.
אולל גיד ואולל בשר חתלג,
ובשלש של בשרול. משום
הכערה דיו"ט ומשום גביל
דיו"ט ומשום מנכל בשר
חתלג אפילו בחול. (משום).
דאיתיה בשאילה. לחסם
לחמיר דאמור. (שבתות)

ההמוקדשין. שנפדה אפילו על מינו ליה
שמותר חכילה מחזן לפתח חלל מועד
נפסחן מוצח אפולת נצר (דגריס יצ) חס
נפכילת קדשים הרי כשר אמור יצ אס
בגויה ועודיה שר ולא חלצ אפולת ולו
חולצין וכן במנהג אפילו מנהג עם מיני
הכחוב שני גופין. ולא שמעתי ראיית
האפילו השופט והכחו לפניו דרי רר
שהוא סוכס את הארצעים דמפרש צ
הארצעים חשבון המשלים כסוס של

תורה אור השלם

1. ולא ידעו כח
 נאמרו מן הרים למען
 שמועו (מ' מרחו) על נקט
 לק' רחמים ורחמיך
 והורכו שבעים
 אלבוקי: דברים י"ג
 2. ולא תביא תועבה אל
 בלתי חיותי וכן בזה
 ששקן תשקצנו ותעב
 תתעבנו כי אתה הוא:
 דברים י"ג
 3. ותעצתם את מכתביכם
 ושברתם את מצבתכם
 ואשריתם תשרפם כאשר
 ופסולי אלהים תגרעו
 אהבתם את שם מן
 תבזקם יהוה:
 דברים י"ג
 4. ולא תעשן כי את
 אליהם: דברים י"ג
 5. ויהיו עין העיני
 יהוה את העגלה אל
 וכל איתן אשר לא יעבר
 בנל את עין רעפי
 את העגלה בנהל:
 דברים י"ג
 6. תשמע בוגע הצרעת
 כלל מאד ונעשת
 לבשר מאד ויו
 הדקים הלוים כאשר
 צורח תשמרו לעשות:
 דברים י"ג
 7. בשבעת אלהים
 דברים אל רוח מטה:
 שפוט כח הן
 8. וירבס את כח
 מטבעתו אל
 אפריס פתיל
 להיות על שם האפריס
 ולא זה החשן מעל
 האפריס:
 שפוט כח הן
 9. כי תצור אל עין ימים
 רבים לעילית אל
 לתפעה אל השתות
 עצה לרד עליו נהן כי
 מטה תאכל ואחל
 בנהן כי האזע
 מפתיון רבא
 מצורה: דברים י"ג
 10. ויהי את כח הכותב
 ויהי פחול
 והרדל לפני כי ישעשת
 מבסר: ארבעים
 על אלה מכה רבקה
 ונקלה אחרי ענין:
 דברים י"ג

אלו הן הלוקין פרק שלישי מכות

כג.

עין משפט
נר מצוה

(א) ויבנים ד' (ב) פסחים
קדש (ג) י"ח רחמי מרדכי
והוא נעדר ערך ר' ח' א"ל
(ד) כריתות י"א ז"ק לנב'
(ה) תוספ' פ"ד (ו) שנינות
ה' (ז) תוספ' פ"ד
(ח) ר"ש אין מלקין
(ט) ר"ש שנקלה (י) מנילה
ז' (כ) שניות ב' (כ"א) פ"ז
ד' (כ"ב) ו' תל' כה ב'
(כ"ג) ו' תל' ככל כהו מרש'
סודרים כה.

הנהגות הב"ח

(א) ג' (מ"ט) משום
נקלה ח"ח מ"ט ס"א אין
ז' (כ) ש' ת"ר אמהו
לשילוק יקלה פטורין
ו' מ"ד יקלה מלקין
ו' ולא שקלה כנר
כ"ד: (א) תוס' ד"ה
שנים שין ברעיי ומיח:

הנהגות הגר"א

[א] ג' (מ"ט) יוסף. נחקק
ו' ע' על אלה (וכו')
בספרים: [ב] רש"י ד"ה
אין ל' כי "לא" צ"ל יוסף:
[ג] ש' על יוסף. צ"ל על
אלה:

מוסף רש"י

שארין חוסמין אותה.
אין חוסמין טעוניהם
לפס' להחייב ל' אלה
סופין אחר חולין. חוסמין
לשנ' דקרא קטן. ד"ק
ל' מל' חסמין: ויבנים
ד' כל המבזה את
המורדים.
מלכא חולין של מועד.
דכתיב את ח' הכות
שמור. ונפק' ל' בחסמין
חגיגה וית'. אומר מלכא
חולין של מועד (ושנים
פסחים ק"ח). המקבל
לשון ח"ה. מתקבל
ומלכא על חורין. אע"פ
דלקבלה לא מיבעי ליה.
למלכא ל' מיבעי דמפרש
במקמ' דה' ו'א' ו'שנים
ש' קרי ביה נמי לא
תשיא. נראה ענין דל'
גרסין ליה. דכולהו
משתמע מל' חסמין.
שכסמפר אי מעיד הרי
נשא פניו שבע ש' שש.
החם ר' ו' ומתעב' במתעב'
ז' ו'א' ו'א' ו'א' חסין
שנקלה הרי הוא חסין
(שנינות כ"ה). כל חייבי
כריתות שלקו. שגמרי
סוף עדים על ל' שמו
כרת ולקו כ"ד. נפטר
ידי כריתות. ש"כ אין
צ"ל של מעלה נפטרין
ומיח' ד'.

אין חוסמין. אין מגערין בה שלא תאמר אי אפשר צו: אם
המועדים. חולין של מועד: הג המלכות השמור. מפרש במגיגה
דף י"ח. אם בראשון ובשני הרי כבר אמור הא לא נא להזכיר
אלא על חולין של מועד שאסור בעשיית מלכא: אל תש' ידך עם

רשע לביום עד המס' היינו מעיד
עדות שקר: אבקה. כמו מיצק
אבק' (א) במספר. שתי רשעיות
מלכא: אפילו יתירי כה ואפילו
חסרי מדע. דאין להקפיד בכך: אי
אמרת בשלמא דאפילו חסרי מדע.
יכולין להעמיד כהן היינו דליתרין
כו' למזון: מכה מועפת. כגון
אמדהו לפסות מכה כדקדור אחד:
אין ל' אלא מכה רבה כו'. רש"י
דברייא הכי איתא בסיפרי' אין ל'
אלא בזמן שמוסיפין על מנין ארבעים
על כל חומר ואומר שאמדהו בית דין
מנין מ"ל [א] לא יוסף מכל מקום
מכה רבה אין ל' אלא מכה רבה כו'
אין ל' דחייב על לא יוסף אלא בזמן
שהכה מכות הרבה על האומר מכות
מועפות אפילו שתי מכות או אחת
מנין דאסור להוסיף מ"ל לא יוסף
[א] לא יוסף להכותו על אלה על מנין
האומר: שהוא מכה רבה. שיתן
להכותו ובעל כורחו. כן נראה לרבי
וצלשן אחר קיצל רבי: ה"ג ת"ר
אחד האיש ואחד האשה ברעיי ולא
במים דברי רבי מאיר רבי יהודה
ואמר האיש ברעיי והאשה במים
וחכמים אומרים אחד האיש ואחד
האשה בין ברעיי בין במים והתניא
רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד
האשה ברעיי אחר רבי יוחנן הא
דאמר רבי יהודה אחד האיש ואחד
האשה ברעיי הכי קאמר שניה שוין
ברעיי. דמשנתקבלו ברעיי פטורין
אצל במים איכא פלוגתא: קלה.
נתקבל ברעיי. ולשנא דקרא נקט
ונקלה' לשון זלול: בין בראשונה בין
בשניה. בין קודם שהכה כלל בין
לאחר שהכה והיינו ראשונה הגבהה
ראשונה שגביה ידו להכות אם
נתקבל בראשונה הגבהה מחמת פחד
או שנתקבל בהגבהה שניה דהיינו
לאחר שהכה: פטורין אסור. דנקלה
קרינא ביה דהא קלה: נפסקה
ברעיי. אם בהגבהה שניה נפסקה
פטורין אותו דהא נקלה בראשונה הכאה
שהכה ואם קודם שהכה נפסקה
כשהרים ידו להכות אין זו קלה:
לכשילקה קלה. פירושו לכשילקה
יקלה שאמדהו שאם ילקוהו מיד
יתקבל ברעיי פטורים דפ' יוסף
ונקלה כתיב דאין נותנין לו מכה שיקלה
עליה מיד כן שמעתי אצל אמדהו
שלא יתקבל עד לאחר המלקות
מלקין אותו: קלה פהלה. קודם
שקיצל שום הכאה מלקין אותו אחרי
כן: ברתני' על אלה כמה וכמה

רבי יהודה אומר (בעיני יתירי כה ו) חסרי מדע. נ"ל דפליג
אמנא קמא דאמר אין מעמידין כלל חסרי מדע דאין
מדקדקין בדבר דהא טעמא דגמרא אין נכון לכאורה לומר
לרבי יהודה מעמידין דוקא חסרי מדע:

שניהם שוין (א). ומיהו אשה
אף במים:
קלה. כל הנתקבל ברעיי
איש ואשה משנהגיה
הרצועה להלקותו בראשונה או
בשניה פטורין אותו ואין מנין אותו
כלל אצל נפסקה דוקא כי נפסקה
בשניה שלקה אחת ולא שנפסקה
בראשון קודם שלקה כלל:
והכאה

גמ' (א) מ"ט משום נקלה אומר רב ששת משום
רבי אלעזר בן עזריה מנין לרצועה שהיא
של עגל רכתיב יארבעים יכנו וסמך ליה
לא תחוסם שור בדישו (א) ואמר רב ששת
משום רבי אלעזר בן עזריה "מנין ליבמה
שנפלה לפני מוכה שחין שאין חוסמין אותה
דכתיב לא תחוסם שור בדישו וסמך ליה
כי ישבו אחים יחדו וגו' ואמר ר' רב ששת
משום ר' אלעזר בן עזריה כ"ל המבזה את
המועדים כאילו עובר עכו"ם דכתיב יאליה מסכה לא תעשה לך וסמך
ליה: את חג המצות תשמור ואמר רב ששת משום ר' אלעזר בן עזריה
כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל המעיד עדות שקר ראוי
להשליכו לכלבים דכתיב "לכלב תשליכו אותו וסמך ליה 'לא תשא שמע
שוא וגו' קרי ביה נמי לא תשיא: ושתי רצועות וכו': תנא של חמור כדררשי
ההוא גלילא עליה דרב חסדא ידע שור קונהו וחמור אבוס בעליו ישראל
לא ידע וגו' אמר הקב"ה יבא מי שמכיר אבוס בעליו ויפרע ממי שאינו מכיר
אבוס בעליו: ידה טפה וכו': אמר אביי שמע מינה כל חד וחד לפום גביה
עבדינן ליה אמר ליה רבא אם כן נפיש להו רצועות טובא אלא אמר רבא
אבקהא אית ליה כי בעי מיקטר ביה כי בעי מרפה בה: מלקין אותו וכו':
מנא הני מילי אמר רב כהנא דאמר קרא 'והפילו השופט והכהו לפניו כדי
רשעתו במספר רשעה אחת מלפניו שתי רשעיות מאחריו: אין מלקין
אותו וכו': אמר רב חסדא אמר רבי יוחנן מנין לרצועה שהיא מוכפלת
שנאמר והפילו והא מיבעי ליה לגופיה א"כ לכתוב קרא ויפילו מאי הפילו
ש"מ תרתין: המכה מכה בידו: תנו רבנן יאין מעמידין חונין אלא חסרי כח
ויתירי מדע רבי יהודה אומר אפילו חסרי מדע ויתירי כח אמר רבא כוותיה
דרבי יהודה מסתברא דכתיב 'לא יוסף פן יוסף אי אמרת בשלמא חסרי
מדע היינו דצריך לאזהורי אלא אי אמרת יתירי מדע מי צריך לאזהורי
ורבנן אין מוזרין אלא למזון תנא הכשהוא מגביה בשתי ידיו וכשהוא
מכה מכה בידו אחת כי היכי דליתיה מרידיה: והקורא קורא כו': תנו
רבנן ה' הגדול שבדיינין קורא השני מונה והשלישי אומר הכהו בזמן שמכה
מרובה מאריך בזמן שמכה מועטת מקצר והא אנן חוזר לתחלת המקרא
מצוה לצמצם ואי לא צמצם חוזר לתחלת המקרא תנו רבנן מכה רבה אין
לי אלא מכה רבה מכה מועטת מנין ת"ל [א] לא יוסף אם כן מה תלמוד לומר
מכה רבה לימד על הראשונות שהן מכה רבה: נתקבל וכו': תנו רבנן
ה' אחד האיש ואחד האשה ברעיי ולא במים דברי רבי מאיר רבי יהודה אומר
האיש ברעיי והאשה במים וחכ"א אחד האיש ואחד האשה בין ברעיי בין
במים והתניא רבי יהודה אומר אחד האיש ואחד האשה ברעיי אמר רב נחמן
בר יצחק שניהם שוין ברעיי אמר שמואל "כפתוהו יורץ מבית דין פטור
מיתבי" קלה בין בראשונה בין בשניה פוטרינן אותו 'נפסקה רצועה בשניה
פוטרינן אותו בראשונה אין פוטרינן אותו אמאי להו כרץ החם רץ הכא לא רץ
ת"ר "אמדהו לכשילקה (א) קלה "פוטרינן אותו לכשיצא מבית דין קלה מלקין
אותו ולא עוד אלא אפילו קלה בתחלה מלקין אותו שנאמר 'והכהו [וגו'] ונקלה
ולא "שלקה כבר בבית דין: ברתני' "כל חייבי כריתות שלקו נפטרו ידי
כריתתם שנאמר 'ונקלה אחיך לעיניך "כשלקה הרי הוא כאחך דברי רבי
חנניה בן גמליאל ואמר רבי חנניה בן גמליאל מה אם העובר עבירה אחת
נוטל נפשו עליה העושה מצוה אחת על אחת כמה וכמה שתנתן לו נפשו
ר"ש אומר ממקומו הוא למד שנאמר "ונכרתו הנפשות העושות וגו' ואומר
אשר

תורה אור השלם
1. ארבעים וכו' לא יוסף
פ' יוסף להכותו על אלה
מכה רבה ונקלה אחת
לענין: דברים כה ג'
2. לא תחוסם שור
בדישו: דברים כה ד'
3. כי ישבו אחים יחדו
ומת אחד מהם וכן
אין לו לא תהיה אשת
המת החוצה לאיש
וז' יבמה יבא עליה
ולקחה לו לאשה ויבמה:
דברים כה ה'
4. אלהי מסכה לא
תעשה לך: שמות לו י'
5. את חג המצות תשמור
שבעת ימים תאכל
מצות אשר צויתך
למועד חרש הקאבוב כי
בחדש האבוב יצאת
ממצרים: שמות לו יח
6. ואנשי קדש תהיון ל'
וכי' בשדה טרפה לא
תאכלו לכלב תשלכו
דברים כה ב'
7. שמות כב ל'
לא תשא שמע
שוא אל תשת ידך עם
רשע להיות עד חסם:
שמות כג א'
8. ידע שור קונהו וחמור
אבוס בעליו ישראל לא
ידע עמי לא התבונן:
ישעיהו א ג'
9. והיה אם כן הבות
הרשע והפילו השופט
והכהו לקנין כדי רשעתו
במספר: דברים כה ב'
10. כי כל אשר יעשה
מכל התועבות האלה
ונכרתו הנפשות העושות
מקרב עמם: ויקרא יח כט

שהנפס לו נפשו. דמדה טובה מרובה ממדת פורענות אחד מחמש מאות דמדת פורענות כתיב (שמות כ) פוקד עון אבות על בנים על שלשים
ועל רבעים וצמדה טובה כתיב (שם) עושה חסד לאלפים ומתרגמין לאלפין דרי ארבעה דורות כנגד אלפים דורות היינו אחד מחמש מאות.
מיעוט לאלפים איתו פחות משני אלפים וכל שכן אם נפשו דמשמע אלפים עד סוף כל הדורות: דכתיב. אחר כל העריות ונכרתו הנפשות
העושות הרי חייב כרת על הנכשל בהן ונתן חיים למונע ונדל מהם דכתיב קודם העריות ושמרתם את חוקמי ואת משפטי וגו':
אשר

קלה א מ"י פ"ה מהל'
שנית עשור ה' ב
סנה לזון חס ט"ש"ע א"ח
ס' מרדא ס"ב:

תורה אור השלם

1. ושמרתם את חקתי
2. ואת משפטי אשר יעשה
3. אתם האדם וחי בהם אני
4. ויקרא יח ה
5. רק חזק בלתי אבל
6. היום כי היום הוא הנפש
7. ולא תאכל הנפש עם
8. הכשר: דברים יב כג
9. יי חפץ למען צדקו
10. יגדיל חודה ויאדיר:

11. ישעיהו מב כא
12. קימו וקבלו היהודים
13. עליות ועל וזעם ועל
14. כל הנולדים עליהם ולא
15. יעבור להיות עשית לא
16. שני הימים האלה
17. ככתבים וכמונים בכל
18. שנה ושנה: אסתר ט כז
19. והנה בעו בא מבית
20. לחם ויאמר לקוצרים י
21. עמכם ויאמרו לו ירד
22. רות ב
23. ויקרא אליו מלאך י
24. ויאמר אליו י עמך גבור
25. שופטים י
26. הביא את כל
27. המעשר אל בית האוצר
28. ויהי טרף בביתו ובחנותו
29. נא בואת אמר י נבואת
30. אם לא אפתח לכם את
31. ארבות השמים והריקותי
32. לכם ברכה עד בלי די:
33. מלאכי ג
34. ויבר יהודה ויאמר
35. צדקה למעני כי ען לא
36. נתתה לשלח בני ולא
37. יסף עוד לדעתה:
38. בראשית לו כ
39. הגני עני כי נגד י
40. וגד משיחו את שור
41. מי לקחתי וחומר מי
42. לקחתי ואת מי עשיתי
43. את מי רציתי ומי
44. מי לקחתי כפר ואעלים
45. עניו בו ואשוב לכם:
46. שמאל א ב ג
47. ויאמר לא עשיתו
48. ולא רצותי ולא לקחתי
49. מיר איש מאומה:
50. שמאל א ב ד
51. ויאמר אליהם עד י
52. בכם ועד משיחו היום
53. הוה כי לא מצאתם כדרי
54. מאומה ויאמר עד:
55. שמאל א ב ה
56. ויען המלך ויאמר
57. תנו לה את הילד ותי
58. והקמת לא תמיתנה היא
59. אמר: מלכים א כ כ
60. ישדאל נדשע בן
61. תשועה עולמים עד
62. תבשו ולא תכלמו עד
63. עולמו עד:
64. ישעיהו מו כ
65. תורה צוה לנו משה
66. מורשה קהלת יעקב:
67. דברים לג ד

לעני רש"י
פרובי"ר. לאמה.

והבאת מעשר פירש הקונט'
שקנס עזרא ללוים
ומיקן שיצאו להם כמו התורה
וכמדימה מלשון שעור פירש פירוש
אמר שפרשו מכל פירות אילן כמו
שמיקן חזקיהו וכדמיון וכפרון הדבר:
באוריה

ואשר יעשה אותם האדם וחי בהם הא כל
היושב ולא עבר עבירה נותנין לו שכר
כעושה מצוה ר"ש בר רבי אומר הרי הוא
אומר ידק חזק לבלתי אכול (את) הדם כי
הדם הוא הנפש וגו' ומה אם הדם שנפשו
של אדם קצה ממנו הפורש ממנו מקבל
שכר גזל ועריות שנפשו של אדם מתאווה

לחן ומחמתן הפורש מהן על אחת כמה וכמה שיזכה לו ולדורותיו ולדורות
דורותיו עד סוף כל הדורות ר' חנניא בן עקשיא אומר רצה הקב"ה לזכות את
ישראל לפיכך הרבה להם תורה ומצוות שנאמר ה' חפץ למען צדקו יגדיל
תורה ויאדיר: גמ' א"ר יוחנן הלוקין עליו חבירו על רבי חנניה בן גמליאל
אמר רב ארא בר אבהא אמר בי רב תננינ' א"ן אין שבת ליום הכפורים
אלא שזה ודונו בידי אדם וזה ודונו בהכרת ואם איתא אירי ואירי בידי אדם
הוא רב נחמן (בר יצחק) אומר הא מני רבי יצחק היא דאמר מלקות בחיבי
כריתות ליכא רחנניא רבי יצחק אומר חיבי כריתות בכלל היו ולמה יצאת
ברת באחותו לדונו בכרת ולא במלקות רב אשי אמר אפילו תימא רבנן זה
עיקר ודונו בידי אדם וזה עיקר ודונו בידי שמים אמר רב אדא בר אבהא אמר
רב הלכה בר' חנניה בן גמליאל אמר רב יוסף מאן סליק לעילא ואתא ואמר
אמר ליה אביי אלא הא דאמר רבי יהושע בן לוי שלשה דברים עשו ב"ד של
מטה והסכימו ב"ד של מעלה על ידם מאן סליק לעילא ואתא ואמר אלא
קראי קא דרשינן ה"נ קראי קא דרשינן גופא א"ר יהושע בן לוי שלשה דברים
עשו ב"ד של מטה והסכימו ב"ד של מעלה על ידם [אלו הן] מקרא מגילה
ושאלת שלום [בשם] והבאת מעשר מקרא מגילה דכתיב יקמו וקבלו
היהודים יקמו למעלה מה שקבלו למטה ושאלת שלום (ב) דכתיב והנה בועז
בא מבית לחם ויאמר לקוצרים ה' עמכם ואומר ה' עמך גבור החיל (ב) מאי
ואומר וכי תימא בועז הוא דעבד מדעתיה ומשמאי לא אסכימו על ידו ת"ש
ואומר ה' עמך גבור החיל הבאת מעשר דכתיב (ה) הביאו את כל המעשר אל
בית האוצר ויהי טרף בביתו ובחנותו נא בואת אמר ה' צבאות אם לא אפתח
לכם את ארבות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די (ב) מאי עד בלי די
אמר רמי בר רב עד שיכלו שפתותיכם מלומר די א"ר אלעזר בג' מקומות
הופיע רוח הקודש בבית דינו של שם ובבית דינו של שמואל הרמתי ובבית
דינו של שלמה בבית דינו של שם דכתיב ויבר יהודה ויאמר צדקה ממני
מנא ידע דלמא כי היכי דאזל איהו לנבה אזל גמי אינש אחרינא [לנבה]
יצאת בת קול ואמרה ממני יצאו כבושים: בבית דינו של שמואל דכתיב
הגני עני כי נגד ה' ונגד משיחו את שור מי לקחתי ויאמרו לא עשיתו ולא
רציתו (ב) ויאמר עד ה' ועד משיחו כי לא מצאתם כדרי מאומה ויאמר עד
ויאמר ויאמרו מיכתי ליה יצאת בת קול ואמרה אני עד בדבר זה בבית דינו
של שלמה דכתיב ויען המלך ויאמר תנו לה את הילד החי והמת לא
תמיתנהו (כי) היא אמו מנא ידע דלמא איערומא מערמא יצאת בת קול
ואמרה היא אמו אמר רבא ממאי דלמא יהודה כיון דחשיב ירחי ויומי
ואיתרמי דחזיון מחזקין דלא חזיון לא מחזקין שמואל גמי בולחו ישראל
קרי להו בלשון יחיד דכתיב י"י ישראל נושע בה' שלמה גמי מודהא קא
מרחמתא והא לא קא מרחמתא אלא גמרא: דרש רבי שמלאי שש מאות
ושלש עשרה מצות נאמרו לו למשה שלש מאות וששים וחמש לאוין כמנין
ימות החמה ומאיתים וארבעים ושמונה עשה כנגד אביהו של אדם אמר
רב המנונא מאי קרא תורה צוה לנו משה מורשה תורה בנימטריא
שית

אשר יעשה אותם האדם וחי בהם. וממך ליה איש אל כל שאר בשור דמשמע מי שעושה חוקותי אני נותן חיים לו ואלו הן חוקותי איש
איש וגו' הא למדת כל היושב ואינו עובר כו' לזכות אם ישראל. כדי שיהו מקבלין שכר כמה שמועין עמלן מה העבירות לפיכך הרבה
לכן שלא היה צריך לזכות כמה מלכות וכמה אזהרות על שקלים ונבלות שאין לך אדם שאינו קן בהן אלא כדי שיקבלו שכר על שפרשין
מהן: גמ' הנינא. במסכת מנילה אין בין שבת כו' בהכרת. * לשון הכרת מכתת (במדבר טו)

וכי יחזק היה ולהכי קאמר דודון
כרת בידי שמים ולא בידי אדם אכל
מאן דסבירא ליה דמלקות ליכא
בחיבי כריתות מודי לרבי חנניא
דנפטרו מידי כריתות כיון שלקו
ואיצטריך ליה לרבי יוחנן לאשמעין
דחלוקין: רב אשי אמר אפי' סימא.
ממני דמנילה רבנן היא דלמרי
חיבי כריתות ישנן בכלל מלקות
ארכשין ואפילו הכי מודי לר' חנניא
דנפטרו מידי כריתות ודקא אמרת
מיתה וכרת בידי אדם הוא לא דמי
דזה עיקר ודונו בידי אדם. עיקר
עונש של שבת בידי אדם דקאי
בסקילה ועיקר עונשו של יום
הכפורים בידי שמים דלע"ג דלזכא

חיוב מלקות בחיבי כריתות הוא
אינו עיקר החיוב דכרת חמור
ממלקות ואי מודי בלא התראה הוא
היו ככרת ונמלא חיובו החמור בידי
שמים ואין צמר עיקר החיוב אוליין
וכן עיקר. מורי. ארת דפרשי עיקר
ודונו תמלתו בר כרת הוא ואילו לא
לקי נכרת ולא נהירא דהא תרוייהו
בהדיא איתנהו ביה לרבנן דלמרי
מלקות בחיבי כריתות ליכא: מקרא
מגילה. דחייבין על מקרא מגילה:
ושאלת שלום בשם. דמותר ללשם
לשאל בשלום חבירו בשם כגון ישים
ה' עליך שלום ואין צו משום מוילא
שם שמים לנפלה. מרני. ל"א שאלת
שלום בשם דחייב אדם לשאל בשלום
חבירו בשם ואינו נמי כי שיליין
אהדין ממכרין שם דשלום שמו של
הקב"ה דכתיב (שופטים ו) ויקרא לו
ה' שלום לשם ה': והכנס מעשר.

דלאמרינן צינמות (דף פו:) דעזרא
הסופר קסנייהו ללוים לפי שלא עלו
עמו וזהו להציא כל המעשרות אל
לשכת בני ה' והיו הכהנים והלוים
שום צמער ראשון דכתיב בעזרא
(נחמיה י) והיה הכהן בן אהרן עם
הלוים (י) צמער הלוים וגם חזקיהו
עשה כמו כן הדין לשכת להציא
כל המעשרות שיהיו כתיב ע"כ
יקבלו הלוים שיהיו ע"כ: דכתיב
דגברי הימים (ב) לא ויאמר חזקיהו
להכין לשכות בבית ה' ויכינו ויביאו
את המעשרות (ו) ואת המעשר וגם הוא
תיקן להעלות לירושלים מעשר ירק
ומעשר אילן דכתיב (סס) וכפרון הדבר
הרבו בני ישראל ראשית דגן מירושלם
ויאמר וגו' ומפרש בגדרים (דף נה.)
מאי וכפרון הא כל הני דאורייתא
נינהו ומשני מעשר ירק ומעשר

אילן וכתבי עשר' דקאמר להו נציא לישראל הביאו את כל המעשר אל בית האוצר [וגו'] אלמא דהסכים:
ואומר ה' עמך גבור החיל. מדקאמר ליה מלאך לגדעון שאלת שלום בשם אלמא דהסכים: הופיע. נגלה וכוונת בשעת האורן
בלע"ז פרויב"ר קך שמעתי. ל"א הופיע נשמעה בקול גדול. בנימוקי רבי: בבית דינו של שם. לא היה שם מי צבאות עשה שהרי
מת אלא בית דין של אחריו ומלמדיו וקרי ליה בית דין של שם כמו בית שמאי ובית הלל: ממני ילאו כבושים. דברים נעלמים
הללו מחלי ילאו שלפי שיהיה היה מלך והיא זכרה לאלה ממנה מלכים (מתוך שהיתה לזוהר חמיה יאלמה גזירה זו מלפני
שיא זרע משניהם כך קיבל רבי מעיקרא. לישנא אחרינא מחלי היתה שיאוי ממנה שני בנים הללו לכבוש העולם שהרי עמיד
דוד ומשיח לאלה ממנה: בים דינו של שמואל. לעולם ישראל אמרו עד (ב) דהא דכתיב ויאמר בני ישראל חזקו ויאמר רמ"ח
מלוח עשה. דכל אבר ואבר אומר לו עשה מזה: שם"ה [מלוח] לא תעשה. שכל יום מזהירים עליו שלא לעבור: מפי משה

שית
ס. מנא ידע. שממיה הוא מעבדת. שם אף אחרים בלא עליה (שם) יצאת בת קול ואמרה ויאמר בת קול אמרה. ממני יצאו כבושים. דברים עולמים שנגזרו מלפני שיאוי מני מלכים. ואי אפשר ללכת אלא מיהודה
דכתיב (נחמיה מ) נור ארצי יהודה. כבושים. דברי ספר, גזירה מהלך. כמו כדרי כנסי דקדושת כריך הוא למח (ב) בנכרות (ג) גני חוקים. שם"ה י.

(א) וקדשין לזון: (ב) חמיה
יח: (ג) ומנילה: (ד) פ"ש:
(ה) שם. (ו) [סס ליהל].
(ז) [לשלי יג' ב'ק']. (ח) מנילה
(ט) [ח] כריתות דג. (י) ודף סג.
(יא) מעות ט. (יב) ע"ש
(יג) שבת לז' י"ש. (יד) אמר
(טו) ר"ח אמר רב. (טז) [מסכת
יג]. (יז) ויאמר אליהם
עד ה' בכם ועד משיחו
היום הזה. (יח) [מ] יג'ל
צמער. (יט) [בס"א]: שחי
עובדים ע"ן (ס) [ג'ל
והמעשר. (ע) מלפני ג.
(ס) ומנילה יג].

גליון הש"ס
ה"ש"ר ד"ה בבבית. יסון
ה"ש"ר ע"י מו"ט פסק א
משה ב דלתה:

הנהגות הב"ח
(א) גמרא ושאלת שלום
בשם דכתיב: (ב) רש"י
ד"ה בית דין וכו' עד
והא דכתיב:

מוסף רש"י

אמר בי רב חנניא.
דחלוקין ומנילה. ודונו
בידי אדם. ים כה
בית דין. וסמ. ואם
איתא. דנפטרו. אירי
ואירי בידי אדם. הא.
אף ביום הכפורים ים
מלקות על לאו שני יביד
פוטריין לחמו מכתת: ולשם
רב נחמן אמר. לעולם
אין חלוקין עליו חבירו
והא דקמי' דאין ודונו
בידי אדם. הא מני
רבי יצחק היא. דלמרי
דאין מלקין בלאו היתון
לחזותה כרת אפילו תתרו
למלקות וילף טעמא
מהאי קרא. שם. חיבי
בכריתות בכלל הדין. כל
חיבי כריתות של עריות
היו בכלל ונכרתו הנפשות
שמתו וגו'. שמתו
נפשות עריות. ולמה
יצאת ברת באחותה.
דכתיב לקוצרים ממי
ואיש כי יקח את אחותו
יגו. לדרונה בכרת ולא
במלקות. אס חתני כהן
שם. לך שנה ככרת
שלכן למח שכן כהן עינש
אלה כרת לגדי (לעני יג.)
והיה מלמד על הכלל כולו.
לית ליה חיבי כריתות
שלכן נפטרו מידי כריתות
וכריתות גו. אפילו תימא
רבנן. דלמרי מלקות אכל
כרת. ואפילו הכי ליכא
למח' מנה שחלוקין על ר'
חנניא. והכי קאמר מתניין
שבת עיקר חומר ודונו בידי
אדם וזה עיקר חומר ודונו
בהכרת. ומיהו אס חתני
כי ולקח מיפטר (שם).
ושאלת שלום בשם.
בשמו של הקב"ה ולא
אחריו מולח הוא כבדו
של מקום שצדל כבוד
הבית ונחלש שם שמים
עליו. ולמדי מנבו שאמר
ה' עמכם. ימן המלאך
שאמר לגדעון ה' עמך
גבור החיל ודברות דו. ובי
תימא בועז הוא דעבדי
מדעתיה. ולא גמריין
מיהו. הא שמע. דגמריין
מתלאך שאמר לגדעון ושמ
גדעון עד שיבדלו. שיינעו
דגמריין בלע"ז. חתונות
ואי אפשר ללכת אלא מיהודה

ישיעה לו טו
6. כי ידעתיו למען
אשר ציוה את בניו
ואת ביהו אחריי ושמו
רוח על עשות צדקה
ותשפט למען הביא יי
אל אברהם את אשר
דבר עליובראשית יח
7. זאת מלכות ישמע
שלחמו נתן ממנו נאמנים:
ישיעה לו טז
8. הגיד לך אדם מה
טובות יי דורש ספר כי
כן עשית מאד ואתה
חסד ורצוצה עולמית
אלהיך: מביח ו
9. בה אמר יי
שמרו משפט ועשו
צדקה כי קרובי ישיעה:
לכור אצרכי להנלות:
ישיעה לו טז
10. כי בה אמר יי
לביט ישראל ארדתי
יחיי: עמול ה
11. הנה פעולת אה
ישרה פשוט בו וצדיק
באמתו ייחיה:
בחקוה ד
12. וישכן ישראל טח
ברך עקב אל טח
ידן ויחידה אה שמו
יעצור לו דברים אל ח
13. אצל ארתי יי חל
אני יי: וקום יעקב כי טח
ד: עמול ה
14. נחם יי על זאת לה
תהיה אמר יי: עמול ה
15. ובנתינו פשוט לו
הרביע ולא יהיה מנוח
לפך גרלה ותח יי לך ש
16. וכל וכליו עמים
ודאכנו נפש:
דברים כה טז
16. בה אמר יי מצא חן

[illegible]

(6) ונלקטו איתא משחק
(7) וז"ל בע"ז (8) (מנחם מנדל)
(9) ז"ל משחק (10) נע"ז
(11) ה"י ינחמנו אמן
(12) וז"ל דיקים סחיו ממין

הגהות הב"ה

(א) תוס' ד"ה באוריה
(ב) נעולם הזה קודם
גאולה וכו' דקאמר התם
פמדין וכו' נחמדות
ירושלים וכו':

באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש. וקשה דהא ככל המקרא לא מצינו פסוק זה מנבואתו של אוריה כי אם מנבואתו של מנחם המורשתי ויש לומר דמין דהא דאיתא בספר ירמיה (למ) שנחננל ירמיה על פורענות ונמקנלו הכהנים והנביאים להרגו מפני שהיה מדבר פורענות ואמרו להם השרים אין לנו מסכימין שהרי מנחם דיבר מפורענות ולא נהרג וגם אוריה וגו' משמע שדבר אוריה כמו מנחם ומה פורענות דבר מנחם הוא קרא זה והוא כמו שדבר אוריה אצל קשה מנחם דאיתא נבואה דמנחם עוד ישבו זקנים וזקנות נרחכות היא לעולם הבא דלמא היא נעולם (א) קודם גאולה וי"ל דממה שהיא אמר נפסקה שני (פסחים דף סה.) נחמל דקאמר עתידים (ה) (מחיים שחיו) דמנחם עוד ישבו זקנים וזקנות נרחכות וילכו על משענותם ועל אלישע שהמיה המה כתיב משענתו וגמרינן משענת דהא קרא משענת דאלישע מה להלן המיה המה אף כהן תחית הממין וא"כ ע"כ הוי היתא תחית לעמיד לנא שהרי עבר צית ראשון וצית שני שלא היתה תחית הממין ונחמל הכל והשם יחננו לראות משיח אמן:

באש ולא נבכה אמר להן לכן אני מצחק ומה לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שוב פעם אחת היו עולין לירושלים כיון שהגיעו להר הצופים קרעו בגדיהם כיון שהגיעו להר הבית ראו שועל שיצא מבית קדשי הקדשים התחילו הן בוכין ור"ע מצחק אמרו לו מפני מה אתה מצחק אמר להם מפני מה אתם בוכים אמרו לו מקום שכתוב בו יוהור הקרב יומת ועכשיו שועלים הלכו בו ולא נבכה אמר להן לכן אני מצחק דכתיב יאעידה לי עדים נאמנים את אוריה הכהן ואת זכריה בן יברכיהו וכי מה ענין אוריה אצל זכריה ואת אוריה במקדש ראשון וזכריה במקדש שני אלא תלה הכתוב נבואתו של זכריה מנבואתו של אוריה באוריה כתיב לכן בגללכם ציון שדה תחרש וגו' בוכריה כתיב עוד ישבו זקנים וזקנות נרחכות ירושלם עד שלא נתקיימה נבואתו של אוריה הייתי מתירא שלא תתקיים נבואתו של זכריה מתקיימת בלשון הזה אמרו לו עקיבא נחמנו עקיבא נחמנו:

הדרן עלך אלו הן הלוקין וסליקא לה מסכת מכות

אחר השלמת המסכתא יאמר זה ויועיל לזכרון בעזרת השם יתברך

הדרן עלך מסכת מכות והדרן עלך. דעתן עלך מסכת מכות ודעתך עלך. לא נתנשי מינך מסכת מכות ולא נתנשי מינך לא בעלמא הדין ולא בעלמא דאיתי:

יאמר בן שלשה פעמים ואחר כך יאמר:

יהי רצון מלפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא. חנינא בר פפא רמי בר פפא נחמן בר פפא אחאי בר פפא אבא מרי בר פפא רפרם בר פפא רכיש בר פפא סורחב בר פפא אדא בר פפא דרו בר פפא:

הערכ נא יי אלהינו את דברי תורתך בפנינו ובפסיפות עמך בית ישראל. ונהיה כלנו אנוני וצאצאינו וצאצאי עמך בית ישראל כלנו יודעי שמך ולומדי תורתך. מאויבי תחבמני מצותיך כי לעולם היא לי. יהי לבי תמים בחקך למען לא אבוש. לעולם לא אשכח פקודיך כי בם חיייתי: ברוך אתה יי למדני חקך: אמן אמן אמן סלה ועד:

מודים אנחנו לפניך יי אלהינו ואלהי אבותינו ששמת חלקנו מיושבי בית המדרש ולא שמת חלקנו מיושבי קרנות. שאנו מושבימים והם מושבימים. אנו מושבימים לדברי תורה והם מושבימים לדברים בטלים. אנו עמלים והם עמלים. אנו מקבלים שכר והם מקבלים שכר. אנו רצים והם רצים. אנו רצים לחיי העולם הבא והם רצים לכאר שחת. שנאמר ואתה אלהים תורידם לכאר שחת אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם ואני אבטח בך:

יהי רצון מלפניך יי אלהי כשם שעזרתני לסים מסכת מכות בן תעזרני להתחיל מסכתות וספרים אחרים ולסייםם ללמד וללמד לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה. וזכות כל התנאים ואמוראים ותלמידי חכמים יעמוד לי ולזרעי שלא תמוש התורה מפי ורעי ורעי עד עולם. ותתקיים בי בהתהלך תנחא אותך בשבךך תשמר עליך והקיצות היא תשיחך. כי בי ידבו ימיך ויסיפו לך שנות חיים: אורך ימים בימינה בשמאלה עשר ופבוד: יי עוז לעמו יתן יי יברך את עמו בשלום:

יתגדל ויתקדש שמה רבא. בעלמא דהוא עתיד לאתחדתא, ולאחיא מתיא, ולאסקא לחיי עלמא, ולמבנא קרתא דירושלם, ולשכלל היכליה בגוה, ולמעקר פולחנא נוכראה מארעא, ולאתבא פולחנא דשמיא לאתריה, וימליך קודשא בריך הוא במלכותיה ויקריה, וינצמח פרקנה ויקרב משיחהו. בחייכון וביומיכון ובחיי דכל בית ישראל בעגלא ובזמן קריב, ואמרו אמן. יהא שמה רבא מברך לעלם ולעלמי עלמאי. יתברך וישתבח ויתפאר ויתרומם ויתנשא ויתעלה ויתעלה ויתעלה שמה דקדשא בריך הוא. לעלא מן כל ברפתא ושירתא תשבחתא ונחמתא דאמין בעלמא, ואמרו אמן: על ישראל ועל רבנן, ועל תלמידיהון ועל כל תלמידי תלמידיהון, ועל כל מאן דעסקין באורייתא, די באתרא (קדישא) הדין ודי בכל אתר ואתר, יהא להון ולכון שלמא רבא חנא וחסדא ורחמי וחיי אריכי ומזוני ויחיי ופרקנא מן קדם אבוהון די בשמיא וארעא ואמרו אמן: יהא שלמא רבא מן שמיא וחיים טובים עלינו ועל כל ישראל, ואמרו אמן: עושה שלום במרומי הוא ברחמינו יעשה שלום עלינו ועל כל ישראל ואמרו אמן:

(*פ"ה הגון על זה תמלא ב"ה החיים שחבר אמי הגאון מהר"ל מפראג ב"ה זכית ח"ה פ"ג) ** (נכסיומא וסוף תשובה הרמ"א ו"ל וכן בסוף יס"ט ב"ה כחוד רמזים על הזכרת שמות הללו):

1. ובסוף המשכן יורידו
אתו הלויים ובחנת
המשכן יקמו אתו
הלויים והיו הקרב
יומת: במדבר א נא
2. ואעידה לי עדים
נאמנים את אוריה הכהן
ואת זכריהו בן
יברכיהו: ישעיהו ח ב
3. לכן בגללכם ציון
שדה תחרש וירושלם
עין תהיה ותר הבית
לכמות יער: מנחם ג יב
4. בה אמר יי צבאות עד
ישבו זקנים וזקנות
נרחכות ירושלם ואיש
משענתו בידו מרב
ממין: זכריה ח ד